

Kandidatafhandling
Cand.merc.aud.-studiet
Copenhagen Business School 2011-12
Institut for Regnskab og Revision

Fremtidens Leasingstandard

Ændring af IAS 17 - Leases

Studerende: Martin Langhoff Hansen
Vejleder: Peer Brusgaard
Afleveret den 3. januar 2012
Antal anslag: 178.547 $\approx$ 78 normalsider

Indholdsfortegnelse:

EXECUTIVE SUMMARY.....	3
1. INDLEDNING	5
2. PROBLEMBEHANDLING	6
2.1. PROBLEMFORMULERING.....	6
2.2. AFGRÆNSNING.....	7
2.3. METODEVALG	7
3. DEN REGNSKABSMÆSSIGE BEGREBSRAMME	12
3.1. IASB'S FRAMEWORK	12
4. IAS 17 – LEASES	15
4.1. DEFINITION.....	15
4.2. KLASSIFIKATION	16
4.3. FINANSIEL LEASING	20
4.4. OPERATIONEL LEASING	22
5. EVALUERING AF IAS 17.....	24
5.1. REGNSKABSBRUGER JUSTERER ÅRSREGNSKABET FOR AT INDREGNE OPERATIONEL LEASING I BALANCEN	24
5.2. TO MODELLER MEDFØRER MANGLENDE SAMMENLIGNELIGHED FOR REGNSKABSBRUGEREN.....	24
5.3. LEASINGAFTALER KAN STRUKTURERES, SÅ DER OPNÅS EN BESTEMT REGNSKABSMÆSSIG BEHANDLING.....	25
5.4. UNØDIG KOMPLEKS MODEL	25
5.5. GRUNDLÆGGENDE UOVERENSSTEMMELSE MED BEGREBSRAMMEN	25
5.6. VÆSENTLIGE FORSKELLE I FORHOLD TIL ANDRE KONTRAKTLIGE ARRANGEMENTER	27
5.7. DELKONKLUSION.....	27
6. ÆNDRINGSFORSLAG TIL LEASINGSTANDARD.....	28
6.1 KONVERGENSPROJEKT AF IASB & FASB	28
6.2 ANALYSE AF ÆNDRINGSFORSLAG.....	29
6.3 DELKONKLUSION	51
7. EMPIRISK ANALYSE AF ÅRSRAPPORTER FRA C20	53
7.1. UDVÆLGELSE TIL EMPIRISK ANALYSE.....	53
7.2. TEORETISK METODE	54
7.3. FASTLÆGGELSE LEASINGFORPLIGTELSE	55
7.4. FASTLÆGGELSE AF RIGHT-OF-USE AKTIV	57
7.5. FASTLÆGGELSE AF RESULTATOPGØRELSE.....	60
7.6. FASTLÆGGELSE AF PENGESTRØMSOPGØRELSE.....	62
7.7. FASTLÆGGELSE AF NØGLETAL.....	63
7.8. DELKONKLUSION	67
8. ANALYSE AF RESULTATER FRA EMPIRISK ANALYSE	68
8.1. RENTEBÆRENDE GÆLD, EBITDA OG BALANCESUM	68
8.2. NØGLETAL	71
8.3. RESULTAT AF Z-SCORE	74
8.4. DELKONKLUSION	75
9. VURDERING AF OM ÆNDRINGER GIVER ET MERE RETVISENDE BILLEDE	76
10. KONKLUSION	78
11. PERSPEKTIVERING	80
12. LITTERATURLISTE	82

Executive Summary

The topic of this thesis is accounting for leases under IFRS. For a number of years, leasing has constituted a significant source of financing for the business sector in connection with acquisition of assets as an alternative to more traditional sources of financing. As leasing has become more and more popular, general public focus has increased on the accounting treatment of this type of contracts.

The reporting standard has met with a good deal of criticism, especially as regards the classification according to which some leases are not recognised in the balance sheet but only disclosed in the notes to the financial statements. In the current version of the standard, leases are classified as finance or operating leases where only the former is recognised in the balance sheet.

Based on this, IASB and FASB have chosen to develop a new common reporting standard as a part of their convergence project. The primary purpose of a new standard is to develop a new model for the treatment of leases so that overall all leases are treated in the same manner in the financial reporting.

The main purpose of this thesis is to identify why proposals have been made to change the current lease standard, and what a future standard should include to meet the requirements of the readers of financial statements. Finally, the thesis aims at analysing how standard amendments will affect the financial reporting.

Initially, the thesis will describe how leases should be treated under the IFRS framework and how leases are treated under IAS 17 Leases. The thesis will moreover make an evaluation of IAS 17 based on which it appears that the standard is subject to a number of weaknesses; eg the definitions of assets and liabilities of IAS 17 are not in accordance with the IFRS framework. Consequently, it is necessary for the readers of financial statements to adjust the financial statements in order to recognise all assets and liabilities, just as the standard gives rise to non-comparability and non-transparency for the readers. The thesis considers the standard to be too complex and at the same time it provides the possibility that the presenter of the financial statements may structure its leases to obtain a certain treatment for accounting purposes.

Based on the weaknesses found in the standard, a new standard has been developed on the basis of the analysis of the thesis based on IASB's exposure draft of August 2010 and selected responses from stakeholder groups. A new standard will apply a one-tier "right-of-use" model under which all leases should be recognised in the balance sheet. The thesis determines how liabilities should be calculated by establishing the term, payments and discount rate of the contract so that the liability reflects the actual conditions of the contract.

Hereafter, the thesis performs an empirical analysis the purpose of which is to establish the implications of the new "right-of-use" model. The analysis is performed on Danish companies listed in the C20 index. The analysis shows that particularly transportation and logistics companies are affected by an amendment of the lease standard. Interest-bearing debt markedly increases which can also be seen from the related ratios for

solvency, financing, gearing and interest-bearing debt/EBITDA. Moreover, the EBITDA of the companies will be affected as the subtotal increases as future lease expenses will be recognised as depreciation and financial expenses instead of ordinary operating costs. This will have a positive effect on the profitability ratios ROE and ROIC.

Overall, the general thesis conclusion is that a newly developed standard will improve the financial statement presentation of leases compared to the present IAS 17 standard. A new standard will increase the quality of financial disclosures as well as the comparability for readers of financial statements. However, an immediate remaining disadvantage is a certain complexity in the accounting treatment, just as in its present form the standard cannot be applied for intangible assets.

1. Indledning

Leasing er blevet en væsentlig finansieringskilde for virksomheder i den globale verden. Den centrale fordel ved leasing er, at virksomheder uden større udbetalinger ved aftalens indgåelse, kan få adgang til et aktiv, f.eks. større aktiver som bygninger og produktionsanlæg eller mindre aktiver som biler og computere. Leasingaftaler kan sammensættes i adskillige variationer og individuelt tilpasses den enkelte virksomheds behov. Generelt kan en leasingaftale defineres som en ubetinget ret til at kontrollere brugen af et aktiv i en periode mod et vederlag.

Nutidens omfang af leasing kan aflæses i World Leasing Yearbook of 2010, der skønner, at den årlige leasing i verdens top 50 lande udgør omkring 3.500.000.000.000 kr. eller 3.500 mia.kr.

I regnskabsmæssig henseende reguleres behandlingen af leasingaftaler i Europa efter IFRS's internationale regnskabsstandard IAS 17 Leases. Den nuværende version foreskriver, at leasingaftaler, der i substansen består af køb af aktiver skal indregnes i balancen som finansiel leasing. Hermed forstået aftaler, hvor alle væsentlige økonomiske fordele og ejendomsrettigheder overgår fra leasinggiver til leasingtager. Øvrige aftaler klassificeres som operationelle leasingaftaler, der ikke indregnes i balancen, men kun indgår som noteoplysninger om de fremtidige forpligtelser.

Den store forskel på behandlingen af leasingaftaler, afhængig af klassifikationen, har fået en voksende opmærksomhed hos regnskabsbrugere. Virksomhedernes finansielle stilling og off-balance sheet forpligtelser i årsregnskabet, herunder operationelle aftaler, er taget op til debat. Det er bl.a. afledt af de seneste års finansielle krise samt større erhvervsskandaler omkring årtusindskiftet.

Klassifikationen af leasingaftalerne burde reelt være afgjort af et bagvedliggende driftsøkonomisk rationale, men en undersøgelse fra 2005 af SEC har illustreret, at det måske ikke er tilfældet. I USA i 2005 var 96 % af alle pengestrømme fra leasing klassificeret som operationelle i virksomhedernes årsregnskaber. Man kan undre sig over, om det afspejler de oprindelige hensigter med klassifikationen af aftalerne, eller om virksomhederne misbruger reglerne for at undgå indregning af leasingforpligtelser i balancen?

For at undersøge om den nuværende regnskabsstandard afspejler leasing hensigtsmæssigt i årsregnskabet, har IASB og FASB valgt at medtage udviklingen af en ny leasingstandard i deres fælles konvergensprojekt. På nuværende tidspunkt har IASB og FASB udsendt discussion paper i 2006 og exposure draft i 2010. I efteråret 2011 valgte de at udskyde projektet og udsender et revideret udkast til en leasingstandard i starten af 2012, da tidligere forslag fortsat har mødt stor kritik fra flere interessegrupper.

Hvordan fremtidens leasingstandard skal se ud står derfor fortsat åbent. Ligeledes er det uvist, hvilken påvirkning en ny standard reelt vil få på årsrapporterne. Leasing udgør i dag et så markant element i virksomhedernes finansiering, at selv små ændringer i standardens tekst kan have stor betydning for regnskabsafleggere og regnskabsbrugere.

2. Problembehandling

Afhandlingens problembehandling fastlægges i følgende kapitel, hvor problemformuleringen defineres. Endvidere foretages der afgrænsninger og metodevalg i forhold til afhandlingens emne og problem.

2.1. Problemformulering

Formålet med udarbejdelse af årsrapporten kan efter IASB's begrebsramme konkretiseres til at give interessenterne relevante informationer til brug for økonomiske beslutninger. Det er vigtigt, at årsrapporten giver regnskabsbrugerne et retvisende billede af virksomhedens finansielle stilling og økonomiske resultater.

Regnskabsbrugerne har gennem de senere år udtrykt en øget utilfredshed med den nuværende regnskabsmæssige behandling af leasingaftaler. Kritikken har bl.a. omfattet, at den nuværende standard er mangelfuld og inkonsistent med den grundlæggende begrebsramme. Den kritiseres for ikke at afspejle virksomhedernes finansielle stilling korrekt.

Den øgede fokus og voksende utilfredshed med standarden har bevirket, at IASB og FASB har igangsat et projekt om at finde en fælles standard for behandling af leasingaftaler. En ny fælles standard skal imødekomme kritikpunkterne af regnskabsstandarden. IASB og FASB's projekt har efter 5 år fortsat ikke resulteret i en ny standard og seneste udkast mødte væsentlige kritikpunkter.

En fremtidig ændring af leasingstandarden vil få væsentlig betydning for virksomhedernes oplysninger om den finansielle stilling og de afledte nøgletal. Det er derfor afgørende, hvordan standarden udformes. Det er relevant at opnå viden om, hvilke virksomheder der påvirkes og hvad konsekvenserne bliver.

Ovenstående forhold kan præciseres i 3 delspørgsmål, der tilsammen udgør afhandlingens hovedspørgsmål:

Hvorfor er der forslag om ændringer til den nuværende IAS 17, hvordan skal en kommende standard udformes og hvordan vil ændringerne påvirke årsrapporten?

Til at besvare hovedproblemet vil følgende arbejdsspørgsmål blive anvendt til at strukturere afhandlingen:

Hvorledes skal leasing behandles i overensstemmelse med IFRS begrebsrammen?

Hvorledes skal leasing behandles efter IAS 17 Leases?

Hvad er årsagen til, at der er foreslået ændringer til den nuværende leasingstandard?

Hvordan skal en kommende leasingstandard udformes, så den imødekommer regnskabsbrugernes krav?

Hvordan vil en ny leasingstandard påvirke årsrapporten?

2.2. Afgrænsning

I afsnittet beskrives de overvejelser og afgrænsninger, der er foretaget i forbindelse med afhandlingen.

Regnskabsbrugernes fokus omkring IAS 17 har primært været på mangler i leasingtagers årsrapport, særligt omkring manglende indregning af operationel leasing. Leasinggivers behandling af leasingaftaler har en mere sekundær betydning og var således heller ikke en del af IASB's discussion paper fra marts 2009. På den baggrund vurderes det mest relevant kun at inddrage leasingtager i afhandlingen, mens der afgrænses fra leasinggivers forhold, selvom leasinggiver efterfølgende er medtaget i exposure draft fra 2010.

Afhandlingens problembehandling er rettet mod den regnskabsmæssige behandling. Det har ligeledes været en ændring af den regnskabsmæssige behandling, der har været hovedargumentet bag interessegruppernes krav om en ny leasingstandard. Som en afledt effekt kan skatte- og momsretlige forhold blive påvirket i enkelte lande, hvor der ikke er forskel på leasing i regnskabsmæssig eller skatteretlig henseende. I forhold til afhandlingen vurderes de forhold dog at være af sekundær betydning, hvorfor der afgrænses fra de skatte- og momsretlige forhold i afhandlingen.

Den juridiske vurdering af leasing vil ikke blive inddraget. Herunder drøftelse af leasing som eksempelvis kredittøb uden ejendomsforbehold eller udlejning med tilbageleveringsret.

De internationale regnskabsbestemmelser udstedt af IFRS udgør afhandlingens teoretiske fundament. Herudover vil regnskabsstandarter udstedt af FASB blive inddraget i det omfang de kan underbygge IFRS eksempelvis US SFAS 13 Accounting for Leases. Andre internationale og nationale regelsæt vil ikke blive inddraget i afhandlingen.

Der er ikke tidligere foretaget større offentligt tilgængelige studier af effekterne af en ændret leasingstandard for danske selskaber. Afhandlingen vil derfor undervejs i forløbet foretage empirisk analyse af danske børsnoterede selskaber, C20 indekset anses som tilstrækkeligt repræsentativt for forskellige sektorer. Der er således ikke behov for inddragelse af andre danske selskaber, ligesom interesse, krav og tilgængelighed på mindre selskaber er lavere, og derfor ikke nær så hensigtsmæssige at inddrage i afhandlingen.

Selve afhandlingens udarbejdelse foregår, mens konvergensprojektet er under revidering og vil udmunde i et nyt udkast. Der vil i afhandlingen tages udgangspunkt i 1. udkast fra august 2010 samt efterfølgende tilgængelige informationer og holdninger i form af bestyrelsernes referater etc.

2.3. Metodevalg

Afsnittet har til formål at fastlægge de metodiske overvejelser, der er foretaget for at besvare problemformuleringen. De metodiske overvejelser vil omhandle undersøgelsesdesign, afhandlingens design samt materialeindsamling og kildekritik.

2.3.1. Undersøgellesdesign

Afhandlingen vil være opbygget efter en deduktiv metode, dvs. problemformuleringen er styrende for processen samt valg af teori og empiri.

Synsvinkel

Synsvinklen i afhandlingen vil være en deskriptiv vinkel, da problemformuleringen og undersøgelsesspørgsmålene tager udgangspunkt i forholdene som de er. Der tages afsæt i regelsæt, bestemmelser og interessenters opfattelser af forholdene.

Der vil samtidig forekomme en mere normativ synsvinkel, hvor der arbejdes ud fra forholdene, som de efter egen opfattelse bør være. Det vil forekomme i vurderinger af ændringsforslag til ny leasingstandard samt i den empiriske analyse, hvor årsrapporter for selskaber i C20-indekset analyseres.

Litteraturstudie

Til brug for afhandlingen er der foretaget et litteraturstudie, der ligger til grund for den første del af processen i afhandlingen. Der er undersøgt litteratur omhandlende IAS 17 Leases. Denne kvalitative dataindsamling anvendes for at skabe en dybere forståelse for emnet og afhandlingens problem. Metoden for indsamling af data er desk research, som er søgning i såvel danske som internationale søgedatabaser på internettet samt biblioteker. De fundne og anvendte sekundære data består af publikationer, artikler, bøger etc.

De anvendte kilder vil være specificeret undervejs i afhandlingen som fodnoter samt opsummeret i litteraturlisten, der er placeret sidst i afhandlingen.

Empirisk undersøgelse

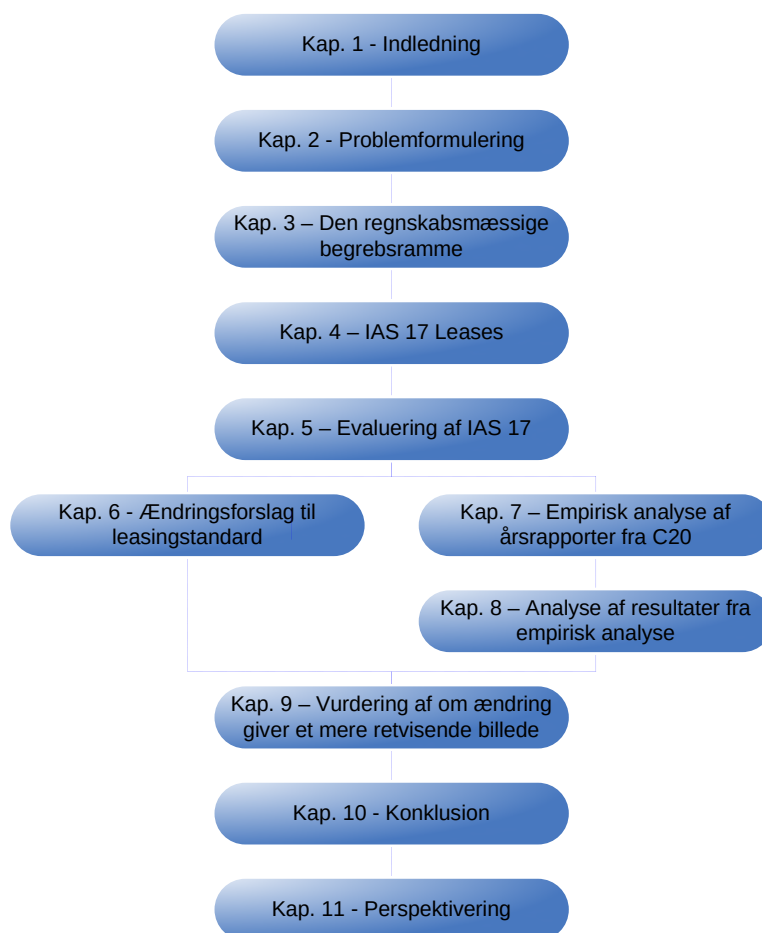
Der vil indgå en empirisk undersøgelse i afhandlingen, der består af et casestudie ud fra finansielle oplysninger i årsrapporter for danske børsnoterede selskaber i C20-indekset. Casestudiet har til formål at skabe en dybere forståelse af konsekvenserne ved ændringsforslagene af IAS 17, herunder illustrative præsentationer i form af talopstillinger. På den måde forsøges det at skabe en sammenhæng til de kvalitative data i afhandlingen omkring ændring af leasingstandardens tekst.

Udvælgelsen af selskaber er sket på baggrund af en række kriterier. Der er udvalgt de 20 mest handlede danske selskaber ud fra den betragtning, at indekset imødekommer kriterierne til casestudiet. Alle selskaber aflægger årsrapport efter IFRS, der er fundamentet for analysen. Herudover er de underlagt omfattende tilsyn af bl.a. E&S og Fondsrådet, hvilket sikrer overholdelse af forpligtelser om offentliggørelse af informationer. Dette er vigtigt i forhold til et tilstrækkeligt datagrundlag i analysen. Endelig er C20 interessant, idet der ikke tidligere er offentliggjort detaljeret videnskabelige casestudier af konsekvenser for danske selskaber.

De anvendte årsrapporter er de senest tilgængelige, hvormed populationen primært vil bestå af regnskaber aflagt pr. 31. december 2010.

2.3.2. Afhandlingens design

Der redegøres i afsnittet for fremgangsmåden og opbygningen af afhandlingen. Til at illustrere designet henvises til figur 1, hvor hierarkiet er vist. Efterfølgende redegøres der for de enkelte kapitler.

Figur 1 - Opgavedesign

Kapitel 1 – Indledning

Indledning til afhandlingens emne.

Kapitel 2 – Problembehandling

Kapitlet består af afhandlingens problemformulering. Herefter foretages en afgrænsning i problemområdet, hvor der gives en begrundelse for fravalg af emner eller forhold, der ikke medtages i afhandlingen. I det efterfølgende metodevalg beskrives de foretagne valg omkring undersøgelsesdesign, opgavedesign samt kildekritik.

Kapitel 3 – Den regnskabsmæssige begrebsramme

I kapitlet redegøres for de grundlæggende mål med årsrapporten i forhold til regnskabsbrugerne samt de generelle principper for indregning og måling af aktiver og forpligtelser. Redegørelsen vil have sin primære fokus på forhold, der har relevans for indregning og måling af leasing.

Kapitel 4 – IAS 17 Leases

Kapitlet vil redegøre for den nuværende internationale regnskabsstandard for leasingaftaler IAS 17. Redegørelsen vil følge regnskabsstandardens opbygning, dvs. indledningsvist bestå af definition og klassifikation. Efterfølgende gennemgås områderne indregning og måling samt præsentation og oplysninger for hhv. operationel leasing og finansiel leasing.

Kapitel 5 – Evaluering af IAS 17

I kapitlet foretages en redegørelse og evaluering af de kritikpunkter og argumenter, der er opstået imod den nuværende regnskabsstandard. Det vil omfatte forhold medtaget i discussion paper fra 2009, exposure draft fra 2010 samt udvalgte comment letters fra regnskabsbrugere. Desuden vil argumenter medtaget i faglige artikler indgå i kapitlet.

Kapitel 6 – Ændringsforslag til leasingstandard

Kapitlet vil omfatte en redegørelse og analyse af de ændringsforslag, der er til leasingstandard. Det vil bestå af analyse af discussion paper, exposure draft, basis for conclusions samt comment letters fra interessenter. Analysen vil følge standardens opbygning, afslutningsvist for hvert område vil væsentlige konklusioner blive opstillet i en figur.

Kapitel 7 – Empirisk analyse af årsrapporter fra C20

I kapitlet udarbejdes en analyse af, hvordan de foreslåede ændringer i kapitel 6 vil påvirke årsrapporten. Analysen vil tage udgangspunkt i A.P. Møller – Mærsk A/S som et caseeksempel. Analysen vil på baggrund af årsrapportens finansielle oplysninger kapitalisere operationelle leasingaftaler. Konsekvensberegningerne vil omfatte effekt på aktiver, passiver, resultatopgørelse, pengestrømsopgørelse, nøgletal samt kreditvurderingsmodel.

Kapitel 8 – Analyse af resultater fra empirisk analyse

Med udgangspunkt i analysemetoden i kapitel 7 foretages en konsekvensanalyse for hele C20 indekset. Desuden vil der blive kommenteret på udviklingen i analysens resultater.

Kapitel 9 – Vurdering af om ændringer giver et mere retvisende billede

Der vil blive redegjort for, om de foreslåede ændringer til leasingstandard vil give et mere retvisende billede af selskabernes årsrapport med henblik på den finansielle stilling og de økonomiske resultater.

Kapitel 10 – Konklusion

I det afsluttende kapitel foretages endelig besvarelse af afhandlingens problemformulering.

Kapitel 11 – Perspektivering

Perspektivering af afhandlingens emne.

2.3.3. Kildekritik

Til brug for afhandlingen er der indhentet materiale, hvor det er nødvendigt at vurdere kilderne med henblik på at fastlægge objektivitet og relevans.

Afhandlingens sekundære data består overvejende af artikler og videnskabelige studier. De er alle udgivet i større fagligt anerkendte tidsskrifter, hvorfor kilderne vurderes troværdige og objektive.

Til redegørelse for de nuværende regnskabsstandarder og efterfølgende analyse af ændringsforslag anvendes i overvejende grad sekundære data fra IASB samt høringssvar fra en række faglige interesseorganisationer og private virksomheder. Generelt vurderes kilderne troværdige og relevante. Afhandlingen vil dog nøje vurdere høringssvar fra interesseorganisationer og private virksomheder, idet de kan være drevet af egeninteresser. Det er således relevant for opgaven at vurdere og indhente høringssvar, der repræsenterer forskelle synsvinkler for at skabe et så nuanceret billede som muligt.

I empirisk undersøgelse anvendes data fra offentliggjorte årsrapporter fra C20-selskaber. De relevante data herfra vurderes pålidelige, idet uafhængig revisor har afgivet påtegning uden forbehold eller supplerende oplysninger med relevans for formålet i denne undersøgelse. Der kan forekomme væsentlig usikkerhed i analysen i forhold til bedømmelse af de enkelte virksomheders leasingaftaler. Årsagen er, at der ikke har været direkte adgang til de indgåede leasingaftaler, men kun generelle data oplyst i årsregnskabet. Det kan betyde at vigtige oplysninger om eksempelvis betingede leasingydelser ikke er tilgængelige.

Dataindsamlingen er afsluttet den 1. december 2011.

3. Den regnskabsmæssige begrebsramme

Den såkaldte IFRS-forordning om internationale regnskabsstandarde foreskriver, at alle europæiske virksomheder, der er børsnoterede, fra 2005 skal anvende de internationale regnskabsstandarde, når de udarbejder koncernregnskab.¹ Forordningen blev vedtaget i Danmark ved lovændring den 3. februar 2004. Formålet med EU-forordningen er at sikre, at alle virksomheder underlagt ordningen anvender de samme regnskabsregler, hvilket skal sikre det indre markeds funktion. På længere sigt er det formålet at etablere et sæt fælles globale regnskabsstandarde.

Som følge af det fælles koordinerede regelsæt i EU, tager denne afhandling kun sit udgangspunkt i IFRS's internationale regnskabsstandarde, og ikke i nationale love og bestemmelser.

3.1. IASB's Framework

IASB har udarbejdet en begrebsramme med henblik på at sikre grundlæggende regler for udarbejdelse af årsrapporter. Begrebsrammen er dog ikke en egentlig del af de internationale regnskabsstandarde, den er derfor ikke nødvendigvis i overensstemmelse med de enkelte regnskabsstandarde. Endvidere er begrebsrammen ikke godkendt af EU og er ikke en del af de officielle regler, som skal anvendes i henhold til IFRS-forordningen for EU-virksomheder.²

Begrebsrammens formål er kort skitseret at assistere³:

- o ved udvikling af nye standarde og revision af eksisterende
- o ved harmonisering af regnskabsregulering
- o ved udarbejdelse af nationale regnskabsstandarde
- o ved emner, der ikke behandles i nuværende regnskabsstandarde
- o ved revisors vurdering af om årsrapporter er i overensstemmelse med regnskabsstandarde
- o ved regnskabsbrugers forståelse af årsrapporten
- o ved interessenters ønske om efter, hvilke kriterier IASB udarbejder nye standarde

Selvom begrebsrammen ikke er en del af de officielle EU-godkendte regler, er den fortsat et væsentligt bidrag ved forståelse og udarbejdelse af årsrapporter. Således også relevant i forhold til denne afhandling, hvor leasingstandarden står foran ændring af IASB, herunder hvorledes nuværende standard og fremtidig standard er i overensstemmelse med begrebsrammen.

¹ Vejledning til IFRS bekendtgørelsen s. 1

² Fedders, Jan m.fl. (2008), Årsrapport efter internationale regnskabsstandarde s. 99

³ Framework for the Preparation and Presentation of Financial Statements nr. 1

3.1.1. Grundlæggende forudsætninger

IASB's framework er udarbejdet efter to grundlæggende forudsætninger: a) periodiseringsprincippet, b) going concern forudsætningen

Periodiseringsprincippet betyder, at transaktioner og andre begivenheder skal indregnes, når de indtræffer, uanfægtet af hvornår betalingstidspunktet indtræffer, og transaktionerne indregnes i de perioder, de relaterer sig til.⁴ I forhold til leasing er der i nuværende standard to varierende klassifikationer, hhv. operationel og finansiell leasing. De medfører forskellig periodisering af omkostningerne, hvor der under finansiell leasing er en større udgiftsførsel i starten af aftalens løbetid i resultatopgørelsen som følge af afskrivninger og høje finansieringsudgifter.

Periodiseringsprincippet skal ikke forveksles med matching-princippet, der tilsiger, at omkostninger skal henføres til samme periode som de indtægter, de har skabt.

Going concern forudsætningen betyder, at virksomheden formodes at fortsætte din drift i en overskuelig fremtid, som udgangspunkt 12 måneder fra seneste regnskabsafslutning. Måling af aktiver og forpligtelser, herunder leasingaftaler, vil være under en forudsætning om fremadrettet drift.

Formodningen kan blive brudt som følge af eksempelvis manglende likviditet, eller ledelsen træffer beslutning om ophør af virksomheden. Idet de fleste aktiver måles efter going concern, vil det medføre ændring i måling, ofte med nedskrivning af aktiver og nye forpligtelser til følge.

3.1.2. Kvalitative karakteristika i årsregnskabet

De kvalitative karakteristika består af 4 forhold, der tilsammen sikrer, at informationen i årsrapporten er brugbar for regnskabsbrugeren. De 4 karakteristika er følgende: 1) forståelighed, 2) relevans, 3) pålidelighed, 4) sammenlignelighed.

De kvalitative egenskaber betyder mere konkret, at årsrapportens indhold skal have en nytteværdi for regnskabsbrugeren i relation til deres beslutningsproces. I den sammenhæng er det relevant at forholde sig til, om den nuværende leasingstandard opfylder kriteriet, nu hvor leasing kun indregnes delvist i balancen, da operationelle aftaler kun noteoplyses. Det er vigtigt, at al væsentlig information videregives, mens irrelevant information ikke præsenteres særskilt.

Årsrapportens indhold skal være pålideligt, dvs. overensstemmelse mellem reelle forhold og det, som udtrykkes i årsrapporten. Begrebet troværdig præsentation og indhold frem for formalia anvendes i den sammenhæng. Hermed forstået, at det er vigtigere, at årsrapporten afspejler de reelle økonomiske og finansielle forhold frem for alene at forholde sig til det formelle juridiske indhold. Netop indregning af finansiell leasing illustrerer denne tankegang, idet leasingtager juridisk ikke har ejerskab over aktivet, men via leasingaftalen

⁴ Framework for the Preparation and Presentation of Financial Statements nr. 22

er realiteten og den langsigtede hensigt, at leasingtager har kontrol over aktivet, hvorfor det indregnes i balancen. Yderligere indebærer pålidelighed, at indholdet er neutralt og der udvises forsigtighed.

3.1.3. Årsregnskabets elementer

Årsrapportens elementer kan opdeles i underkategorierne a) finansiel stilling, b) Økonomiske resultater.

Finansiel stilling

Definitionen af den finansielle stilling indeholder aktiver og passiver samt egenkapitalen. Definitionen på aktiver og passiver er relevant i den senere gennemgang af den regnskabsmæssige behandling af leasingaftaler.

- o Et aktiv defineres som: *"En af virksomheden kontrolleret ressource som følge af tidligere begivenheder, og hvorfra fremtidige økonomiske fordele forventes at tilflyde selskabet."*⁵

I den nuværende IAS 17, hvor leasing opdeles i to kategorier, er risikoovergangen fra leasinggiver til leasingtager afgørende i klassifikationen af aktivet. Operationelle aftaler, hvor leasingtager får ret til brugen af et aktiv i en begrænset periode, behandles i standarden ikke som et aktiv, der skal indregnes. Begrebsrammen derimod anvender slet ikke risikoovergang som kriterium i definitionen af et aktiv. Denne forskel har været genstand for offentlig debat og behandles senere i afhandlingen.

- o En forpligtelse defineres som: *"En eksisterende pligt for selskabet som følge af tidligere begivenheder, og hvis indfrielse forventes at medføre afståelse af fremtidige økonomiske fordele"*.⁵

En forpligtelse er kendetegnet ved at være et udtryk for, at selskabet har en eksisterende pligt. Forpligtelsen er en pligt eller ansvar til at reagere, eller præstere på en bestemt måde. Der skal skelnes mellem eksisterende pligter og fremtidige pligter. Forpligtelserne skal være et resultat af tidligere begivenheder.

Økonomiske resultater

Anden del af årsrapporten er resultatopgørelsen, hvor indtægter og omkostninger indregnes og måles.

- o En indtægt defineres som: *"En stigning i økonomiske fordele i regnskabsåret i form af tilgang eller værdistigning af aktiver eller fald i forpligtelser, som resulterer i vækst i egenkapitalen"*.
- o En omkostning defineres som: *"Et fald i økonomiske fordele i regnskabsåret i form af afgang eller værdifald af aktiver eller tilgang af forpligtelser, som resulterer i fald i egenkapitalen"*.

Definitionen af indtægter i IASB's begrebsramme består både af indtægter og gevinster. I forhold til leasing er det interessant at fokusere på, hvornår og hvor i resultatopgørelsen leasingudgifter indregnes. Dette afhænger af, om aftalen er operationel eller finansiel. Det har væsentlig betydning for virksomhedens performance, bl.a. målt på EBIT og EBITDA, idet finansiel leasing indregnes som udgift i form af afskrivninger og renter, mens operationel leasing indgår direkte i det ordinære driftsresultat.

⁵ Framework for the Preparation and Presentation of Financial Statements nr. 49 a-b

4. IAS 17 – Leases

Den regnskabsmæssige behandling af leasingaftaler er samlet i regnskabsstandard IAS 17 Leases. Standardens formål er at bestemme passende regnskabspraksis og informationer for leasingtager og leasinggiver i relation til leasingaftaler. Standarden blev i sin nuværende form udstedt i december 1997, hvor den erstattede IAS 17 Accounting for leases fra september 1982. Den eksisterende standard blev senest revideret i december 2003, efterfølgende ændringer har været af redaktionel karakter og ændring af terminologi i IFRS.

4.1. Definition

Definitionen af en leasingaftale skal forstås som en aftale, hvor brugsretten til et aktiv overdrages for en given periode mod en given betaling. Det betyder samtidig, at aftaler hvor betalingen udelukkende afhænger af det faktiske forbrug ikke er en leasingaftale efter IAS 17. Kombinerede aftaler, hvor der både indgår betaling for retten til et givent aktiv og betaling for det faktiske forbrug, er derimod en leasingaftale.⁶

Standardens anvendelsesområde er både for leasingtager og leasinggiver, men i afhandlingen inddrages kun leasingtagers synsvinkel, jf. kapitel 2.2. "Afgrænsning". IAS 17 omfatter først og fremmest aktiver, der efter deres art er materielle anlægsaktiver, da en række aktiver ikke er omfattet:

- o Leasing vedrørende udvinding eller brug af mineraler, olie, naturgas og lignende ikke-gendannelige forekomster; og
- o Licensaftaler for poster som film, videoindspilninger, stykker, manuskripter, patenter og copyrights

Herudover skal standarden ikke anvendes til måling af følgende:

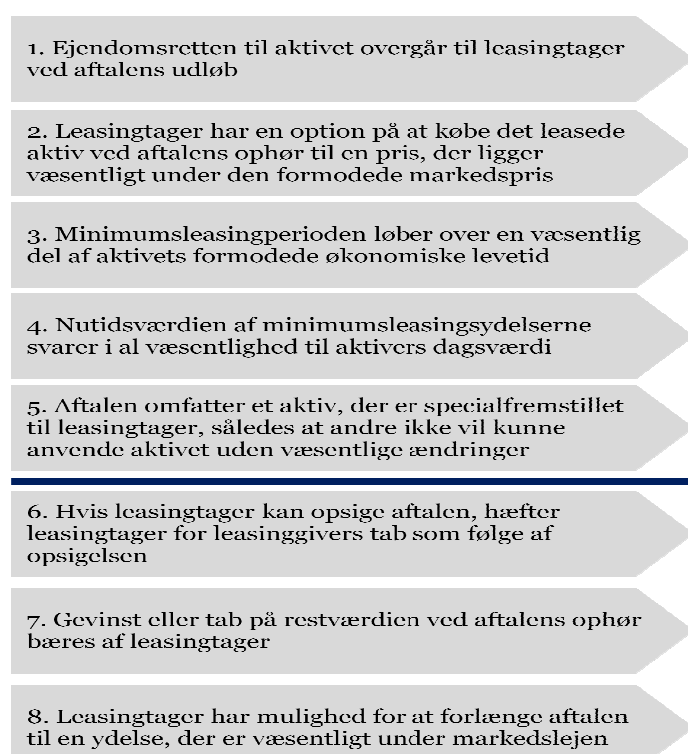
- o Bygninger hos leasinggiver, der er klassificeret som investeringsejendomme (IAS 40)
- o Investeringsejendomme hos leasinggiver, der leases ud på operationelle leasingaftaler (IAS 40)
- o Biologiske aktiver hos leasingtager, der er leaset som finansielle leasingaftaler (IAS 41)
- o Biologiske aktiver hos leasinggiver, der leases ud som operationelle leasingaftaler (IAS 41)

⁶ Fedders, Jan m.fl. (2008), Årsrapport efter internationale regnskabsstandards s. 367

4.2. Klassifikation

Regnskabsstandarden opererer med to klassifikationer af leasingaftaler, der adskiller sig væsentligt fra hinanden i indregning og måling i årsrapporten. Aftalerne kan klassificeres som enten finansielle eller operationelle aftaler, hvor førstnævnte omfatter aftaler, hvor stort set alle fordele og risici ved aktivet anses som overført til leasingtager, uagtet om det juridiske ejerskab også overgår ved aftalens afslutning. Leasingaftaler der ikke er finansiell leasing er i stedet operationel leasing.

I vurderingen af, hvorvidt en aftale er finansiell eller operationel skal der lægges vægt på substansen i aftalen frem for formalia. Det er nødvendigt at foretage en helhedsvurdering af indholdet for at afgøre klassifikationen. IAS 17 nr. 10-11 har til brug for vurderingen opstillet kriterierne illustreret i figur 2.

Figur 2 - Klassifikation af leasingaftale, Kilde: Årsrapport – efter internationale regnskabsstandarde – fra dansk praksis til IFRS

I ovenstående figur vil opfyldelse af én eller flere kriterier i punkt 1-5 betyde, at aftalen er finansiell leasing. Herudover skal punkt 6-8 anses som hjælpekræterier, der enkeltvis eller i kombination ligeledes kan føre til, at aftalen er finansiell leasing. Kriterierne vil blive uddybet nedenstående:

1. Ejendomsretten til aktivet overgår til leasingtager ved aftalens udløb

Når ejendomsretten overgår til leasingtager ved leasingperiodens afslutning, er der altid tale om finansiell leasing. Det må da også vurderes naturligt, idet leasinggiver vil sikre at aktivet betales fuldt ud inden aftalens udløb.

2. Leasingtager har en option på at købe det leasede aktiv ved aftalens ophør til en pris, der ligger væsentligt under den formodede markedspris

Det afgørende i denne situation er, hvorvidt køboptionen vurderes gunstig på tidspunktet for indgåelse af aftalen. Vurderingen kan foretages på baggrund af sammenligning med et tilsvarende aktiv med den alder, det leasede aktiv har, når køboptionen kan udnyttes. Det er uden betydning om aktivet forventes videresolgt til 3. mand i forbindelse med den gunstige køboption.

Såfremt optionen er gunstig, skal den anses som en del af minimumsleasingydelse og indgå i beregningen af nutidsværdien, hvormed nutidsværdien i praksis bliver lig aktivets markedsværdi.⁷ Hvis optionen ikke er gunstig, skal den ikke medregnes i værdien af minimumsleasingydelserne, når aktivet skal klassificeres.

3. Minimumsleasingperioden løber over en væsentlig del af aktivets formodede økonomiske levetid

Standarden angiver ikke præcist i hvor stor en grad leasingkontrakten skal dække aktivets økonomiske levetid. I praksis hentes der vejledning fra den mere regelorienteret US GAAP, der angiver, at 75 % af aktivets økonomiske levetid skal være dækket.

4. Nutidsværdien af minimumsleasingydelserne svarer i al væsentlighed til aktivets dagsværdi

Standarden indeholder ikke en mere præcis definition af væsentlighed. I US GAAP anvender man en grænse på 90 % af aktivets dagsværdi. Grænsen kan i IFRS anvendes vejledende.

5. Aftalen omfatter et aktiv, der er specialfremstillet til leasingtager, således at andre ikke vil kunne anvende aktivet uden væsentlige ændringer

Årsagen til dette kriterium er, at såfremt leasingtager får specialfremstillet et aktiv, der ikke umiddelbart kan leases af andre, vil aftalen kun blive accepteret af leasinggiver, når det forventes, at leasingtager enten bliver ejer af aktivet eller leasingaftalen forlænges, så den på sigt vil dække hele aktivets økonomiske levetid. Hvis det ikke er tilfældet, vil leasinggiver løbe en betydelig økonomisk risiko, hvilket vurderes usandsynligt.⁷

6. Hvis leasingtager kan opsig aftalen, hæfter leasingtager for leasinggivers tab som følge af opsigelsen

Udover de 5 primære kriterier opstiller standarden også yderligere 3 sekundære kriterier, der fungerer som supplerende forhold, der kan medføre, at en leasingaftale klassificeres som finansiel leasing. Det første hjælpe-kriterium har til hensigt at fange de kontrakter, hvor en formel opsigelig kontrakt reelt er uopsigelig, idet konsekvensen ved opsigelse fra leasingtagers side betyder væsentlige økonomiske sanktioner.

7. Gevinst eller tab på restværdien ved aftalens ophør bæres af leasingtager

Dette kriterium forsøger at opfange de aftaler, hvor væsentlig risici reelt bæres af leasingtager, idet risikoen for værditab ved afhændelse af aktivet ved aftalens ophør bæres af leasingtager.

⁷ Fedders, Jan m.fl. (2008), Årsrapport efter internationale regnskabsstandards s. 370-371

8. Leasingtager har mulighed for at forlænge aftalen til en ydelse, der er væsentligt under markedsløjen

I denne situation må det formodes, at aftalens længde dækker en væsentlig del af aktivets levetid eller nutidsværdien af de samlede ydelser, når leasinggiver er villig til at forlænge aftalen til en leje, der er under markedsniveau.

Helhedsvurderingen er vigtig

Der kan opstå situationer, hvor en leasingaftale ikke entydigt opfylder ovennævnte kriterier. Det kan være nødvendigt at fokusere på alle kriterier samlet set for at opnå et tilstrækkeligt bedømmelsesgrundlag. Herudover kan det også være relevant at inddrage andre forhold i vurderingen. Såfremt en virksomhed anvender væsentlige ressourcer på at indrette et leaset aktiv f.eks. en produktionsbygning, og det vil medføre et betragteligt ressourcespild at fraflytte ved leasingaftalens udløb, når indretningen fortsat har en økonomisk værdi, kan det forventes, at aftalen løber længere end minimumslængden. Dette er naturligvis under forudsætning af, at leasingtager rent faktisk har mulighed for at forlænge aftalen.⁸

US GAAP

Hvor IFRS er et principorienteret regelsæt, er US GAAP i højere grad regelbaseret, hvor der er udstukket klare afgrænsninger. I forhold til IFRS kan der som tidligere omtalt søges vejledning i vurderingen af væsentlighed, når leasingaftaler bedømmes. Selve regnskabsstandarden i USA, der regulerer leasing, er Statement of Financial Accounting Standards No. 13 – Accounting for leases.

I deres klassifikation af en leasingaftaler skal aftalen opfylde ét eller flere af 4 kriterier.

1. Ejendomsretten overgår til leasingtager ved aftalens ophør
2. Leasingaftalen indeholder en gunstig købsoption
3. Leasingaftalens længde er lig 75 % eller mere af den forventede økonomiske levetid for det leasede aktiv
4. Nutidsværdien af minimumsleasingydelse er lig 90 % eller mere af aktivets dagsværdi

Kriterierne 1-4 er stort set identiske mellem IFRS og US GAAP, hvor US GAAP dog er mere konkret i forhold til nr. 3-4. Der er hermed ikke væsentlige forskelle i mellem de to regelsæt for klassifikation af leasingaftaler.

Der er derimod en forskel på anvendelsesområdet mellem IFRS og US GAAP, idet standarden i USA kun dækker aktiver i gruppen bygninger, anlæg og udstyr, mens IFRS også dækker flere immaterielle aktiver. Scope er således større for IFRS.

⁸ Fedders, Jan m.fl. (2008), Årsrapport efter internationale regnskabsstandards s. 372

Særligt om opgørelse af minimumsleasingydelserne

I forhold til klassifikation anvendes begrebet minimumsleasingydelser, hvorfor det er nødvendigt fastlægge, hvilke ydelser der er omfattet. Det fremgår af definitionerne i IAS 17 nr. 4, at det er de ydelser leasingtager er forpligtet til at betale henover aftalens løbetid ekskl. serviceydelser, forsikringer og skatter til direkte dækning af leasinggivers betalinger. Såfremt disse dele ikke er særskilt udskilt i leasingaftalen, skal dette foretages inden klassifikationen.

Gunstige købsoptioner skal også medregnes i minimumsleasingydelserne, da det må forventes, at de er en ordinær del af hele aftalen.

Betingede ydelser, hvis eksempelvis aftalen reguleres i forhold til udviklingen i pristal, skal ikke medregnes, da det forudsætter, at en bestemt begivenhed indtræffer, hvilket ikke kendes på tidspunktet for klassifikation.

Forlængelser af leasingaftalen medtages som udgangspunkt ikke, kun såfremt de med rimelig sikkerhed forventes anvendt.

Løbende vedligeholdelse eller betaling efter faktisk forbrug medregnes ikke i minimumsydelserne.

Til sidst skal det fastlægges til hvilken rente beregningen af nutidsværdien skal foretages. Udgangspunktet er aftalens interne rente, hvilket dog ofte ikke er oplyst af leasinggiver af forretningsmæssige årsager. Alternativt skal leasingtager anvende sin alternative lånerente med 100 % fremmed finansiering.⁹

Tidspunkt for klassifikation

Tidspunktet for vurderingen af leasingaftalen og dermed klassifikation skal foretages på indgåelsestidspunktet, og således ikke på leveringstidspunktet eller ved aftalens begyndelse. Ofte vil der ikke være større forskydning imellem de to tidspunkter eller i aktivets værdi. Men det kan forekomme, og hvis ændringen i dagsværdien er væsentlig kunne det medføre ændring af den oprindelige klassifikation på indgåelsestidspunktet. Standarden tager ikke højde for dette i den nuværende udgave.¹⁰

Kombinerede leasing- og serviceaftaler

Der skal skelnes mellem ydelser for brugsret og serviceydelser, idet serviceydelser ikke skal indgå i leasingaftalen. I IFRIC 4 afgrænses der fra den situation, hvor en serviceaftale også indeholder en brugsret, der er omfattet af IAS 17. Dvs. aftaler der formelt ikke er leasing, men dele af aftalen i substansen svarer til en leasingaftale.

I vurderingen af, hvorvidt en aftale indeholder en leasingdel, skal følgende fastlægges;

- a) Er ydelserne i aftalen afhængige af den faktiske brug af aktivet, eller
- b) Formidler aftalen en ret til at bruge aktivet

⁹ Fedders, Jan m.fl (2008), Årsrapport efter internationale regnskabsstandarder s. 377-379

¹⁰ Basis for Conclusions IAS 17 BC17, IASB

Aftalen vedrører specifikke aktiver og omfatter brugsretten for en bestemt periode. Herudover skal køber/leasingtager betale for den periode, hvor der er rådighed over aktiverne, og ikke i forhold til faktisk forbrug.¹¹ Et eksempel på sådan en aftale kan være, når en virksomhed vælger outsourcing af IT-udstyr og – ydelser, hvor virksomheden betaler en fast ydelse for service, IT-udstyr, netkapacitet og hotline. Det vil umiddelbart blive anset som en serviceaftale, når opfyldelse af aftalen ikke kræver anvendelse af specifikke aktiver. Men det kan være at leasingtager lejer IT-udstyr, der er specifikt udvalgte aktiver. I den situation skal IT-udstyret udskilles og behandles som leasing, mens service, netkapacitet og hotline er en serviceaftale.¹²

Særlige leasingaftaler

Det sidste element der inddrages i dette afsnit er situationen, hvor en aftale formelt er leasing, men ikke i substansen. Dette behandles i fortolkningsbidraget SIC 27. Det omhandler primært den situation, hvor der indgås en sale & leaseback-aftale, hvor sælger af aktivet får en køboption (eller tilbagesalgsoption til køber) efter leasingperiodens ophør. En sådan situation skal regnskabsmæssigt ikke betragtes som et egentlig salg. Årsagen er, at risikoen på aktivet reelt vil påhvile sælger både før og efter transaktionen. Aftalen skal i stedet indregnes som en låneaftale.¹³

4.3. Finansiell leasing

Finansiell leasing skal i substansen betragtes som køb af et aktiv på kredit. Dette har væsentlig indflydelse på metoden for indregning og måling i årsrapporten.

4.3.1. Indregning og måling

Ved første indregning og måling i årsrapporten hos leasingtager skal finansiell leasing medtages som aktiver og forpligtelser til et beløb, der er lig de leasede aktivers dagsværdi. Såfremt nutidsværdien af minimumsleasingydelserne er lavere end aktivernes dagsværdi, anvendes denne værdi i stedet. Diskonteringen skal ske til leasingaftalens interne rente eller sekundært leasingtagers alternative lånerente. Direkte omkostninger ved indgåelse af leasingaftalen f.eks. forhandlingsomkostninger eller sikringsomkostninger indregnes sammen med aktivet.

Den indregnede forpligtelse anses som en finansiell forpligtelse i overensstemmelse med IAS 32 Financial Instruments, Presentation og skal således måles til amortiseret kostpris efter IAS 39 Financial Instruments, Recognition. Det vil ikke være muligt at måle forpligtelsen til dagsværdi. Såfremt leasingaftalen er indgået i fremmed valuta, skal restgælden kursreguleres med den til enhver tid gældende kurs på balancedagen.¹⁴

Ved den efterfølgende måling af aktivet skal det afskrives efter samme praksis, som selskabet anvender for tilsvarende aktiver. Såfremt det ikke er sandsynligt, at leasingtager bliver ejer af aktivet ved aftalens udløb, afskrives aktivet over aftalens længde, hvis den er kortere end aktivets forventede økonomiske levetid.

¹¹ IFRIC 4 Determining whether an Arrangement contains a Lease nr. 6-9, IASB

¹² Fedders, Jan m.fl (2008), Årsrapport efter internationale regnskabsstandards s. 377-379

¹³ SIC 27 Evaluating the Substance of Transactions Involving the Legal Form of a Lease, Consensus, IASB

¹⁴ IAS 21 the Effects of Changes in Foreign Exchange Rates

Hvorvidt der er behov for nedskrivninger af leasingaktivet vurderes i henhold til IAS 36 Impairment of Assets.

I den efterfølgende måling af forpligtelsen skal de løbende leasingydelser fordeles mellem en afdragsdel og en rentedel ved, at leasingforpligtelsen forrentes med en konstant rentesats.¹⁵

Sale & leaseback-aftaler

Et salg af aktiv med efterfølgende tilbageleasing behandles principielt først som et salg og en efterfølgende indgåelse af en lejekontrakt på samme aktiv. Når leasingkontrakten er klassificeret som finansiel leasing, kan en evt. gevinst ved salget dog ikke indregnes direkte i resultatopgørelsen. Avancen skal periodiseres og indtægtsføres henover leasingaftalens løbetid, idet der er en sammenhæng mellem de to transaktioner. Dermed vil resultateffekten i praksis være den samme, som hvis aktivet var belånt efter samme vilkår som i leasingaftalen.¹⁶

Såfremt transaktionen medfører et tab i forhold til den oprindelige regnskabsmæssige værdi af aktivet før salget, er det en indikation på et nedskrivningsbehov. Derfor skal tabet alt andet lige udgiftsføres. Kun hvis det klart kan bevises, at salgsprisen er lavere end dagsværdien, kan tabet indregnes i takt med den fortsatte afskrivning af aktivet henover leasingaftalens længde.

4.3.2. Præsentation og oplysninger

Standarden indeholder ikke særskilte bestemmelser om præsentation, i stedet anvendes de standarder, hvorunder leasingaktivet er præsenteret eksempelvis IAS 16 for materielle anlægsaktiver.

Leasingtager skal oplyse om en række forhold, der kan skitseres således:

1. For hver gruppe af aktiver, skal der oplyses om den regnskabsmæssige værdi af finansielt leasede aktiver
2. En afstemning mellem de totale fremtidige minimumsleasingydelser og nutidsværdien af minimumsleasingydelserne. Herudover skal ydelserne fordeles efter forfald i følgende perioder:
 - a. Under 1 år
 - b. Mellem 1 og 5 år
 - c. Over 5 år
3. De totale fremtidige minimumsleasingydelser fra fremleje, der forventes modtaget fra uopsigelige aftaler.

¹⁵ IAS 17 Leases nr. 20-30, IASB

¹⁶ Fedders, Jan m.fl. (2008), Årsrapport efter internationale regnskabsstandarder s. 386

4. Leasing- og fremleje ydelser der er indregnet i perioden med særskilte beløb for minimumsleasing-ydelser, betingede ydelser og fremleje ydelser.
5. En generel beskrivelse af leasingtagers leasingaftaler indeholdende:
 - a. På hvilket grundlag betingede ydelser er aftalt
 - b. Oplysninger om fornyelsesklausuler, købsoptioner og eskaleringsklausuler
 - c. Restriktioner i leasingaftalen vedrørende leasingtager f.eks. udbytteudbetaling, optagelse af gæld eller optagelse af nye leasingaftaler

Herudover er leasing også omfattet af oplysningskrav om f.eks. rente- og valutarisici.¹⁷

4.4. Operationel leasing

Operationel leasing er kategorien for de aftaler, der ikke opfylder kriterierne for at være en finansiel aftale. Leasingaftalen betragtes ikke som et kreditkøb, men en lejeaftale, hvor leasingtager opnår ret til et aktiv for en specifik periode og afleverer aktivet til leasinggiver efter aftalens ophør.

4.4.1. Indregning og måling

Leasingtagers løbende leasingydelser skal indregnes direkte i resultatopgørelsen som en omkostning. Ydelser skal indregnes lineært henover aftalens løbetid, medmindre et andet mønster er mere repræsentativt i forhold til tidspunkterne for leasingtagers forbrug af aktivet.

Den lineære indregning betyder samtidig, at det ikke er muligt at tilrettelægge sin indregning af omkostninger ved at udarbejde en leasingaftale med stigende ydelser eller up-front betalinger. I givet fald skal omkostningerne periodiseres henover aftalens løbetid. Sædvanlige pristalsreguleringer er ikke omfattet, idet sådanne reguleringer er omfattet af bestemmelsen om betingede leasingydelser.¹⁸

Såfremt leasingtager får særlige incitamenter fra leasinggiver som f.eks. huslejefrie perioder eller tilskud til indretning af lokaler, skal det anses som en del af leasingaftalen og fordeles lineært henover aftalens løbetid. Incitamenterne kan ikke indtægtsføres direkte i resultatopgørelsen.¹⁹

Sale & leaseback-aftaler

Når en sale & leaseback-aftale klassificeres som en operationel aftale, vil den regnskabsmæssige behandling afhænge af, hvordan salgsprisen fastsættes i forhold til dagsværdien, og hvorvidt der er tale om en fortjeneste eller tab.²⁰ Metoden for operationelle aftaler, der er sale & leaseback, kan illustreres i følgende figur:

¹⁷ IFRS 7 Financial Instruments, Disclosures

¹⁸ IAS 17 Leases nr. 33-34

¹⁹ SIC Operating Leases - Incentives

²⁰ Fedders, Jan m.fl. (2008), Årsrapport efter internationale regnskabsstandarder s.387-388

Tilbageleasing som operationel leasing	Hvis der ved salget af et aktiv, der tilbageleases, konstateres:	
	Fortjeneste	Tab
Salgspris = dagsværdi	Indregnes i resultatopgørelsen	Indregnes i resultatopgørelsen
Salgspris > dagsværdi	Indregnes som en periodepost under passiver og indtægtsføres løbende	Intet tab (eftersom der forlods er nedskrevet over resultatopgørelsen "ned til" aktivets dagsværdi)
Salgspris < dagsværdi	Indregnes i resultatopgørelsen	Indregnes i resultatopgørelsen*

* Hvis tabet kompenseres ved, at den fremtidige leje ligger under markedsprisen, indregnes tabet dog som en periodepost under aktiver og omkostningsføres løbende.

Figur 3 - Behandling af sale & leaseback ved operationel leasing, Kilde: Regnskabshåndbogen 2011, PwC, s. 396

4.4.2. Præsentation og oplysninger

Der er ingen præsentationskrav i standarden, i stedet finder IAS 1 Presentation of Financial Statements anvendelse.

Leasingtager skal oplyse om en række forhold, der kan skitseres således:

1. De totale fremtidige minimumsleasingydelser af uopsigelige operationelle aftaler. Herudover skal ydelserne fordeles efter forfald i følgende perioder:
 - a. Under 1 år
 - b. Mellem 1 og 5 år
 - c. Over 5 år
2. De totale fremtidige minimumsleasingydelser fra fremleje, der forventes modtaget fra uopsigelige aftaler.
3. Leasing- og fremleje ydelser der er indregnet i perioden med særskilte beløb for minimumsleasingydelser, betingede ydelser og fremleje ydelser.
4. En generel beskrivelse af leasingtagers leasingaftaler indeholdende:
 - a. På hvilke grundlag betingede ydelser er aftalt
 - b. Oplysninger om fornyelsesklausuler, køboptioner og eskaleringsklausuler
 - c. Restriktioner i leasingaftalen vedrørende leasingtager f.eks. udbytteudbetaling, optagelse af gæld eller optagelse af nye leasingaftaler

5. Evaluering af IAS 17

Den nuværende regnskabsstandard for regnskabsmæssig behandling af leasing har gennem en længere årrække været kritiseret fra flere sider. Kritikken har omfattet de helt grundlæggende forudsætninger for indregning og måling af aktiver og forpligtelser i årsregnskabet. I det følgende kapitel redegøres for de væsentligste holdninger omkring standardens anvendelse.

Forholdene der har afledt behovet for udarbejdelse af en ny fælles leasingstandard, kan opdeles i 6 punkter. Punkterne optræder i det følgende som enkeltstående underafsnit.

5.1. Regnskabsbruger justerer årsregnskabet for at indregne operationel leasing i balancen

Den nuværende klassifikation af operationel leasing som et off-balance sheet aktiv og forpligtelse imødekommer ikke regnskabsbrugernes behov. Flere regnskabsbrugere er af den opfattelse, at operationel leasing bør indregnes i balancen. Det kan bl.a. være relevant i forhold til beregning af nøgletal, der vurderer virksomhedens finansielle forhold og kreditværdighed.

Som følge heraf foretager analytikere rutinemæssigt justeringer til årsregnskabet for at indregne effekten af operationelle leasingaftaler.²¹ Udover at det kan opfattes som unødvendigt ekstraarbejde for at anvende tallene, er der også risiko for, at det ikke kan foretages på et tilstrækkelig pålideligt grundlag, da noteoplysningerne ikke er dækkende til dette formål.²²

5.2. To modeller medfører manglende sammenlignelighed for regnskabsbrugeren

Den nuværende klassifikation af leasingaftaler, der indeholder to grupper, kan medføre u hensigtsmæssige resultater. I princippet kan to nærmest identiske leasingaftaler blive vurderet forskelligt og klassificeret som hhv. finansiell leasing eller operationel leasing. Udefra vil regnskabsbruger kunne opfatte en række leasingaftaler som ens, da de er anskaffet af virksomheden ud fra samme økonomiske perspektiver, men standarden kan foreskrive forskellig behandling på baggrund af sine kriterier.

Helt konkret kan det illustreres, at i henhold US GAAP (der også anvendes som vejledning i IAS 17) vil en aftale, der dækker 89 % af et aktivs dagsværdi anses som operationel, mens en aftale, der dækker 90 % af et aktivs dagsværdi derimod anses som en finansiell aftale. Det er uagtet, at de er anskaffet ud fra samme økonomiske grunde.²³

²¹ Comment letter no. 748, s. 1-2, Standard & Poor's

²² Discussion Paper, Leases (marts 2009), s. 14, IASB

²³ Jesswein R, Kurt m.fl. (2009), "Analyzing creditworthiness from Financial Statements in the Presence of Operating Leases", s. 76-77

En standard der kan føre til, at leasingaftaler, der umiddelbart er sammenlignelige, behandles vidt forskelligt i årsregnskabet, skaber et mindre gennemskueligt årsregnskab til regnskabsbrugeren.²⁴

5.3. Leasingaftaler kan struktureres, så der opnås en bestemt regnskabsmæssig behandling

Det er muligt for virksomhederne at strukturere aftalerne, så de opnår den mest ønskelige regnskabsmæssige behandling. Det er en utilsigtet konsekvens af de to forskellige klassifikationer af leasingaftaler, der på flere områder kun afskilles af mindre forskelle i bedømmelsen.

I praksis kan leasinggiver og leasingtager strukturere aftalerne, så virksomhederne opnår deres mål hvad enten de vedrører regnskabsmæssige eller skattemæssige fordele.²³

Det forhold, at virksomhederne ligger stor vægt på, at strukturere aftalerne, så de præsenteres bedst muligt udadtil kan også indirekte læses i statistik fra SEC staff study fra 2005, der opgjorde at 96 % af alle pengestrømme vedrørende leasing var operationelle aftaler. Det må vurderes tvivlsomt, om det har været hhv. IASB og FASB hensigt, at fordelingen skulle være sådan, da de udstedte standarderne.²⁵

5.4. Unødig kompleks model

Standarden har mødt en del kritik fra regnskabsaflæggere og revisorer for at være unødig kompleks. Det er særligt definitionen mellem operationel og finansiel leasing, der vurderes vanskelig. Standarden foreskriver en klassifikation der indeholder både subjektive vurderinger og mere regelklare retningslinjer.²⁶ En utilsigtet konsekvens kan være, at to virksomheder kan bedømme den samme leasingaftale forskelligt.

5.5. Grundlæggende uoverensstemmelse med begrebsrammen

Det er påpeget, at hele standarden grundlæggende er modstridende med IFRS's begrebsramme for indregning af aktiver og forpligtelser, når operationel leasing ikke indregnes i balancen. Årsagen er, at operationel leasing opfylder begrebsrammens definitioner for aktiv og forpligtelse.

Det kan skitseres ved at gennemgå begrebsrammens definitioner. I henhold til begrebsrammen kan et aktiv defineres som *"En af virksomheden kontrolleret ressource som følge af tidligere begivenheder, og hvorfra fremtidige økonomiske fordele forventes at tilflyde selskabet."*²⁷

²⁴ Discussion Paper, Leases, s. 14, IASB

²⁵ Jesswein R, Kurt m.fl. (2009), "Analyzing creditworthiness from Financial Statements in the Presence of Operating Leases", s. 75

²⁶ Discussion Paper, Leases (2009), s. 15, IASB

²⁷ Framework for the Preparation and Presentation of Financial Statements nr. 49 a-b

Dvs. det skal fastlægges om;

1. Virksomheden har kontrol over leasingaktivet
2. Leasingaktivet er opstået som følge af tidligere begivenheder
3. Leasingaktivet forventes at bidrage med fremtidige økonomiske fordele

Ad. 1) Ved indgåelse af en leasingaftale får virksomheden en ret til at bruge et aktiv i en given periode. Det vil kun være leasingtager, der har adgang til aktivet. Leasingtager har altså kontrol over aktivet i den givne periode, selvom den juridiske ejendomsret ikke er overgået.

Ad 2) Retten til leasingaktivet er opstået som følge af tidligere begivenheder, nemlig underskrivelse af leasingaftalen.

Ad 3) Den bagvedliggende årsag til indgåelse af leasingaftalen vil være en forventning om, at aktivet kan bidrage til at opnå fremtidige økonomiske fordele.

En leasingaftale opfylder definitionen på et aktiv, uagtet om det er en operationel eller finansiel leasingaftale.

En forpligtelse defineres ifølge begrebsrammen således: En forpligtelse defineres som: *"En eksisterende pligt for selskabet som følge af tidligere begivenheder, og hvis indfrielse forventes at medføre afståelse af fremtidige økonomiske fordele".⁵*

Dvs. det skal fastlægges at;

1. Virksomheden har en pligt overfor leasinggiver
2. Leasingforpligtelsen er opstået som følge af tidligere begivenheder
3. Leasingforpligtelsen forventes at medføre afståelse af fremtidige økonomiske fordele.

Ad 1) Der kan tænkes at være to typer af forpligtelser overfor leasinggiver: a) Forpligtelsen til at betale leasingydelser, b) Forpligtelsen til at tilbagelevere aktivet ved aftalens ophør.

Ad 2) Begge typer af forpligtelse er opstået som følge af tidligere begivenheder, nemlig underskrivelse af leasingaftalen.

Ad 3) Forpligtelsen til at betale leasingydelser vil medføre afståelse af økonomiske fordele, nemlig træk på likviditet. Forpligtelsen til at tilbagelevere leasingaktivet vurderes ikke at medføre et træk på økonomiske

fordele. Selvom leasingtager har aktivet stående, har denne ved udløb af kontrakten ingen ret til at anvende aktivet længere og afstår derfor intet ved tilbagelevering.²⁸

Det er kun forpligtelsen til at betale de løbende leasingydelse, der opfylder definitionen.

Overordnet set kan det påvises, at en operationel leasingaftale både opfylder definitionen på et aktiv og en forpligtelse, mens leasingstandarden IAS 17 kun indregner et aktiv og en forpligtelse ved finansiell leasing.

5.6. Væsentlige forskelle i forhold til andre kontraktlige arrangementer

Udover anførte uoverensstemmelse med begrebsrammen i afsnit 5.5. er der opstået væsentlige forskelle mellem leasingstandard og andre kontraktlige arrangementer. Det har medført inkonsistens i den regnskabsmæssige behandling af arrangementer, der opfylder definitionen på en leasingaftale og lignende aftaler der ikke opfylder definitionen.

5.7. Delkonklusion

Evalueringen af den nuværende leasingstandard har redegjort for flere væsentlige aspekter, der underbygger behovet for en ny regnskabsstandard for behandling af leasingaftaler. IAS 17 imødekommer ikke regnskabsbrugernes informationsbehov og er samtidig unødvendig kompleks at anvende for regnskabsaflæggerne.

Standarden er inkonsistent med IFRS's begrebsramme og definitionen på aktiver og forpligtelser. Endelig er det påpeget, at behandlingen af leasing efter IAS 17 ikke efterlever begrebsrammens kvalitative karakteristika som forståelighed, relevans, pålidelighed samt sammenlignelighed.

²⁸ Discussion Paper, Leases (2009), s. 27, IASB

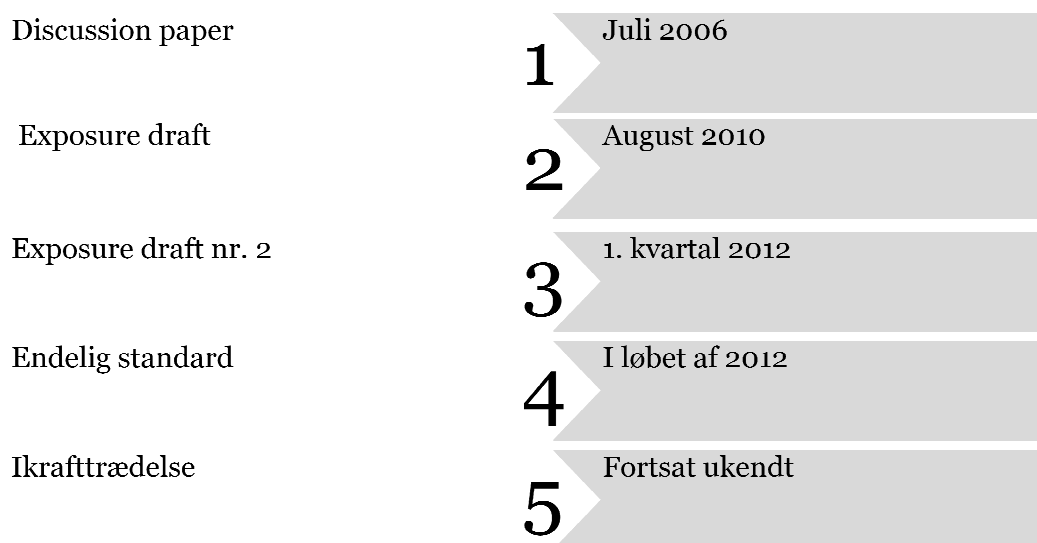
6. Ændringsforslag til leasingstandard

Evalueringen af IAS 17 har givet anledning til en række problemstillinger, hvor standarden ikke opfylder regnskabsbrugernes behov for finansiel information om virksomheden. Gennem en længere årrække er der rejst krav om en ændring på flere områder i regnskabsstandarden. Som konsekvens har organisationerne FASB og IASB medtaget leasingstandarden i deres konvergensprojekt. Projektet skal udmunde i et fælles approach, hvilket involverer en evaluering af hele standardens berettigelse og anvendelse.

6.1 Konvergensprojekt af IASB & FASB

Debatten omkring leasingstandarden er blandt andet med input fra G4+1-gruppen²⁹, der i 1996 og 2000 udsendte discussion papers om afskaffelse af klassificering mellem operationel og finansiel leasing. I juli 2006 blev en ny fremgangsmetode for behandling af leasing tilføjet til IASB og FASB's agenda i deres fælles konvergensprojekt. Herefter er der udsendt fælles discussion paper samt exposure draft.

Efter udsendelsen af exposure draft har der fortsat været en væsentlig tilbagemelding fra interessenter om, at det foreslåede approach ikke er optimalt. På den baggrund har de 2 bestyrelser valgt at udsende et exposure draft nr. 2, der forventes offentliggjort i 1. kvartal 2012.³⁰

Figur 4 - Tidsplan for implementering af leasingstandard, Kilde: www.ifrs.org

²⁹ Gruppen repræsenteret af Australien, Canada, New Zealand, England og USA samt IASC

³⁰ <http://www.ifrs.org/Current+Projects/IASB+Projects/Leases/Leases.htm>

6.2 Analyse af ændringsforslag

I kapitel 5 blev der redegjort for de 6 mest fremtrædende problemstillinger vedrørende den nuværende leasingstandard. Problemstillingerne er på flere områder overlappende, men viser dog hver især specifikke forhold. Analysen i dette kapitel har til formål at fastlægge, hvorledes en fremtidig standard skal udvikles. Til brug for denne proces, vil det være naturligt at præcisere, hvorledes problemstillingerne i kapitel 5 er knyttet til IAS 17. I nedenstående figur er det illustreret på hvilke områder, der er behov for ændring af standarden.

	Issues i IAS 17	Definition /scope	Klassifikation	Indregning og måling	Præsentation & oplysninger
1	Regnskabsbruger justerer årsregnskabet for at indregne operationel leasing i balancen		X	X	X
2	To modeller medfører manglende sammenlignelighed for regnskabsbrugeren		X		X
3	Leasingkontrakter kan struktureres så der opnås en bestemt regnskabsmæssig behandling		X	X	
4	Unødig kompleks model		X	X	
5	Grundlæggende uoverensstemmelse med begrebsrammen	X	X	X	X
6	Væsentlige forskelle i forhold til andre kontraktlige arrangementer	X	X	X	

Figur 5 – Problemstillinger i forhold til områder i leasingstandard

Som det fremgår af figuren, er det primært klassifikation og indregning & måling, der har behov for ændringer i standarden. Men de 6 problemstillinger medfører overordnet, at alle områder i standarden har behov for tilpasninger. Derfor vil fremgangsmåden i analysen være at gennemgå hvert delelement i standarden.

Seneste tilgængelige materiale fra IASB, udover løbende opdates fra møder, er exposure draft fra 2010. Men da den efterfølgende høringsperiode, har resulteret i en række indvendinger, vil udkast blive gennemgået yderligere inden ny høringsperiode. På den baggrund kan det antages, at den mest hensigtsmæssige løsning ikke kun omfatter udkastet fra 2010. Det er således væsentligt at analysere på udvalgte høringssvar. Hørings svarene er udvalgt selektivt for at opnå holdninger fra væsentlige interessegrupper. De er følgende:

- o Regnskabsaflægger/leasingtager: A.P. Møller
- o Revisor: PwC, FSR

- o Regnskabsregulator: EFRAG³¹
- o Kreditvurderingsbureau: Standard & Poor's
- o Bank/analytiker: Deutsche Bank
- o Leasinggiver: Nordea Finance

Analysen af de enkelte delelementer af leasingstandarden og hvorledes de imødekommer problemstillinger i kapitel 5 er ikke en statisk proces. Ændringer af standarden kan medføre andre problemer, derfor skal analysen være dynamisk og vurdere på afledte effekter ved foreslåede tilpasninger.

Analysen i de følgende afsnit vil tage sit udgangspunkt i exposure draft fra 2010. Herefter inddrages og analyseres IAS 17 og comment letters til udkastet. På den baggrund foretages en vurdering af de enkelte elementer.

6.2.1. Definition

Exposure draft definerer en leasingaftale som en aftale, hvor retten til at bruge et specifikt aktiv er formidlet for en given periode i bytte for et vederlag.³² Begrebet "vederlag" erstatter "betaling" i forhold til IAS 17, hvilket reducerer mulige mistolkninger.³³

På tidspunktet for underskrivelse af en aftale, skal virksomheden afgøre, hvorvidt kontrakten indeholder et leasingelement. Det skal afgøres efter, om:

- a) Fyldestgørelse af aftalen afhænger af levering af et specifikt aktiv; og
- b) aftalen formidler retten til at kontrollere brugen af et specifikt aktiv for en aftalt periode

Ovennævnte definitioner er i substansen videreført fra IFRIC 4 "Determining whether a Arrangement contains a Lease". Der er beskrevet et eksempel på sådan en aftale i afsnit 4.2. I relation til adskillelsen mellem leasing og service var IFRIC 4 af mindre betydning i IAS 17, idet forholdet kun var væsentligt ved finansiell leasing, hvor aftalen indregnes i balancen. Operationelle leasingaftaler og serviceaftaler har ofte samme udgiftsmønster, hvorfor adskillelsen ikke havde væsentlig betydning. Den nye standard vil medføre højere udgiftsførsel af tidligere operationelle aftaler, hvorfor afgrænsningen overfor serviceaftaler er mere betydningsfuld.³⁴

Det vil være relevant at drøfte, hvorvidt de oprindelige termer er fyldestgørende og tidssvarende, nu hvor de får en mere markant betydning.

³¹ Privat organisation, der repræsenterer væsentlige grupper inden for regnskabsregulering i Europa. Fungerer som uafhængigt, teknisk rådgivende organ for EU kommissionen

³² Exposure draft, Leases (2010), s. 42, IASB

³³ Comment Letter no. 439, Deutsche Bank, s. 5

³⁴ Comment letter no. 63, PwC, s. 11

6.2.1.1 Ad a)

Terminologien i Exposure draft/IFRIC 4 lægger vægt på, om det er et specifikt aktiv, der enten implicit eller eksplicit ikke kan erstattes af et lignende aktiv. EFRAG foreslår, at vurderingen mere skal gå på rationale bagved anskaffelsen f.eks. hvis en virksomhed indgår aftale om leje af bil og chauffør-service, er det ofte servicen som helhed, der er rationale. Derfor bør bilen ikke særskilt udskilles og behandles som leasing. Det omvendte eksempel kan være, når en virksomhed indgår aftale om leasing af fly med pilot-service, her vil det være flyet, der som helhed er rationale bag, hvorfor det er en leasingaftale.³⁵

A.P. Møller tilføjer til dette synspunkt, at kundens ønske om et specifikt aktiv kan være for at kontrollere outputtet (f.eks. kvaliteten af servicen) og ikke ønsket om at kontrollere selve aktivet.³⁶ Igen er det altså rationale bag ved anskaffelsen, der bør ligge til grund for vurderingen.

Vurdering ad a)

Metoden med at se på rationale bagved anskaffelsen anses som logisk, men vil åbne for struktureringsmuligheder. Det kan tænkes, at virksomhederne vil argumentere for at store dele af deres aftaler ikke er for at kontrollere aktivet, alene for at undgå indregning af aftaler som leasing. Derfor bør kriterierne fra IFRIC 4 videreføres som det også foreslås i exposure draft.

6.2.1.2. Ad b)

Den nuværende terminologi angiver, at hvis 1 af 3 kriterier imødekommes, anses pkt. b) for opfyldt. De 3 kriterier er:³⁷

1. Køber har evnen eller retten til at styre aktivet eller instruere andre i at styre aktivet (og modtager en ikke uvæsentlig del af aktivets output)
2. Køber har evnen eller retten til at kontrollere den fysiske adgang til aktivet (og modtager en ikke uvæsentlig del af aktivets output)
3. Der er en lille chance for at andre parter, udover køber, vil modtage mere end en uvæsentlig del af aktivets output, og prisen pr. enhed er enten fast eller lig markedsprisen.

Vurdering ad b)

Terminologien vurderes at være brugbar fremadrettet, dog kan kriterium 2 være vanskeligt at afgøre (f.eks. hvor stor er kapaciteten af aktiver som rørledninger, fiberkabler mv.).³⁸

³⁵ Comment letter no. 727, EFRAG, s. 11

³⁶ Comment letter no. 340, A.P. Møller, s. 3

³⁷ Exposure draft, Leases (2010), s. 42-43, IASB

³⁸ Comment letter no. 727, EFRAG s. 12

Foreslået ændring fra IAS 17 til ny leasingstandard kan opsummeres således fsva. definitionen:

	Områder der ændres i ny standard	Nuværende IAS 17	ED 2010	Ny standard
1	Afgrænsning mellem leasing og service	IFRIC 4	Videreførelse af kriterier fra IFRIC 4	Videreførelse af kriterier fra IFRIC 4

Figur 6 – Ændringer af definitioner i leasingstandard

6.2.2. Scope

Exposure draft viderefører i et vidst omfang samme anvendelsesområde og afgrænsning som nuværende IAS 17. Det betyder, at standarden skal anvendes på alle leasingaftaler inklusive subleases, undtagen når aftalen vedrører:

- o Leasing vedrørende udvinding eller brug af mineraler, olie, naturgas og lignende ikke-gendannelige forekomster (IFRS 6); og
- o Leasing vedrørende biologiske aktiver (IAS 41)
- o Leasing vedrørende immaterielle aktiver (IAS 38)
- o Leasingaftaler mellem underskriftstidspunktet og ikrafttrædelsestidspunktet, hvis de opfylder kriterierne som en eventualforpligtelse (IAS 37)

Ændringer i exposure draft består bl.a. i, at alle immaterielle aktiver er uden for scope, hvor det tidligere kun var licensaftaler. Der er ikke en begrebsmæssig årsag til at undlade immaterielle aktiver, men IASB/FASB vurderer der er behov for at analysere området yderligere inden en klar afgrænsning kan finde sted.³⁹ Løsningen bakkes op af flere, der anerkender at scope heraf kan undlades midlertidigt.⁴⁰

Investeringsjendomme er også omfattet af leasingstandard, men efter første måling kan

- o Leasingtager vælge at anvende dagsværdi efter IAS 40
- o Leasinggiver vælge at anvende dagsværdi efter IAS 40

Som følge af ændring i begreberne finansiel leasing og operationel leasing, er der i ovenstående punkter sket tilpasning i scope af investeringsjendomme, så der ikke længere skelnes mellem operationel og finansiel leasing.

³⁹ Basis for conclusions, Leases, nr. BC 36, IASB

⁴⁰ Comment letter no. 63, PwC s. 12

6.2.2.1. Kombinerede leasing- og serviceaftaler

Under afsnit "6.2.1. Definition" blev det redegjort, hvornår en aftale indeholder et leasingelement. Såfremt aftalen er en kombineret leasing- og serviceaftale, skal det fastlægges, hvordan serviceelementet skal behandles regnskabsmæssigt. Exposure draft anvender to mulige udfald:

- o Leasingtager skal anvende Revenue from Contracts with Customers fsva. servicekomponenten, hvis servicen er adskilt fra leasingydelsen, eller leasingtager er i stand til at adskille den
- o Når servicekomponenten ikke kan adskilles, skal leasingstandardens anvendes på hele kontrakten

Den sidste definition har givet anledning til bekymring fra interessenter, hvor der er modstridende holdninger til behandlingen. EFRAG er af den overbevisning, at den væsentligste del af kontrakten skal fastlægges, hvorefter hele kontrakten behandles efter denne.⁴¹ Standard & Poor's mener, at leasingstandardens skal anvendes på hele aftalen, når adskillelse ikke er mulig.⁴² A.P. Møller mener, at en servicekomponent aldrig skal omfattes af leasingstandardens, dvs. kun right-of-use aktivet skal være i scope. A.P. Møller foreslår dog ingen løsning på problemstillingen, når kombinerede kontrakter ikke kan adskilles.⁴³ PwC foreslår en række yderligere indikatorer til at adskille servicekomponenten, så den ikke omfattes af leasingstandardens.⁴⁴

Vurdering kombinerede leasing- og serviceaftaler

Den nye leasingstandard skal i bedst muligt omfang være mindre kompleks for regnskabsaflægger og indeholde færre subjektive bedømmelser, der mindsker gennemskueligheden for regnskabsbruger end tidligere. Derfor vurderes det mest hensigtsmæssig, at hele kontrakten omfattes af leasingstandardens, når servicekomponenten ikke kan adskilles og leasingdelen er hovedvægten af kontrakten.

6.2.2.2. Aftaler der repræsenterer et køb eller salg

Ved underskrift af en aftale skal leasingtager vurdere, hvorvidt aftalen opfylder kriterierne for klassifikation som leasing eller køb/salg af et underliggende aktiv, der ikke behandles efter leasingstandardens. Vurderingen foretages kun én gang, og skal altså ikke genovervejes undervejs. I leasingstandardens afgrænses der fra aftaler, der repræsenterer et køb eller salg ud fra følgende definitioner:

- a) Aftaler der medfører, at en virksomhed overfører kontrollen og alle væsentlige fordele og risici forbundet med aktivet til en anden virksomhed. Ved overførsel af kontrol forstås f.eks. overførsel af ejendomsretten, eller hvis aftalen indeholder en gunstig købsoption.
- b) Aftaler efter leasingtager har anvendt en købsoption. Når optionen er anvendt, skal aftalen anses som køb eller salg.

⁴¹ Comment letter no. 727, EFRAG s. 15

⁴² Comment letter no, 748, Standard & Poor's, s. 10

⁴³ Comment letter no, 340, A.P. Møller, s. 3-4

⁴⁴ Comment letter no 63, PwC s. 14

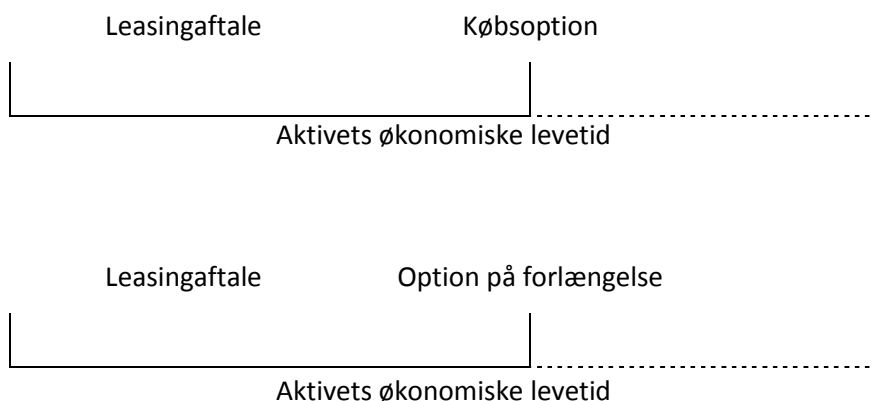
Vurdering ad a)

Tilføjjelsen om at aftaler med gunstige købsoptioner betragtes som salg, kan være inkonsistent med udkastet til en ny regnskabsstandard for omsætning (IAS 18 Revenue). Der kan tænkes at opstå situationer med "fejlslagne" salg, når en aftale efter leasingstandarden anses som et salg (fordi den indeholder en gunstig købsoption), men efter omsætningsstandarden anses den ikke som et salg.⁴⁵ For at undgå denne forskel imellem standarderne anbefales det at indeholde aftaler med gunstige optioner i leasingstandarden.

Ad b) IASB/FASB's vurdering af, at en købsoption medfører ophør af leasing, betyder at købsoptionen ikke medregnes til leasingaktivet i balancen. En købsoption kan reelt anskues på 2 måder:

1. En del af leasingaftalen, der kan anses som en mulighed for at forlænge aftalen
2. En afslutning af leasingaftalen, hvorfor den først indregnes i balancen, når den anvendes

PwC anfører, at en købsoption ikke skal behandles anderledes end en forlængelse af leasingaftale, idet option på forlængelse der dækker aktivets økonomiske levetid og option på køb i substansen ikke er forskellige.⁴⁶ Det illustreres nedenstående:

Figur 7 - Behandling af købsoption, Kilde: Comment letter no. 63, PwC, s. 15

På den baggrund mener PwC, at købsoptioner skal indregnes ligesom optioner på forlængelse, hvis de med "rimelig sikkerhed"⁴⁷ anvendes. EFRAG har samme synspunkt, at der konceptuelt ikke er forskel mellem option på forlængelse og køb.

Vurdering ad b)

Efter begrebsrammen skal et aktiv indregnes, når en kontrolleret ressource som følge af tidligere begivenheder forventes at give fremtidige økonomiske fordele til virksomheden. På den baggrund vurderes det ikke korrekt at undlade værdien af en købsoption frem til udnyttelsestidspunktet, når virksomheden allerede ved indgåelse af kontrakten forventer de vil anvende den. Købsoptioner bør behandles ligesom optioner på forlængelse af leasingaftaler, dvs. de skal være omfattet af leasingstandarden.

⁴⁵ Comment letter no. 63, PwC, s. 11

⁴⁶ Comment letter no. 63, PwC s. 15

⁴⁷ Fortolkes som en høj grænse, dvs. højere end "more-likely-than-not"

Det vurderes også problematisk for regnskabsbrugernes sammenlignelighed, at når en købsoption er gunstig, behandles aftalen som køb/salg, men når optionen ikke er gunstig, vil den blive ignoreret indtil den udnyttes. Således kan to næsten identiske aftaler blive behandlet forskelligt rent regnskabsmæssigt, afhængig af hvordan optionen bliver vurderet.

Foreslået ændring fra IAS 17 til ny leasingstandard kan opsummeres således fsva. definitionen:

	Områder der ændres i ny standard	Nuværende IAS 17	ED 2010	Ny standard
1	Immaterielle aktiver	Licensaftaler for poster som film etc. undlades	Alle immaterielle undlades på kort sigt	Alle immaterielle undlades på kort sigt
2	Kombinerede leasing- og serviceaftaler	Finansiel: Indregne aktivets dagsværdi Operationel: Ingen adskillelse	Hvis adskillelse ikke er muligt, er hele kontrakten omfattet	Hvis adskillelse ikke er muligt, er hele kontrakten omfattet, hvis leasing er den væsentligste del
3	Købsoptioner	Omfattet af leasing	Undlades, anses som salg/ophør af leasing	Konsistens med omsætningsstandard: Er leasing, hvis udnyttelse sker med rimelig sikkerhed

Figur 8 – Ændringer af Scope i leasingstandard

6.2.3. Klassifikation

Ophør af klassifikation af leasingaftaler i hhv. operationel og finansiel leasing, er en af de mest markante ændringer i det foreslåede udkast til en ny standard.

Fremadrettet vil alle aftaler der opfylder definitionen på en leasingaftale blive behandles under ét. Denne enstrengede model betyder, at en leasingaftale skal indregnes i balancen med et aktiv og en forpligtelse.

På denne måde forsøger IASB/FASB at imødekomme flere af de kritikpunkter, der har været mod den nuværende model omkring unødigt kompleksitet, manglende sammenlignelighed, uoverensstemmelse til begrebsramme etc.

6.2.3.1. Leasingmodel *Right-of-use*

I afsnittet analyseres værdien i princippet bag den nye enstrengede model, mens selve indregningen og målingen af leasingaftaler gennemgås i afsnit ”6.2.4. Indregning og måling”.

Den nye regnskabsmodel *Right-of-use* skal forbedre refleksionen af de aktiver og forpligtelser, der opstår fra leasingaftaler i balancen, hvor den tidligere model kun reflekterede aktiver og forpligtelser fra leasingaftaler, der var klassificeret som finansielle.

Modellen skal vise værdien af de opnåede rettigheder til et aktiv. F.eks. vil en 3-årig leasingaftale af et aktiv med en 20-årig økonomisk levetid medføre en relativ lille værdi i balancen. Omvendt vil en 18-årig leasingaftale af et aktiv med 20 års levetid medføre en værdi, der stort set svarer til hele aktivets værdi.⁴⁸

Aktivet skal afskrives henover leasingaftalens løbetid eller aktivets økonomiske løbetid, hvis denne er kortere.

Modsvarende vil leasingforpligtelsen reflektere virksomhedens pligt til at betale leasingydelser. De løbende leasingydelser fordeles mellem afdrag og renteudgifter.

Den nye model ændres i forhold til den nuværende, hvor kun aftaler, der medførte overgang af væsentligste fordele og risici, blev indregnet i balancen. Nu skal alle leasingaftaler der giver retten til at kontrollere et aktiv indregnes i balancen, som det er beskrevet under afsnit 6.2.1. Definition.

Der har været en række bekymringer omkring det nye approach, de analyseres i det følgende.

6.2.3.1.1 Overensstemmelse med ny fremtidig regnskabsmæssig begrebsramme

Samtidig med udarbejdelsen af en ny leasingstandard udvikles en ny regnskabsmæssig begrebsramme. Agendaen for udvikling af begrebsrammen er fsva. definitioner og indregningskriterier primært at forbedre og skabe klarhed om de eksisterende principper. Da leasingmodellen vurderes at være i overensstemmelse med den nuværende begrebsramme, forventes det således ikke at have væsentlig indvirkning.⁴⁹

6.2.3.1.2. Indregning af kontrakter til senere opfyldelse i balancen

Derudover har der været rejst tvivl om det nye approach vil medføre, at alle kontrakter til senere opfyldelse, herunder købsordre, langtidssalgsaftaler og leverandøraftaler bliver indregnet i balancen. I så fald vil det betyde en uhensigtsmæssig oppustning af balancesummen. IASB/FASB er dog af den holdning, at en leasingaftale ikke anses som en kontrakt til senere opfyldelse. Når leasinggiver har givet leasingtager adgang til at bruge aktivet, har denne en ubetinget ret til at kontrollere brugen af aktivet og en ubetinget pligt til at betale leasingydelser. Leasinggiver kan ikke forhindre det uden at bryde kontrakten.⁵⁰

6.2.3.1.3 Undtagelse af kortfristede leasingaftaler

I right-of-use modellen indregnes alle leasingtaler i balancen uanset løbetid, størrelse eller aktivets brug i virksomheden. I udkast er der indført en modifikation for indregning af leasingaftaler under 12 måneder, hvor aktiv og forpligtelse kan indregnes til udiskonteret værdi af leasingydelserne, hvorimod øvrige indregnes til nutidsværdien. Definitionen af kortfristede aftaler som 12 måneder eller kortere vurderes at være konsistent med øvrig IFRS.⁵¹

Alt andet lige vil den nye model medføre, at alle aftaler skal indregnes. Det vil være en stor byrde for virksomhederne at identificere og registrere et stort antal mindre kontrakter. Det er selvom regnskabsbrugerne

⁴⁸ Basis for Conclusions, Leases, IASB, s. 8

⁴⁹ Basis for conclusions, Leases, IASB, s. 8

⁵⁰ Basis for conclusions, Leases, IASB, s. 9

⁵¹ Basis for conclusions, Leases, IASB, s. 18

formentlig ikke tillægger små aftaler væsentlig værdi, idet deres fokus er på større væsentlige leasingkontrakter.⁵²

IASB/FASB fastholder, at alle leasingaftaler skal indregnes selvom de er under 12 måneder, da væsentlige aktiver kan være indeholdt i selv korte aftaler, hvorfor det er relevant at vise dem i balancen. En lempelse vil skabe en kunstig adskillelse i klassifikation mellem aftaler over og under 12 måneder. Standard & Poor's giver fuld opbakning til, at der ikke foretages nye klassifikationer for at lempe indregningen, det vil skabe nye struktureringsmuligheder.⁵³

Flere interessenter påpeger, at der er behov for en undtagelsesbestemmelse for mindre kontrakter. A.P. Møller påpeger, at kortfristede aftaler bør behandles ligesom operationel leasing i nuværende standard. De uddyber, at indregning af leasingaftaler på under 1 år er inkonsistent med definitionen på materielle aktiver i IAS 16.⁵⁴ De anbefaler, at kortfristede kontrakter bør gælde helt op til 5 år, da øvrige ikke vil være væsentlige for regnskabet, aftaler om f.eks. inventar, biler, midlertidige lagerhoteller m.m. bør undtages. Til sammenligning anbefaler Deutsche Bank en afgrænsning på op til 3 år.⁵⁵

FSR påpeger, at de nuværende bestemmelser for kortfristede aftaler ikke er en reel lempelse og er utilstrækkelig. De anbefaler, at det overvejes at scope visse leasingaftaler ud, så de ikke skal indregnes eksempelvis baseret på kriterier som væsentlighed, aftalens længde eller aktivets benyttelse i virksomheden.⁵⁶

EFRAG har samme synsvinkel, idet de påpeger, der er behov for en mere meningsfuld lempelse for leasingtager end det er foreslået i exposure draft.⁵⁷ Nordea Finance, der primært repræsenterer holdninger for leasinggiver, mener, at formålet med leasing er, at de ikke skal kapitaliseres og indregnes i balancen. De mener, at detaljerede oplysningskrav vil være mere i overensstemmelse med leasingaftalernes natur.⁵⁸

PwC påpeger, at standardens formål er at give oplysninger om langfristede forpligtelser i virksomheden og at inkludering af kortfristede forpligtelser kun bidrager med mindre værdi for regnskabsbrugeren. PwC anbefaler derfor at finde en mere hensigtsmæssig løsning, hvor der er bedre overensstemmelse mellem den værdi regnskabsbruger opnår og regnskabsaflæggers omkostninger med at give oplysningerne. Oplysningskrav for kortfristede aftaler vil være tilstrækkelig information til regnskabsbrugeren, eksempelvis oplysning om årets udgift fra kortfristede leasingaftaler.⁵⁹

⁵² Comment letter no. 727, EFRAG, s. 10

⁵³ Comment letter no. 748, Standard & Poor's, s. 7

⁵⁴ Comment letter no. 340, A.P. Møller, s. 3

⁵⁵ Comment letter no. 439, Deutsche Bank, s. 4

⁵⁶ Comment letter til EFRAG, FSR, s. 2

⁵⁷ Comment letter no. 727, EFRAG, s. 10

⁵⁸ Comment letter no. 559, Nordea, s. 2

⁵⁹ Comment letter no. 63, PwC, s. 10

6.2.3.1.4. Ikke primære driftsaktiver

Et andet parameter har været drøftet i forbindelse med klassifikation af leasingaftaler. Flere interessenter mener, at det ikke er en væsentlig information at medtage leasing af ikke-primære driftsaktiver. De mener ikke, at værdien vil overstige omkostningen for virksomhederne forbundet med at registrere og måle leasingaftalerne. Som alternativ skal aktiver klassificeret som ikke-primære driftsaktiver indregnes ligesom operationel leasing.⁶⁰

IASB/FASB har ikke set det muligt at retfærdiggøre en lempelse for ikke-primære driftsaktiver fra primære driftsaktiver ved klassifikation af leasingaftaler, det vil samtidig være vanskeligt at definere gruppen af aktiver. Herudover er det deres holdning, at der kan opstå væsentlige aktiver og forpligtelser fra aftaler af non-core aktiver, der vil være vigtig information for regnskabsbrugere.

6.2.3.1.5. Væsentlighed

De ovennævnte forhold omkring lempelser af kortfristede aftaler eller ikke primære driftsaktiver handler i høj grad om en cost-benefit betragtning, herunder væsentlighed. Væsentlighed kan også bedømmes på leasingaftalernes størrelse og effekt. Der vil ikke være hjemmel i IFRS's begrebsramme til en sådan minimumsbetragtning i forhold til indregning af leasingaftaler. Der vil være behov for en egentlig bestemmelse eller vejledning i standarden, hvilket ikke er implementeret i exposure draft. Som det anføres i flere comment letters fra bl.a. EFRAG og FSR er der behov for en lempeligere tilgang til mindre leasingaftaler, men afgræsning og definition er vanskelig. Ligeledes vil det være vanskeligt at operere med en lempelse der går på væsentlighed, idet begrebet indebærer en høj grad af subjektivitet. Det vil åbne op for struktureringsmuligheder af leasingaftalerne og vil være inkonsistent med begrebsrammen.

Samlet vurdering af right-of-use model

Exposure draft ophører med klassifikation mellem finansiel og operationel leasing, så alle leasingaftaler skal indregnes efter right-of-use modellen. Der er generel enighed blandt interessenter om, at modellen teoretisk er i overensstemmelse med begrebsrammens definitioner på aktiver og forpligtelser. Ligesom modellen fortsat vurderes at være i compliance med en eventuel ajourført version af begrebsrammen.

De største bekymringer går i stedet på, at en fuld implementering af modellen på alle leasingaftaler vil medføre en uforholdsmæssig stor byrde for regnskabsaflæggerne. Det vil kræve de tilpasser deres interne forretningsgange og kontroller, så de kan identificere, registrere og opgøre deres leasingaftaler, der kan bestå af adskillige aftaler. Det skal ses i lyset af, at flere interessenter mener, at mindre kontrakter ikke er væsentlige i forhold til det retvisende billede af virksomhedens finansielle stilling.

Overordnet kan det konkluderes, at ingen af de skrevne definitioner eller afgrænsninger har en konceptuel begrundelse i begrebsrammen, en afvigelse vil derfor være inkonsistent med right-of-use modellen og begrebsrammen. En cost-benefit betragtning skal derfor opvejes mod inkonsistens i indregning og måling.

⁶⁰ Basis for conclusions, Leases, IASB, s. 18

En cost-benefit betragtning, dvs. mulighed for lempelse eller ændring i bestemmelserne, kan primært foretages to steder i standarden. Først og fremmest kan det ske ved oprettelse af en ny klassifikationsgruppe i stil med operationel leasing, som tidligere har medført væsentlige kritiskpunkter som f.eks. inkonsistent med definitionen på aktiver og forpligtelser og struktureringsmuligheder.

En ændring kan også overvejes at ske i forhold til de komplekse regler exposure draft har for indregning og måling, herunder regler for fastlæggelse af længde og betaling af ydelser etc.

Exposure draftets ophør med flere klassifikationsmuligheder er den mest hensigtsmæssige metode til at imødekomme de kritikpunkter, der har været til nuværende IAS 17. Forslaget om at aftaler under 12 måneder skal indregnes udiskonteret vurderes ligeledes korrekt. Eventuelle lempelser ud fra en cost-benefit vurdering bør ikke ske på dette stadie, idet ulemperne vil være omfangsrige. I stedet skal lempelsesmuligheder i stedet analyseres i forhold til næste afsnit i afhandlingen omkring indregning og måling.

Foreslået ændring fra IAS 17 til ny leasingstandard kan opsummeres således fsva. definitionen:

	Områder der ændres i ny standard	Nuværende IAS 17	ED 2010	Ny standard
1	Finansielle leasingaftaler	Aktiv og forpligtelse indregnes i balancen	Aktiv og forpligtelse indregnes i balancen	Aktiv og forpligtelse indregnes i balancen
2	Operationelle leasingaftaler	Off-balance post, kun oplysningskrav	Aktiv og forpligtelse indregnes i balancen	Aktiv og forpligtelse indregnes i balancen
2	Aftaler under 12 måneder	Begrebet ikke anvendt	Indregnes til udiskonteret værdi	Indregnes til udiskonteret værdi

Figur 9 - Ændringer af klassifikation i leasingstandard

6.2.4. Indregning og måling

Afsnittet har til formål at analysere mere dybdegående omkring standardens præmisser for indregning og måling efter den nye right-of-use model.

6.2.4.1. Indregning

Ligesom i IAS 17 skal indregning første gang ske på leasingaftalens påbegyndelsestidspunkt, dvs. tidspunktet hvor leasinggiver gør aktivet tilgængeligt for leasingtager.

I balancen skal indregningen bestå af et right-of-use aktiv samt en forpligtelse til at betale leasingydelser.

I resultatopgørelsen skal indregningen bestå af følgende, så længe øvrige IFRS ikke kræver andet:

- o Renteomkostninger fra leasingforpligtelsen
- o Afskrivninger på right-of-use aktivet
- o Op- og nedskrivninger ved revurdering af aktivet
- o Ændringer i leasingforpligtelsen ved revurdering af betingede ydelser eller forventede betalinger af residualværdi garantier etc., når de relaterer sig til indeværende eller tidligere perioder
- o Værdiforringelser ved nedskrivningstest af right-of-use aktivet

Revurderinger er et nyt begreb i forhold til leasing, hvor aftaler under IAS 17 ikke blev ændret efter måling på underskriftstidspunktet. Derfor vil indregning af ændringer i resultatopgørelsen som følge af revurderinger være nyt.

6.2.4.2. Måling

6.2.4.2.1. Tidspunktet

Mens første indregning af aktiv og forpligtelse sker på tidspunktet for påbegyndelse af aftalen, sker første måling på underskriftstidspunktet, dvs. målingen går forud for indregningstidspunktet. Leasingaftaler mellem tidspunktet for underskrift og påbegyndelse er ikke omfattet af standarden jf. afsnit "6.2.2 Scope".

6.2.4.2.2. Forpligtelsen til at betale leasingydelser

Måling af forpligtelsen til at betale leasingydelser sker til nutidsværdien af leasingydelserne, tilbagediskonteret med leasingtagers alternative lånerente, eller leasinggivers interne rente, hvis den kan opgøres pålideligt.

Forpligtelsen til at betale leasingydelser opfylder definitionen på en finansiell forpligtelse efter IAS 32. IAS 39 Financial Instruments: Recognition and Measurement kræver, at finansielle forpligtelser første gang måles til dagsværdi, dog er leasing ikke i standardens scope.

For at øge sammenligneligheden mellem årsrapportens forpligtelser har IASB/FASB overvejet, hvorvidt leasingforpligtelsen fremadrettet skal måles til dagsværdi. Der vil være en række fordele ved at anvende måling til dagsværdi, f.eks. bedre refleksion af de gældende markedsbetingelser, bedre sammenlignelighed mellem virksomheder samt konsistens med øvrige finansielle forpligtelser.⁶¹

Fordelene ved måling til dagsværdi skal dog holdes op mod virksomhedens muligheder for at opgøre dagsværdien pålideligt. For hovedparten af leasingaftalerne vil det ikke være muligt at identificere dagsværdien direkte, der vil sjældent være et aktivt marked, i stedet skal dagsværdien bestemmes af tilbagediskonteret pengestrømme. Diskonteringsrenten vil enten være den interne rente i leasingaftalen eller leasingtagers alternative rente. Førstnævnte metode om den interne rente i leasingaftalen anses som den mest passende til

⁶¹ Discussion paper, Leases (2009), s. 33-34, IASB

at bestemme dagsværdien. Metoden er dog også vanskelig for leasingtager at bestemme, da en række af leasinggivers forudsætninger er ukendte. Øvrige overvejelser omkring diskonteringsrenten behandles senere i dette kapitel.

Som følge heraf har IASB/FASB valgt at leasingtager skal basere leasingforpligtelsen på nutidsværdien ved hjælp af leasingtagers alternative lånerente. Nutidsværdien vil ved første måling ofte være sammenlignelig med dagsværdien.⁶² Hvis leasingaftalens interne rente kan opgøres pålideligt, kan den anvendes, hvormed forpligtelsen måles til dagsværdi ved første måling.

6.2.4.2.3. Right-of-use aktivet

Right-of-use aktivet er en residualværdi til leasingforpligtelsen tillagt eventuelle direkte omkostninger i forbindelse med indgåelse af kontrakten.⁶³

Når aktivet i praksis er en residualværdi af forpligtelsen betyder det, at aktivet måles til nutidsværdien af leasingydelseerne tilbagediskonteret med leasingtagers alternative lånerente. Ved første måling vil nutidsværdien være identisk med kostpris, som er det teoretiske grundlag for indregning af aktivet.

IASB/FASB har overvejet om aktivet skal måles til kostpris eller dagsværdi. Leasingaktivet er et ikke-finansielt aktiv, det ofte måles til kostpris f.eks. IAS 16 Property, Plant and Equipment. Det vil derfor øge sammenligneligheden med øvrige aktiver, hvis leasingaktivet måles til kostpris.

Herudover skønnes det at være en fordel at kostpris-princippet er lettere at håndtere for virksomhederne. Endelig vurderer IASB at kostprisen af leasingaktivet ved første måling alligevel ofte er tæt på dagsværdi.⁶⁴

6.2.4.2.4. Nutidsværdien af leasingydelseerne

Som nævnt indledningsvist opgøres leasingaktiver og forpligtelser på baggrund af nutidsværdien af leasingydelser. I opgørelsen heraf vil der være en række forudsætninger, der skal fastlægges:

- a) Diskonteringsrenten
- b) Leasingaftalens længde
- c) Leasingydelser

⁶² Discussion paper, Leases (2009), s. 35, IASB

⁶³ Exposure draft, Leases (2010), s. 19, IASB

⁶⁴ Discussion paper, Leases (2009), s. 36, IASB

6.2.4.2.4.1 Ad a) Diskonteringsrenten

Diskonteringsrenten til brug for måling af leasingforpligtelsen kan som nævnt tidligere i kapitlet bestå af 2 metoder:

- o Leasingtagers alternative lånerente
- o Leasingaftalens interne rente

Exposure draft anvender metode 1, mens metode 2 kan anvendes sekundært, såfremt den kan opgøres pålideligt. Ved fastsættelse af den alternative lånerente skal der tages udgangspunkt i leasingtagers egen kreditrisiko, aftalens længde samt arten og kvaliteten af sikkerhedsstillelse.

Metode 1 og 2 vil i teorien give samme resultat, men i praksis vil der opstå forskelle som følge af afvigelser mellem leasingtager og leasinggivers skøn over betingede ydelser, residualværdier, evt. skatteeffekt samt andre faktorer som kun leasinggiver har kendskab til. Det er også derfor metode 2 vurderes vanskelig for leasingtager at anvende, særligt hvis der er væsentlige residualværdier eller betingede ydelser i kontrakten.⁶⁵

Diskonteringsrenten skal ikke revurderes løbende, når der er ændringer til leasingaftalens længde eller ydelser. IASB/FASB's holdning er, at leasingaftaler med betingede ydelser eller option på forlængelse allerede på underskriftstidspunktet er indkalkuleret, dvs. de er en integreret del af prisfastsættelsen. Undtagelsen er dog, hvis de betingede ydelser er afhængige af et specifikt renteindeks, i givet fald skal diskonteringsrenten revurderes.⁶⁶

Vurdering ad a) diskonteringsrenten

Der er generel enighed i metoden for fastlæggelse af diskonteringsrenten. Ud fra en cost-benefit betragtning bør det anbefales at vælge leasingtagers alternative lånerente som primær metode, selvom leasingaftalens interne rente vil være mere teoretisk korrekt.

6.2.4.2.4.2. Ad b) Leasingaftalens længde

Leasingaftaler kan ofte være sammensat af mere end den ordinære aftale længde, der kan være mulighed for udnyttelse af optioner på forlængelse eller ophør. I beregningen af nutidsværdien skal leasingtager estimere sandsynligheden for hver mulig længde på aftalen under hensyntagen til optioner for ophør eller forlængelse.

På den baggrund skal leasingtager anvende den længst mulige aftalelængde, der er mere sandsynlig for at blive anvendt end ikke anvendt (more-likely-than-not).⁶⁷

I sin bedømmelse af sandsynligheden for mulige udfald skal leasingtager inddrage alle eksplicit og implicit optioner inkluderet i leasingaftalen samt effekt af given lovgivning. Dette kan illustreres i følgende eksempel:

⁶⁵ Exposure draft, Leases (2010), s. 23-24, IASB

⁶⁶ Basis for conclusions, Leases, s. 44, IASB

⁶⁷ Exposure draft, Leases (2010), s. 47, IASB

Eksempel på vurdering af leasingaftalens længde ved optioner	
<i>Længde på leasingaftale af fly:</i>	
Ordinær leasingaftale	10 år
Option på forlængelse 1	3 år
Option på forlængelse 2	2 år
 <i>Leasingtagers vurdering af sandsynlig længde</i>	
Scenarie 10 år	45%
Scenarie 13 år	40%
Scenarie 15 år	15%
 Konklusion: 13 år er den længste periode, der er more-likely-than-not (40% + 15% =55 %)	

Figur 10 - Vurdering af leasingaftalens længde ved optioner

For hver muligt udfald som leasingtager har opstillet, skal følgende faktorer medtages i vurderingen af deres sandsynlighed.⁶⁸

- o Kontraktlige forhold (f.eks. ydelsernes størrelse før og efter forlængelse, tilstedeværelse af betingede ydelser eller omkostninger ved returnering af leasingaktivet)
- o Ikke-kontraktlige forhold (f.eks. gældende lovgivning eller finansielle konsekvenser ved forlængelse/ophør af kontrakten, som ikke eksplicit fremgår af kontrakten bl.a. produktionstab, flytteomkostninger m.m.)
- o Forretningsforhold (f.eks. vigtigt aktiv for forretningen, specialiseret aktiv eller lokation)
- o Andre specifikke forhold for leasingtager (leasingtagers formål eller tidligere praksis)

Leasingaftaler kan udover optioner på forlængelse samtidig også indeholde residualværdi garantier på det underliggende aktiv. Eksempelvis kan leasingtager ved ophøret af en aftale have valget mellem forlængelse af aftalen eller returnering af aktivet. Ved returnering indestår leasingtager for differencen mellem den forventede værdi på aktivet og den faktiske værdi på aktivet ved ophøret, dvs. en residualværdi garanti. På underskriftstidspunktet skal leasingtager ud fra more-likely-than-not princippet afgøre, om man forventer at forlænge eller returnere ved aftalens ophør.

⁶⁸ Exposure draft, Leases (2010), s.47-48, IASB

- Såfremt leasingtager bedømmer, at det er mest sandsynligt at returnere aktivet, skal forlængelsen ikke medtages i fastlæggelse af den samlede leasingaftales længde. I stedet skal leasingtager indregne en tillægsforpligtelse til sin opgjorte leasingforpligtelse. Tillægget består af den forventede betaling som følge af residualværdi garantien.

- Såfremt leasingtager bedømmer, at det er mest sandsynligt at forlænge aftalen, skal forlængelsen medtages i fastlæggelsen af den længst mulige længde på aftalen.

Indførelsen af ovennævnte redegjorte *more-likely-than-not* metode har ikke vundet støtte i høringssvar til exposure draftet. Det fremhæves, at metoden er inkonsistent med IASB's begrebsramme, når leasingtager medtager en option på forlængelse af leasingaftalen. Leasingydelse i en forlængelsesperiode opfylder ikke definitionen på en forpligtelse, idet leasingtager ikke har en ubetinget pligt til at betale før tidspunktet, hvor optionen reelt udnyttes.⁶⁹

Herudover fremhæves det bl.a., at leasingtager på rapporteringsdatoen muligvis ikke har pålidelig information om den fremtidige markedsløje til at afgøre, hvorvidt en option på forlængelse vil være gunstig eller ej. Hele *more-likely-than-not* metoden vil medføre en høj grad af subjektivitet hos leasingtager ved første måling og efterfølgende revurderinger, hvilket vil medføre unøjagtighed og manglende sammenlignelighed.⁷⁰

Der er omvendt også synspunkter for, at optioner på forlængelse heller ikke skal ignoreres fuldstændigt. Eksempelvis bør en leasingaftale på 5 år og en leasingaftale på 5 år med 5 års forlængelse behandles forskelligt. Desuden vil en leasingaftale med en gunstig option på forlængelse alt andet lige være mere værd end en aftale med en ugunstig option. Endelig påpeges det, at hvis optioner på forlængelse ignoreres fuldstændigt, vil det åbne for struktureringsmuligheder.

Der er flere argumenter for, hvorledes en alternativ løsning kan udarbejdes, så den er konsistent med begrebsrammen, er let tilgængelig for regnskabsaflæggere og ikke åbner for struktureringsmuligheder. A.P. Møller foreslår, at optioner indregnes og måles særskilt, hvormed efterfølgende revurderinger ikke får betydning for oprindeligt leasingaktiv og forpligtelse.⁷¹ Deutsche Bank anbefaler, at kun optioner der med rimelig sikkerhed vil blive udnyttet skal indregnes, mens øvrige informationer kun skal noteoplyses.

EFRAG anbefaler, at optioner skal indregnes, men at metoden ikke skal være *more-likely-than-not*. I stedet anbefaler de metoden "med rimelig sikkerhed", hvilket er konsistent med nuværende IAS 17. PwC støtter denne metode, de anbefaler dog en endnu højere grad af sikkerhed før indregning skal ske. Herudover anbefaler de også, at oplysninger om eksisterende optioner kun skal noteoplyses.⁷²

⁶⁹ Comment letter, Leases, s. 17, EFRAG

⁷⁰ Comment letter, Leases, s.7, Deutsche Bank

⁷¹ Comment letter, Leases, s. 5, A.P. Møller

⁷² Comment letter, Leases, s. 17, PwC

Vurdering ad b) leasingaftalens længde

Sammenfattende vurderes det, at optioner på forlængelse skal indregnes, ellers vil det skabe for store struktureringsmuligheder. Men for at skabe konsistens med begrebsrammen bør kun optioner der ”med rimelig sikkerhed” udnyttes være en del af målingen. Øvrige optioner bør kun indgå som noteoplysninger, hvilket vurderes at være tilstrækkeligt for regnskabsbrugerne. Endelig vil dette approach være mere enkelt for regnskabsaflæggerne at anvende og resultere i færre revurderinger af leasingaftalernes længde ved hver rapporteringsdato.

Ved at anvende begrebet ”rimelig sikkerhed”, for optioner på forlængelse vil der være sammenhæng mellem behandling af købsoptioner (se afsnit ”6.2.2. Scope”) og optioner på forlængelse.

6.2.4.2.4.3. Ad c) Leasingydelser

Leasingaftaler er ofte opbygget, så leasingydelser ikke kun består af faste ordinære ydelser. Leasingaftalen kan indeholde betingede ydelser, residualværdi garantier, betaling af bøder samt optioner på forlængelser af længden. Det vanskeliggør fastlæggelsen af, hvor meget leasingtager skal betale i leasingydelser henover kontraktens løbetid. Exposure draft redegør for, at leasingtager skal fastlægge nutidsværdien af leasingydelserne på baggrund af forventede betalinger ud fra alle relevante tilgængelige informationer. De forventede betalinger er nutidsværdien af et sandsynligheds-vægtet gennemsnit af pengestrømmene for et passende antal udfald.⁷³ I beregningen skal leasingtager inkludere følgende forhold:

- a) Et estimat over betalingen fra betingede leasingydelser. Såfremt de betingede ydelser afhænger af et prisindeks eller renteutvikling skal betalingen baseres på tilgængelige og pålidelige fremtidige vurderinger.
- b) Et estimat over betalinger til leasingiver som følge af residualværdi garantier.
- c) Et estimat over forventede betalinger til leasingiver som følge af bøder.

Exposure draft tager ikke optioner på køb med i opgørelsen.

Betingede leasingydelser kan eksempelvis være ydelser, der er afhængige af prisindeks, leasingtagers resultat generet fra det underliggende aktiv (f.eks. omsætning fra lejet lokale) eller brugen af det underliggende aktiv (f.eks. betaling for antal kørte kilometer i lejet bil).

Der er flere holdninger til den regnskabsmæssige behandling af betingede leasingydelser under den nye standard. IASB/FASB mener, at pligten til at betale betingede ydelser opstår allerede på aftalens underskriftstidspunkt, det er kun betalingens størrelse, der er usikker. Derfor argumenterer de for, at betingede ydelser opfylder definitionen på en forpligtelse. Herudover mener de, at manglende måling af betingede ydelser kan føre til væsentlig undervurdering af forpligtelser og right-of-use aktivet, ligesom det åbner for struktureringsmuligheder.⁷⁴ IASB/FASB vurderer, at den mest passende metode til indregning af ydelserne

⁷³ Exposure draft, Leases (2010), s. 20, IASB

⁷⁴ Basis for conclusions, Leases, s. 39-40, IASB

er ved hjælp af et "sandsynligheds-vægtet gennemsnit af pengestrømmene for et passende antal udfald", selvom metoden er kompleks og kan være bekostelig for leasingtager at anvende, især hvis denne har adskillige leasingaftaler i sin portefølje.⁷⁵

Af ovenstående fremgår det, at alle betingede ydelser skal indgå i bedømmelsen. Blandt høringssvarene har der gennemgående været en anden opfattelse af, hvilke ydelser der skal indregnes. Det afgørende er, hvorvidt forpligtelsen er under leasingtagers kontrol.

Sammenhængen mellem kontrol og arten af ydelser kan opstilles således:

	Arten af betingede ydelser	Omfang af kontrol
1	Ydelser afhængige af forbrug	Inden for leasingtagers kontrol
2	Ydelser afhængige af performance generet fra underliggende aktiv	I mindre grad inden for leasingtagers kontrol
3	Ydelser afhængige af prisindeks mv.	Uden for leasingtagers kontrol

Figur 11 - Sammenhæng mellem betingede ydelser og leasingtagers kontrol

Som det fremgår, er ydelser afhængige af forbrug inden for leasingtagers kontrol, mens afhængighed af prisindeks eller renteutvikling ligger uden for kontrollen. Ydelser afhængige af performance er reelt også uden for kontrollen, selvom leasingtager i princippet kan justere sin egen performance. Men det må alt andet lige forventes, at leasingtager er profitorienteret, det er samme princip som behandling af kontrakter om overskudsdeling.⁷⁶

Hermed opfylder kun kategori 2 og 3 definitionen på en forpligtelse, hvor leasingtager har en ubetinget pligt til at betale, det er kun størrelsen der er usikker.⁷⁷ Kategori 1 er ikke en ubetinget pligt, hvorfor den ikke skal indregnes som en forpligtelse. Denne opdeling af betingede ydelser kan medføre en mere kompleks fremgangsmåde for behandlingen, men vil omvendt skabe konsistens med øvrig IFRS.

Ovenstående approach anbefales også af PwC og A.P. Møller.⁷⁸ Andre anbefaler, at kun kontraktlige forpligtelser medtages og at betingede ydelser undlades, det vil dog skabe væsentlige muligheder for struktureringer af kontrakterne.⁷⁹

Der er enighed om, at residualværdi garantier er en ubetinget pligt, hvorfor de skal medtages i beregningerne.

Metoden for måling efter sandsynlighedsvægtning vurderes af flere interessenter som unødigt kompleks og arbitrær. I stedet anbefales det at anvende en "most-likely"-metode, der vil skabe en mere relevant og anvendelig model for regnskabsaflæggerne og samtidig give tilstrækkelig information til regnskabsbrugerne.⁸⁰

⁷⁵ Basis for conclusions, Leases, s. 42, IASB

⁷⁶ Comment letter no. 727, Leases, s. 20, EFRAG

⁷⁷ IAS 32 no. 25

⁷⁸ Comment letter no. 63, Leases, s. 17-19, PwC og no. 340, Leases, s. 5, A.P. Møller

⁷⁹ Comment letter no. 439, Leases, s. 8, Deutsche Bank

Vurdering ad c) leasingydelser

Baseret på forudgående analyse fremgår det, at exposure draftet ikke er fuldstændig konsistent med begrebsrammen og IAS 32's definition på forpligtelser. Betingede ydelser der er afhængige af forbrug, ligger inden for leasingtagers kontrol, hvorfor de ikke er en ubetinget pligt. De bør derfor som udgangspunkt ikke indgå i målingen af betaling af ydelser. Men hvis disse betingede ydelser ikke medtages, kan det skabe væsentlige struktureringsmuligheder. Det kan eksempelvis tænkes, at aftaler sammensættes så en stor andel af ydelserne falder som afhængige af forbrug for at undgå skabe en så lille forpligtelse som muligt. Vurderingen er derfor, at alle betingede ydelser kategori 1, 2 og 3 skal medtages, men baseret på en anden sandsynlighedsvægtning, hvilket er beskrevet i det følgende. Herudover kan det overvejes at sætte en nedre grænse for, at ubetydelige betingede ydelser ikke skal medtages. Den grænse skal dog være restriktiv for at undgå misbrug.

Det er vurderet, at den foreslåede model for måling "sandsynlighedsvægtning" ikke er passende i denne standard. Det vil forekomme arbitrært og kompleks, hvis leasingtager skal opstille flere scenarier for hver leasingaftale. Samtidig vil det ikke give en mere nøjagtig måling, måske endda det modsatte. I stedet vil en most-likely metode være lettere at anvende, og vil også gengive den pengestrøm som leasingtager forventer at betale fremadrettet. På den måde vil der være en overensstemmelse med begrebsrammen, selv hvis de betingede ydelser ligger inden for virksomhedens kontrol, da de nu skal finde det "most likely" udfald.

6.2.4.2.5. Øvrige områder - Sale and leaseback

Når en virksomhed sælger et aktiv til en ekstern part og efterfølgende leaser aktivet tilbage, skal transaktionen behandles som sale and leaseback, når en af følgende mere detaljeret bestemmelser er opfyldt:

- o Begge transaktioner indgået på samme eller næsten samme tidspunkt
- o Gennemført som en samlet kontrakt med et kommercielt formål
- o Begge transaktioner gennemført på samme tid eller i forlængelse af hinanden

Til brug for ovenstående vælger IASB at definere et salg efter samme kriterier som ved salg/køb og leasing. Når kriterierne for et salg er opfyldt, skal transaktionen indregnes som salg i overensstemmelse med øvrig IFRS og efterfølgende leasing i overensstemmelse med ny exposure draft. Hvis kriterierne ikke er opfyldt for et reelt salg, skal aftalen behandles som finansiering, hvormed ethvert beløb modtaget skal indregnes som en forpligtelse.⁸¹

Der har været samme modstand mod de anvendte salgskriterier, som nævnt under afsnit 6.2.1. Definition.⁸² For at skabe konsistens vurderes det, at afgrænsningen også ved sale & leaseback skal ændres. Herudover giver exposure draft ikke anledning til bemærkninger fsva. sælger/leasingtager.

⁸⁰ Comment Letter no. 727, Leases, s. 20, EFRAG

⁸¹ Exposure draft, Leases (2010), s. 32, IASB

⁸² Comment letter no. 63, Leases, s. 20, PwC

6.2.4.3. Efterfølgende måling

Efter første indregning og måling skal leasingtager efterfølgende måle forpligtelsen til amortiseret kostpris efter den effektive interne rente, mens right-of-use aktivet måles til amortiseret kostpris.⁸³

Amortiseringen af forpligtelsen skal foregå systematisk henover leasingaftalens løbetid eller aktivets økonomiske levetid, såfremt denne er kortere.

Right-of-use aktivet kan endvidere måles til dagsværdi, ligesom aktivet skal testes for nedskrivning, såfremt aktivet er beskadiget eller lignende.

6.2.4.3.1. Revurdering af leasingforpligtelse

I forhold til tidligere i IAS 17 skal leasingforpligtelsen nu løbende revurderes, såfremt der måtte være "significant changes" i leasingtagers forpligtelse siden sidste rapporteringsdato. Revurderingen omfatter følgende forhold:

- o Revurdering af aftalens længde og ændre right-of-use aktivet, så ændringen i forpligtelsen reflekteres.
- o Revurdering af aftalens forventede betalinger fra betingede ydelser, residualværdi garantier samt bøder. Såfremt ændringen relaterer sig til fremtidige perioder, skal ændringen reflekteres i right-of-use aktivet, mens ændringer i relation til tidligere eller indeværende periode skal indregnes i resultatopgørelsen.
- o Der sker ikke revurdering af diskonteringsrenten.

Der er generel enighed om, at indførelsen af revurdering af leasingforpligtelsen vil skabe en mere pålidelig måling af virksomhedens forpligtelser. Det vil på mere passende vis reflektere de gældende markedsvilkår. I IASB/FASB's udkast vil proceduren for revurdering være kompleks og ressourcekrævende som følge af komplekse beregninger ved indregning af optioner på forlængelse samt betingede ydelser.

Vurdering revurdering af leasingforpligtelse

Indførelsen af revurdering af leasingforpligtelsen er en forbedring i en ny standard, og hvis elementer omkring indregning og måling af optioner og betingede ydelser ændres, vil det også lette processen omkring revurdering. Det anbefales dog at ændre princippet for, hvornår revurderingen skal foretages. Det nuværende begreb "significant changes" indebærer en høj grad af subjektivitet. For at undgå det, kan det i stedet forudsættes, at der er behov for revurdering minimum én gang årligt, ligesom under impairment analyse. Det vil reducere risiko for fejlagtig måling af forpligtelserne.⁸⁴

⁸³ Exposure draft, Leases (2010), s. 20, IASB

⁸⁴ Comment letter no. 748, Leases, s. 12, Standard & Poor's

	Områder der ændres i ny standard	Nuværende IAS 17	ED 2010	Ny standard
1	Måling af aktiv og forpligtelse	Aktiv: Laveste værdi af dagsværdi eller nutidsværdi af minimumsleasingydelserne. Forpligtelse: Residual til aktivet	Forpligtelse: Nutidsværdien af leasingydelserne. Aktiv: Residual til forpligtelsen + direkte omkostninger	Forpligtelse: Nutidsværdien af leasingydelserne. Aktiv: Residual til forpligtelsen + direkte omkostninger
2	Diskonteringsrente ved nutidsværdi af leasingydelserne	Aftalens interne rente, sekundært leasingtagers alternative lånerente	Leasingtagers alternative lånerente, sekundær aftalens interne rente	Leasingtagers alternative lånerente, sekundær aftalens interne rente
3	Leasingaftalens længde	Perioden som leasingtager som minimum har forpligtet sig til og med rimelig sikkerhed anvendes	Den længst mulige periode, der er <i>more-likely-than-not</i>	Den længst mulige periode der med rimelig sikkerhed anvendes
4	Leasingaftalens ydelser	Minimumsleasingydelserne inkl. residualværdi garantier og køboptioner, der med rimelig sikkerhed betales	Leasingydelser inkl. alle betingede ydelser, baseret på sandsynlighedsvægtet gns. af forventede pengestrømme	Leasingydelser inkl. alle betingede ydelser, baseret på mest sandsynlige pengestrømme
5	Køboptioner	Medtages jf. pkt 4	Medtages ikke, uden for scope	Medtages, hvis de med rimelig sikkerhed anvendes
6	Sale and leaseback	Afgræsning fra salg, gunstig køboption anses ikke som salg	Afgræsning fra salg inkl. gunstig køboption	Afgræsning fra salg, gunstig køboption anses ikke som salg
7	Revurdering af leasingforpligtelse	Ingen revurdering	Revurdering ved <i>significant changes</i>	Årlig revurdering af forpligtelse

Figur 12 - Ændringer i indregning om måling i leasingstandard

6.2.5. Præsentation og oplysninger

Exposure draft foreslår, at leasingforpligtelser præsenteres separat fra andre finansielle forpligtelser i balance, mens right-of-use aktiver præsenteres under materielle anlægsaktiver, dog separat fra de aktiver der ikke leases.

I resultatopgørelsen skal afskrivninger af right-of-use aktiver samt leasingrenteudgifter præsenteres separat fra øvrige afskrivninger og renteudgifter i enten resultatopgørelsen eller i noteoplysningerne.

I pengestrømsopgørelsen skal pengestrømme fra leasing præsenteres som finansieringsaktivitet, separat fra øvrige finansieringsaktiviteter.⁸⁵

Der er generel enighed om, at regnskabsposter i årsrapporten skal være separat fra øvrige regnskabsposter, da de adskiller sig væsentligt i art og måling. Det er drøftet, hvorvidt præsentationen skal foretages direkte i resultatopgørelsen og balancen eller som noteoplysninger. Der lægges vægt på, at der ikke er behov for yderligere guidance i standarden, i stedet skal det afgøres ud fra en væsentlighedsbetragtning i forhold til IAS 1 Presentation of Financial Statements.⁸⁶

Exposure draftet foreslår en række omfangsrige oplysningskrav til årsrapporten omkring indgåede leasingaftaler. Overordnet skal leasingtager videregive kvalitativ og kvantitativ finansiell information, der identificerer og forklarer beløb indregnet i årsrapporten samt beskrive leasingaftalernes påvirkning på pengestrømmene angående beløb, tidspunkt samt usikkerhed.

For at opfylde ovennævnte oplysningskrav har exposure draft opstillet detaljeret oplysningskrav, som leasingtager skal anvende, så regnskabsbrugeren får tilstrækkelig og relevant information.⁸⁷

De nye mere detaljeret oplysningskrav i forhold til IAS 17 har mødt en del bekymring fra interessenter, der påpeger, at de er for ressourcekrævende for regnskabsaflægger.⁸⁸ Særligt de krævede afstemninger af leasing vurderes unødvendig og irrelevant.⁸⁹ Utsigtet kan de mange oplysninger medføre, at de relevante informationer for regnskabsbruger tabes i mængden.

Standard & Poor's støtter de foreslåede kvalitative og kvantitative oplysningskrav, som de mener, giver tilstrækkelige informationer til analytikere, så de kan forstå virksomhedernes engagement i leasing og effekten på den finansielle stilling, indtjening samt pengestrømme.⁹⁰ De anbefaler yderligere oplysningskrav angående generel beskrivelse af aftalerne, betingede ydelser, optioner samt diskonteringsrenter.

⁸⁵ Exposure draft, Leases (2010), s. 22-23, IASB

⁸⁶ Comment letter no. 63, Leases, s. 20, PwC

⁸⁷ Exposure draft, Leases (2010), s. 33-35, IASB

⁸⁸ Comment letter, Leases no. 439, s. 11, Deutsche Bank

⁸⁹ Comment letter, Leases no. 340 s. 6, A.P. Møller

⁹⁰ Comment letter no. 748, Leases, s. 16, Standard & Poor's

Vurdering

Det vurderes hensigtsmæssigt at overlade guidance om præsentation til nuværende IAS 1. Der skal samtidig indføres mere detaljeret oplysningskrav for at belyse de usikkerheder der er i indregning og måling af leasingaftaler. Krav omkring oplysning om afstemninger vurderes dog unødvendigt og uden relevans for regnskabsbruger.

Forslag til ændringer er illustreret nedenstående:

	Områder der ændres i ny standard	Nuværende IAS 17	ED 2010	Ny standard
1	Kvalitative og kvantitative oplysningskrav	Detaljeret krav	Udvidet krav	Udvidet krav
2	Afstemning af right-of-use aktiv og forpligtelse primo/ultimo	Ikke gældende	Afstemninger påkrævet	Ingen afstemninger i noteoplysningerne

Figur 13 - Ændringer af præsentation og oplysninger i leasingstandard

6.2.5.1. Overgang til ny standard

Overgangen til en ny regnskabsmæssig behandling af leasingaftaler skal ske med virkning fra de første sammenligningstal, der præsenteres i årsrapporten. Denne simplificerede retrospektive fremgangsmåde betyder, at der skal indregnes en forpligtelse for hver gældende leasingaftale målt til nutidsværdien af de tilbageværende ydelser. Ligeledes skal der indregnes et right-of-use aktiv målt til samme værdi som forpligtelsen.⁹¹

Metoden får opbakning fra flere sider, idet det anerkendes, at en fuld retrospektiv indregning vil medføre en for omfattende byrde for regnskabsaflæggerne.⁹²

6.3 Delkonklusion

Analysen af ændringsforslag til leasingstandard IAS 17 er bedømt og vurderet i forhold til exposure draft fra 2010 samt høringssvar fra udvalgte interessentgrupper. Analysen er opdelt efter delelementer i standarden.

Definitionen for en leasingaftale er uændret i en ny standard, karakteristika er fortsat levering af et specifikt aktiv, som leasingtager kan kontrollere brugen af for en given periode.

Standardens anvendelsesområde er indskrænket, så immaterielle aktiver ikke længere er omfattet. Årsagen er, at arten og behandlingen er markant anderledes, hvorfor yderligere analyse er nødvendig til at opnå en mere hensigtsmæssig regnskabsmæssig behandling. Endvidere skal erstatningen for IFRIC 4 lægge vægt på, at når adskillelse mellem service- og leasingkomponent ikke er praktisk muligt, skal hele aftalen være i scope, når leasing er den væsentligste del af aftalen.

⁹¹ Exposure draft, Leases (2010), s. 37, IASB

⁹² Comment letter, Leases, s. 18, Standard & Poor's

Den væsentligste ændring af standarden er ophævelsen af klassifikationen af aftaler i hhv. operationel og finansiel. I stedet indføres begrebet right-of-use, hvor alle aftaler der opfylder definitionen på en leasingaftale skal indregnes i balancen. Det vil fremover ikke være muligt at have off-balance sheet poster. Eneste lempelse er for aftaler under 12 måneder, der kan indregnes til en udiskonteret værdi i balancen.

I forhold til indregning og måling afspejles det, at tilgangen til leasing er ændret fra fokus på aktivsiden til gældssiden. Indregningen og målingen af leasing fokuserer på forpligtelsen, mens aktivet mere repræsenterer en residualværdi. Forpligtelsen indregnes til nutidsværdien af leasingydelserne baseret på leasingtagers alternative lånerente.

Herudover har måling ændret sig markant i vurderingen af leasingens længde og størrelse. Hvor standarden tidligere kun foreskrev måling af minimumslængden og ydelserne, skal en ny standard have et større omfang. Længden skal være den længste mulige periode, der med rimelig sikkerhed vil blive anvendt, dvs. inklusiv optioner på forlængelse. Størrelsen af ydelserne skal være inklusiv alle betingede ydelser, baseret på de mest sandsynlige pengestrømme.

Et nyt aspekt i standarden er kravet om revurdering af forpligtelsen til at betale leasingydelser. Tidligere foretog leasingtager kun måling ved underskrift af aftalen, i afhandlingen anbefales det nu, at forpligtelsen revurderes minimum én gang årligt fsva. ændring i forventede længde eller betalinger.

Det sidste element i standarden er præsentation og oplysningskrav. Her skal en ny standard indeholde en væsentlig større andel oplysningskrav både som følge af anbefaling fra regnskabsbrugere, men også afledt af de komplekse skøn der ligger til grund for fastlæggelse af aftalernes længde, størrelse og diskonteringsratser.

De nye ændringer af standarden vil overordnet også ændre fokus på årsrapporten fra resultatopgørelsen til den finansielle stilling. Balancen vil for flere branchegrupper blive væsentligt forøget, mens EBITDA ligeledes forøges, idet omkostninger flyttes til afskrivninger og finansielle omkostninger. Fremgangsmåden for fastlæggelse af den regnskabsmæssige behandling af leasingaftaler kan opsummeres i viste figur:

Figur 14 – Ny fremgangsmåde i vurdering af leasingaftaler

7. Empirisk analyse af årsrapporter fra C20

I afhandlingens 1. del af analysen er der fundet basis for ændringer af leasingstandarden. De foreslåede ændringer i kapitel 6 "Ændringsforslag til leasingstandard" vil føre til markante ændringer i årsrapportens finansielle informationer. Ændringerne indeholder bl.a., at oplysninger om operationel leasing flyttes fra noter til direkte indregning i balancen.

Konsekvenserne vil være mulige at analysere med udgangspunkt i en empirisk analyse af en række årsrapporter, hvilket vil danne udgangspunkt for afhandlingens 2. del af analysen.

7.1. Udvalgelse til empirisk analyse

Udvælgelsen af årsrapporter til analysen er foretaget ud fra et ønske om at opfylde en række kriterier. Der er tidligere gennemført studier af kapitalisering af operationel leasing på geografiske områder som eksempelvis USA, England, New Zealand og Holland/Belgien. Der er ikke offentliggjort større videnskabelige undersøgelser af betydningen på danske forhold.

De udvalgte årsrapporter vil indeholde både kvalitative og kvantitative data. De kvalitative data vil primært være noteoplysningerne, mens kvantitative data vil være taldelen i årsrapporten som eksempelvis hoved- og nøgletal, resultatopgørelse, balance, pengestrømsopgørelse og egenkapitalopgørelse. Kort skitseret vil analysens formål være at kvantificere de kvalitative data i årsrapporten.

Ved udvælgelsen af årsrapporter er følgende kriterier anvendt med det formål at sikre, at årsrapporterne er repræsentative og valide til brug for analysen:

- o Selskaberne skal have hjemsted i Danmark
- o Årsrapporterne skal rapportere i henhold til EU-IFRS
- o Omfatte flere sektorer/brancher

På baggrund af de 3 opstillet kriterier er det valgt, at datagrundlaget skal omfatte samtlige selskaber i C20 indekset i Danmark. Selskaberne i C20 er alle underlagt krav om rapportering efter IFRS, ligesom de dækker forskellige sektorer, dog med overvægt af industrivirksomheder. Da C20 omfatter de 20 mest handlede virksomheder i Danmark, vil det også betyde, at de virksomheder har stor fokus fra sin omverden, hvilket aktualiserer analysens tilstedeværelse.

Med valget af C20 indekset er der samtidig sket fravalg af øvrige børsnoterede selskaber i Midcap, Smallcap og First North.

Kapitel 7 "Empirisk analyse af årsrapporter fra C20" vil gennemgående anvende årsrapporten for A.P. Møller som caseeksempel, mens resultater fra analysen af samtlige C20 selskaber vises i kapitel 8 "Analyse af resultater fra empirisk analyse".

Præsentation af udvalgte selskaber:

I mio.kr.	Selskab	Balancesum	Operationel leasing
1	A.P. Møller Mærsk A/S	374.723	97.444
2	Carlsberg A/S	144.232	1.964
3	Chr. Hansen Holding A/S	9.804	57
4	Coloplast A/S	7.771	415
5	Danske Bank A/S	3.213.886	3.327
6	Dampskibsselskabet Norden A/S	12.378	12.355
7	DSV A/S	23.085	4.440
8	FLSmidth A/S	9.216	2
9	GN Store Nord A/S	9.806	197
10	H. Lundbeck A/S	9.806	526
11	NKT Holding A/S	12.556	776
12	Novo Nordisk A/S	61.402	3.010
13	Novozymes A/S	12.593	320
14	Pandora A/S	8.959	547
15	Sydbank A/S	150.843	N/A
16	TDC A/S	64.786	8.631
17	Topdanmark A/S	57.542	87
18	TrygVesta A/S	50.591	582
19	Vestas Wind Systems A/S	52.642	1.691
20	William Demant Holding A/S	6.786	434

Figur 15 - Opstilling af C20 virksomheder. Kilde: årsrapporter fra C20

7.2. Teoretisk metode

For at opnå en teoretisk tilgang til undersøgelsen, vil metoden for at indregne operationel leasing i balancen tage sit afsæt i et tidligere casestudie. Den anvendte model er ILW-metoden, der er baseret på et af de første studier om procedurerne for kapitalisering af operationelle leasingaftaler.⁹³

Imhoff m.fl.'s formål med studiet var at dokumentere betydningen af langfristede operationelle leasingaftaler, når de måles efter de nuværende principper. Deres hovedtese var, at virksomheder strukturerede deres langfristede leasingaftaler, så de opfyldte definitionen på operationelle aftaler for at undgå indregning af forpligtelser i balancen, for på den måde at forbedre deres finansielle nøgletal.⁹⁴

ILW-metoden bygger på et studie af 14 virksomheder fordelt på 7 forskellige industrier, 2 virksomheder af samme størrelse fra hver industri. Hvert par repræsenterer hhv. lav og høj anvendelse af operationelle leasingaftaler.

Kapitaliseringen af leasingydelser vil have en effekt på aktiver, passiver samt indtjeningen. Metoden vil derfor kræve estimering af størrelsen af de forpligtelser og aktiver, der opstår fra operationelle aftaler. Estime-

⁹³ Eugene A. Imhoff Jr, Robert C. Lipe og David W. Wright

⁹⁴ Eugene A. Imhoff m.fl. (1991), "Operating Leases: Impact of Constructive Capitalization", s. 1

ringen af leasingforpligtelsen vil basere sig på oplysningerne, der er påkrævet i henhold til IAS 17 nr. 35 – Disclosures, der oplyser om pengestrømmene fra minimumsleasingydelserne opdelt efter forfald. Opdelingen sker i a) under 1 år, b) mellem 1 og 5 år, c) over 5 år.

Ved at anvende ovennævnte noteoplysninger, vil der opstå forskelle i forhold til den foreslåede nye standard for leasing. Forskellene vil principielt også berøre eksisterende finansielle aftaler. Fremadrettet bør leasingaftaler ikke defineres som minimumsydelserne, men de ydelser, der med rimelig sikkerhed forventes betalt. Dermed kan eksempelvis optioner på forlængelse, betingede ydelser etc. indgå i grundlaget for opgørelse af leasingforpligtelserne. Det vil ikke være muligt at få tilstrækkelig information herom i de tilgængelige årsrapporter, ligesom det ikke kan estimeres pålideligt. Modsat vil virksomhederne i langt de fleste tilfælde ikke have adskilt leasing og serviceydelser i deres noteoplysninger om operationelle aftaler. Der har ikke været fokus på forholdet, idet aftalerne ikke blev indregnet på balancen. Det kan forventes, at eksempelvis rederier vil have større serviceelementer eller løbende driftsomkostninger i deres oplysning om operationel leasing. Dette er ligeledes ikke forsøgt adskilt i denne analyse, da det ikke kan foretages pålideligt.

7.3. Fastlæggelse leasingforpligtelse

Kapitaliseringen af operationel leasing tager udgangspunkt i leasingforpligtelsen, ligesom tilgangen er i den nye standard. Forpligtelsen skal estimeres som nutidsværdien af de fremtidige leasingydelser. Noteoplysningerne er som tidligere beskrevet opdelt efter forfald, hvor flere år er samlet i ét tal. Det forudsættes derfor, at alle ydelser er lige store over den specifikke tid.

I beregningerne fastsættes et års ydelse som lig notens leasingydelse under 1 år, herefter divideres pengestrømme fra grupperne 1-5 år og over 5 år med 1-års ydelser for at bestemme aftalernes samlede længde. Denne metode vil afvige fra ILW-metoden, der dividerer ydelserne over 5 år med det 5. års leasingydelse. Men da IFRS ikke har oplysningskrav om information vedrørende det 5. års ydelse, kan denne metode ikke anvendes i praksis for danske selskaber.

Virksomhedernes alternative lånerente til brug for tilbagediskonteringen kan fremgå eksplicit af årsrapportens noter om leasing. Herudover kan den eksempelvis fremgå af noter om omkring nedskrivningstest af goodwill etc. Alternativt kan den beregnes som forholdet mellem årets betalte renter og nettorentebærende gæld, som det foreslås af ILW. Det er dog ikke muligt at få tilstrækkelig information herom i alle C20 årsrapporterne. I stedet kan diskonteringssatsen beregnes på baggrund af noteoplysningerne om finansielle leasingaftaler. I det tilfælde opgøres renten som minimumsydelserne under 1 år fratrasket nutidsværdien af ydelserne under 1 år divideret med den totale nutidsværdi af leasingforpligtelsen.⁹⁵ Med A.P. Møller – Mærsk A/S som eksempel kan opgørelsen af leasingforpligtelsen illustreres således:

⁹⁵ Branswijck, Deborah m.fl (2011), "The Financial Impact of The Proposed Amendments to IAS 17: Evidence From Belgium and the Netherlands, s. 282-283

1) Oplysninger fra årsrapporten

i mio.kr.	Finansiell leasing	Operationel leasing
Under 1 år	2.723	14.668
Mellem 1 og 5 år	6.935	37.712
Over 5 år	11.673	45.064
I alt	21.331	97.444
Nutidsværdien på balancedagen	14.671	
Nutidsværdien med forfald under 1 år	1.861	

2) Beregning af interne rente og længde

Renteandel under 1 år ($2.723 - 1.861$)	862
Rentesats, afrundet ($862 / 14.671 \times 100$)	6 %
Varighed af pengestrømme ($97.444 / 14.668$)	6,64 år

3) Nutidsværdien af operationel leasing	Pengestrømme	Diskonteringsfaktor	Nutidsværdi af pengestrømme
Under 1 år	14.668	0,94	13.838
Over 1 år	12.460	5,28	65.784
Ikke bogført operationel leasingforpligtelse			79.622

Figur 16 - Opgørelse af leasingforpligtelse

I ovenstående beregninger kan leasingforpligtelsen således estimeres på baggrund af oplysningerne i noterne omkring operationelle og finansielle leasingaftaler.

7.3.1. Følsomhedsanalyse på leasingforpligtelsen

Der vil være usikkerheder forbundet med opgørelsen, herunder tidligere nævnte forudsætninger om leasingydelsestørrelse, længde og diskonteringsrate. For at illustrere den usikkerhed der vil være i analysen, er der udarbejdet følsomhedsanalyse baseret på en række ændringer i forudsætningerne.

Følsomheden vil blive bedømt på 3 forhold:

- o Leasingaftalens længde
- o Leasingaftalens ydelser
- o Diskonteringsfaktor

I de følgende figurer er følsomhedsberegningerne opstillet:

Følsomhedsberegning - leasingaftalens længde					
	Længde i år				
	+ 2 år	+ 1 år	Nu	- 1 år	- 2 år
Nutidsværdi	75.402	77.417	79.622	82.087	84.945
Ændring i mio.kr	-4.220	-2.205	0	2.465	5.323
Ændring i %	-5%	-3%	0%	3%	7%

Figur 17 - Følsomhedsberegning - leasingaftalens længde

I afhandlingens metode er der usikkerhed omkring leasingaftalens længde, idet det både er ubekendt, hvordan ydelserne fordeler sig mellem 1 og 5 år, og hvordan ydelserne forfalder efter 5 år. Et fejlskøn på bare 1 år vil medføre en forskel på 3 % i nutidsværdien af forpligtelsen.

Følsomhedsberegning - leasingaftalens ydelser					
	Ydelsernes størrelse				
	+ 10 %	+ 5 %	Nu	- 5 %	- 10 %
Nutidsværdi	87.584	83.603	79.622	75.641	71.660
Ændring i mio.kr	7.962	3.981	0	-3.981	-7.962
Ændring i %	10%	5%	0%	-5%	-10%

Figur 18 - Følsomhedsberegning - leasingaftalens ydelser

Usikkerheden omkring leasingydelserne beror primært på manglende indregning af betingede ydelser etc., der ikke er noteoplyst. Desuden kan der ske en overvurdering af forpligtelsen, såfremt noteoplysningerne ikke er adskilt fra servicekomponenter. En ændring i ydelserne på 5 % vil medføre en fejl på 5 %.

Følsomhedsberegning - diskonteringsfaktor					
	Diskonteringsfaktor				
	+ 2 %	+ 1 %	Nu	- 1 %	- 2 %
Nutidsværdi	73.835	76.643	79.622	82.783	86.142
Ændring i mio.kr	-5.787	-2.979	0	3.161	6.520
Ændring i %	-7%	-4%	0%	4%	8%

Figur 19 - Følsomhedsberegning - diskonteringsfaktor

Usikkerheden omkring diskonteringsfaktoren omfatter situationer, hvor der ikke er tilstrækkeligt grundlag til at beregne virksomhedens specifikke lånerente. I A.P. Møller var der ikke usikkerhed i beregningen, men en ændring på blot 1 % vil medføre en fejl på 4 %.

7.4. Fastlæggelse af right-of-use aktiv

Indtil videre er den ikke bogførte leasingforpligtelse fra operationelle leasingaftaler fastlagt. For at opnå et fuldstændigt billede af effekten på balancen, skal leasingaktivet også fastlægges. Målingen af leasingaktivet sker på baggrund af faktorerne; fremtidige pengestrømme, virksomhedens alternative lånerente samt den resterende levetid.⁹⁶

⁹⁶ Eugene A. Imhoff m.fl. (1991), "Operating Leases: Impact of Constructive Capitalization", s. 55-56

Virksomhederne oplyser som udgangspunkt kun på et overordnet niveau om deres regnskabspraksis og afskrivningsperiode for de enkelte aktivgrupper. Det samme gør sig gældende med, hvilke aktiver operationelle leasingaftaler dækker over. Det vil derfor også kræve en række forudsætninger for at kunne beregne et forventet leasingaktiv fra off-balance sheet leasingaftalerne.

ILW har i deres studie forsøgt at finde sammenhængen mellem størrelsen på leasingforpligtelsen og leasingaktivet. ILW's studie har krævet følgende forudsætninger om aktiverne:

- o De ikke bogførte leasingaktiver og ikke bogførte forpligtelser er alle 100 % ens i nutidsværdi ved indgåelse af leasingaftalerne
- o Alle leasingaktiverne afskrives lineært henover levetiden
- o De ikke bogførte aktiver og ikke bogførte forpligtelser har alle en værdi på nul efter sidste leasingydelse

ILW's resultater fra studiet kan opsummeres i nedenstående figur, der viser sammenhængen mellem det ikke bogførte aktiv og den ikke bogførte forpligtelse i en række situationer baseret på a) total levetid, b) lånerente, c) % af leasingaftalen der er udløbet.

Table 3
CONSTRUCTIVE CAPITALIZATION OF OPERATING LEASES:
RELATION BETWEEN UNRECORDED LIABILITY AND
UNRECORDED ASSET OVER TIME

Total Lease Life	Marginal Interest Rate	Ratio of Asset Balance to Liability Balance*							Point of Maximum Difference Between Asset and Liability
		% of Original Lease Life Expired							
		20%	30%	40%	50%	60%	70%	80%	
10	.08	93%	90%	87%	84%	81%	78%	75%	53%
15	.08	91	86	82	78	74	70	66	55%
20	.08	89	83	78	73	68	64	59	56%
25	.08	87	81	75	69	64	58	53	58%
30	.08	86	79	72	66	60	54	49	59%
10	.10	92	88	85	81	78	74	71	54%
15	.10	89	84	79	74	70	65	61	56%
20	.10	87	81	75	69	64	59	54	58%
25	.10	85	78	72	65	59	53	48	59%
30	.10	84	76	69	62	55	49	43	61%
10	.12	91	87	82	78	74	71	67	55%
15	.12	88	82	77	71	66	61	57	57%
20	.12	86	79	72	66	60	55	49	59%
25	.12	84	76	69	62	56	49	44	61%
30	.12	83	75	67	59	52	45	39	63%

*Ratio equals (RL/TL) times PV of annuity for TL at i%, divided by PV of annuity for RL at i%, where RL = remaining life, TL = total life and i% = marginal borrowing rate.

Figur 20 – Sammenhæng mellem leasing forpligtelse og aktiv; Kilde: Eugene A, Imhoff m.fl. (1991)

Forholdet mellem leasingforpligtelsen og leasingaktivet kan angives med følgende formel:

$$\frac{PVa}{PVI} = \frac{RL}{TL} \times \frac{PVA_{Ftl}}{PVA_{Frl}}$$

hvor de udtrykker:

PVa = nutidsværdi af ikke bogførte aktiv

PVI = nutidsværdi af ikke bogførte forpligtelse

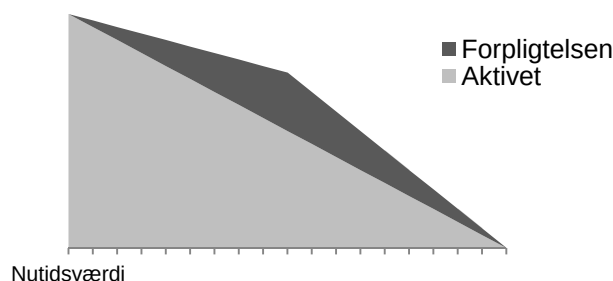
RL = resterende levetid

TL = total levetid

PVA_{Ftl} = faktor for nutidsværdi ved en given rentesats for total levetid

PVA_{Frl} = faktor for nutidsværdi ved en given rentesats for antal resterende levetid

Som det kan aflæses af figur 20 er alle procentsatser under 100 % efter den første leasingydelse, dvs. den ikke bogførte forpligtelse er større end aktivet. Det skyldes, at enhver rentebærende gæld, der tilbagebetales med lige store ydelser henover løbetiden, primært vil bestå af renter i de første ydelser. Det vil som udgangspunkt give en lavere reduktion end aktivet, der afskrives lineært henover aftalens løbetid. Forskellen mellem aktivet og forpligtelsen vil først være elimineret ved aftalens ophør. Det illustreres i nedenstående figur 21, der viser afskrivningsprofilen for aktivet og forpligtelsen henover leasingaftalens løbetid:

Figur 21 - Profil for leasingaktiv og forpligtelse

I denne afhandling vil estimering af right-of-use aktivet ske på baggrund af den fundne sammenhæng mellem aktiv og forpligtelse. ILW-studier viser, at sammenhængen historisk er mellem 60-80 %. Det vil være passende at anvende 70 % som tommefingerregel for aktivets værdi, også under iagttagelse af, at ILW foretog deres studie med en rentesats på 8-12 %, men den vil nu ligge i nedre del.

Aktivet for A.P. Møller beregnes efter følgende tilgang:

	Mio.kr.
Opgjort forpligtelse	79.622
Ratio mellem aktiv og forpligtelse jf. ILW	70 %
= Ikke bogførte right-of-use aktiv	55.735

Figur 22 - Opgørelse af leasingaktiv

A.P. Møllers leasingaktiver er opgjort til 55.735 mio.kr. eller 70 % af leasingforpligtelsen. Der er som nævnt gjort en række forudsætninger i forbindelse med ILW-studie for at finde en række generelle karakteristika. Det vil medføre væsentlige usikkerheder omkring anvendelsen på specifikke virksomheders leasingaftaler. Usikkerheden er således større end for fastlæggelse af forpligtelsen, idet usikkerheden både kan henføres til forpligtelsen som aktivet er afledt af samt forholdet mellem aktiv og forpligtelse defineret i ILW-studiet. ILW har angivet, at deres usikkerhed vil ligge inden for +/- 5 %.⁹⁷

7.5. Fastlæggelse af resultatopgørelse

Næste stadie i den empiriske analyse er at fastlægge de afledte effekter på resultatopgørelsen. Leasingaftalerne påvirker resultatopgørelsen i forskellige mønstre afhængigt af, om det er operationelle aftaler eller kapitaliseret aftaler på balancen.

Operationel leasing indregnes som:

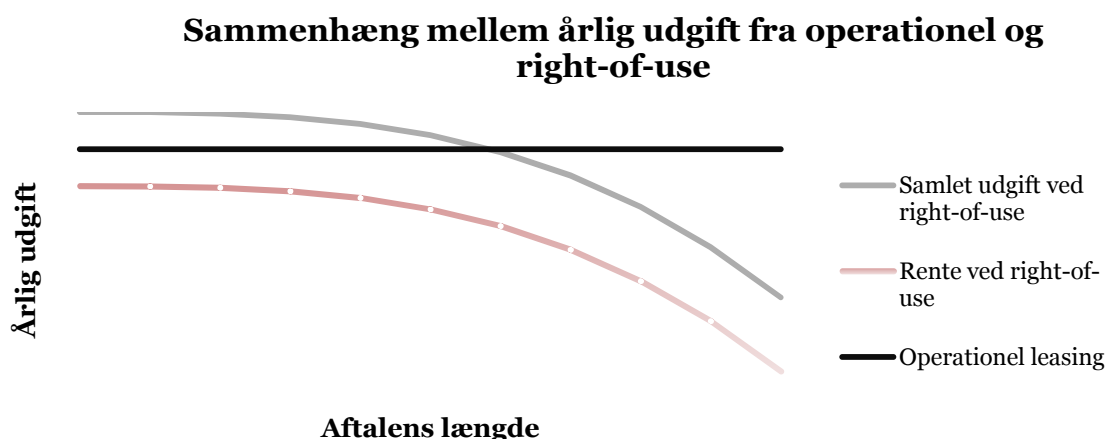
- o Leasingudgift

Right-of-use leasing vil primært blive indregnet som:

- o Renteomkostninger fra leasingforpligtelsen
- o Afskrivninger på right-of-use aktivet

Det medfører en forskel i udgiftsmønsteret i resultatopgørelsen, hvor udgifterne fra right-of-use er større i starten af leasingaftalen end en operationel aftale. I takt med at renterne falder henover perioden, vil der opstå et breakeven, hvor udgifterne er ens mellem de to metoder. Det kan illustreres i figur 23, hvor det ses, at den årlige udgift er størst ved right-of-use i starten af aftalen i kraft af både renteomkostning og afskrivning. Hvor linjerne for operationel leasing og samlet udgift ved right-of-use mødes, opstår der et breakeven.

⁹⁷ Eugene A. Imhoff m.fl. (1991), "Operating Leases: Impact of Constructive Capitalization", s. 55-58

Figur 23 - Sammenhæng mellem operational leasing og "right of use"-leasing

ILW har undersøgt sammenhængen i udgiftsmønsteret imellem de to metoder. De har fundet frem til, at breakeven punktet mellem den årlige operationelle lejeudgift og udgifter fra finansielle aftaler opstår efter halvvejen af aftalens løbetid, efter at ca. 53-63 % af aktivet er afskrevet.⁹⁸

Hermed kan det konstateres, at effekten ved at indregne tidligere operationelle aftaler i balancen, kun vil have en minimal effekt på resultatopgørelsen, når det opgøres på tidspunktet, hvor en virksomheds gennemsnitlige løbetid for dets portefølje af leasingaftaler er nær. Det vil ofte være tilfældet, når en virksomhed har en kontinuerlig portefølje af leasingaftaler, idet et simpelt gennemsnit af aftalernes løbetid er 50 %.

I det videre forløb i afhandlingen, vil det derfor blive forudsat, at effekten i resultatopgørelsen er 0 % ved indregning af operationelle aftaler i balancen. Det skal hertil tilføjes, at forskellen mellem værdien af leasingforpligtelsen og right-of-use aktivet frem til breakeven tidspunktet skal indregnes direkte i egenkapitalen fratrasket skatteeffekten. Den indregnede værdi i egenkapitalen vil efterfølgende blive elimineret i takt med aftalens resterende løbetid.

Selvom resultatopgørelsen netto ikke ændres, vil der ske en omklassifikation som følge af ændring i arten af omkostninger. Udgifterne ændres fra ordinære driftsomkostninger til fremadrettet at være afskrivninger og finansieringsomkostninger. Det har særlig betydning for beregningen af virksomhedernes resultat før renter, skat, afskrivninger og amortisationer (EBITDA). EBITDA vil hvert år blive forbedret med et beløb svarende til størrelsen af den årlige udgift fra tidligere operationelle aftaler.

⁹⁸ Eugene A. Imhoff m.fl. (1991), "Operating Leases: Impact of Constructive Capitalization", s. 58-59

For caseeksemplet A.P. Møller – Mærsk A/S kan effekten illustreres således på udvalgte tal fra resultatopgørelsen:

i mio.kr.	Årsrapport 2010	Ændring	Redigeret 2010	Ændring i %
Nettoomsætning	315.396		315.396	0 %
EBITDA	89.218	16.541	105.759	18,5 %
Årets resultat efter skat	28.212	0	28.212	0 %

Figur 24 - Opgørelse af resultatopgørelse

Ændringen i EBITDA for A.P. Møller består af årets udgift fra operationelle leasingaftaler, der er oplyst i noterne. Der vil ligesom ved fastlæggelse af leasingforpligtelsen tidligere i afhandlingen være usikkerhed om, hvorvidt operationelle aftaler indeholder serviceelementer. Såfremt det er tilfældet vil ændringen være mindre, idet serviceudgifter ikke vil blive indregnet som leasing. Service skal fortsat indregnes som en ordinær driftsomkostning og dermed indgå i EBITDA.

7.6. Fastlæggelse af pengestrømsopgørelse

En ændring i indregningen af leasingaftaler er alene et regnskabsmæssigt anliggende, hvorfor det ikke direkte har indvirkning på virksomhedens pengestrømme. Alligevel vil ændringen i en kommende leasingstandard have en afledt effekt på pengestrømsopgørelsens klassifikationer.

Pengestrømsopgørelser i officielle årsrapporter skal klassificeres på baggrund af pengestrømme fra driftsaktivitet, investeringsaktivitet eller finansieringsaktivitet. Driftsaktiviteten kan opgøres efter den direkte eller indirekte metode.

Den indirekte metode indebærer, at pengestrømmene opgøres som årets resultat reguleret for ikke kontante driftsposter samt tillagt ændringer i driftskapital.

Den direkte metode tager udgangspunkt i de faktiske betalingsstrømme, hvor pengestrømmene opgøres som indbetalinger fra kunder fratrukket udbetalinger til leverandører og personale mv.⁹⁹

I henhold til leasing vil begge metoder indebære, at betalte ydelser vedrørende operationel leasing klassificeres som driftsaktivitet i henhold til nuværende IAS 17. Finansiell leasing klassificeres derimod under finansieringsaktivitet for så vidt angår afdragsdelen, mens rentedelen medtages under driftsaktivitet efter renter.¹⁰⁰ I en revideret leasingstandard vil det betyde, at alle pengestrømme fra leasingydelser, der klassificeres som afdrag, skal medtages under finansieringsaktivitet. Virksomhedernes pengestrømme fra driftsaktivitet vil derfor fremadrettet blive forbedret med et beløb svarende til afdraget på leasingforpligtelsen. For A.P. Møller – Mærsk A/S vil ændringen kort illustreres således:

⁹⁹ Sørensen, Ole (2009), "Regnskabsanalyse og værdiansættelse – en praktisk tilgang", s. 232-233

¹⁰⁰ IAS 7 Statement of Cash Flows, IFRS, s. 1008-1011

i mio.kr.	Årsrapport 2010	Ændring	Redigeret 2010	Ændring i %
Pengestrømme fra drift	56.972	13.564	70.536	23,8 %
Pengestrømme fra investering	-25.563		-25.563	
Pengestrømme fra finansiering	-16.328	-13.564	-29.892	83,1 %
Pengestrømme fra ophørende aktivitet	-64		-64	
Årets nettopengestrømme	15.017	0	15.017	
Likvide beholdninger 1. januar	8.419		84.19	
Valutakursændringer	485		485	
Heraf bestemt for salg	-25		-25	
Likvide beholdninger 31. december	23.896	0	23.896	

Figur 25 - Opgørelse af pengestrømsopgørelse

Ændringen udtrykker et estimat af afdragsdelen, såfremt årets operationelle leasingudgift var kapitaliseret. Estimatet er baseret på fundne forhold tidligere i analysen, dvs. en låneberegning baseret på 6,5 års løbetid, aftalerne er i snit halvvejs udløbet og en rentefod på 6 %. Der vil være usikkerhed omkring estimatet, men det viser fortsat, hvilken markant ændring en ny leasingstandard vil have på pengestrømsopgørelsen, hvor driftsaktiviteten forbedres med over 20 %, mens finansieringen øges med over 80 % for A.P. Møller.

7.7. Fastlæggelse af nøgletal

Det næste element i den empiriske analyse er opgørelsen af nøgletal. Nøgletallene vil naturligt ændre sig, afledt af forandringerne i de finansielle oplysninger i regnskabet. De anvendte nøgletal i årsrapporterne fra C20-indekset er varierende. Variationerne er afhængige af hvilke nøgletal, der formodes at være interessante for regnskabsbrugerne, de ændrer sig i takt med hvilken virksomhed, industri, sektor etc. der analyseres.

7.7.1. Definitioner og nøgletal

Fælles for dem alle er, at definitionerne tager deres afsat i vejledningerne fra Den Danske Finansanalytikerforening. De udgiver hvert år deres anbefalinger til hvilke nøgletal, der er væsentlige samt definitionerne heraf.

I forhold til analysen af leasingstandardens betydning vil det primært være nøgletal, der belyser virksomhedens rentabilitet og finansielle risiko, der er væsentlige at fremhæve. Det skyldes, at ændringer af leasing vil påvirke gældsforpligtelser, anlægsaktiver samt EBITDA. Som nævnt indledningsvist vil der være forskelle i hvilke nøgletal, der anvendes afhængig af virksomhedens aktivitet og struktur. De primære nøgletal er som udgangspunkt udviklet til brancher inden for industri, service og handel, mens brancher som rederi og den

finansielle sektor adskiller sig.¹⁰¹ I den empiriske analyse er det vurderet mest hensigtsmæssigt at anvende samme standard nøgletal på alle selskaber uafhængigt af, hvilken branche de hører under. Fordele som eksempelvis bedre sammenlignelighed og præsentation af talmaterialet vægtes højere end, at visse nøgletal kan være mindre væsentlige for enkelte virksomheder.

Endvidere kan der forekomme afvigelser mellem nøgletal præsenteret i oprindelige årsrapporter under hoved- og nøgletalsoversigterne og de nøgletal, der anvendes i analysen. Forskellene vil forekomme, såfremt nøgletallene defineres og opgøres på forskellige måder f.eks. investeret kapital inkl. eller ekskl. goodwill.

Til at belyse virksomhedernes rentabilitet anvendes 2 nøgletal hhv. ROE samt ROIC. ROE udtrykker egenkapitalens forrentning (Return on Equity) og er reelt en funktion af virksomhedernes gearing og ROIC. ROIC udtrykker afkast af investeret kapital (Return on Invested Capital).

Til at belyse virksomhedernes finansielle risiko anvendes 3 nøgletal, der består af soliditetsgrad, finansiell gearing samt nettorentebærende gæld/EBITDA. Soliditetsgraden er et traditionelt udtryk for virksomhedens finansielle styrke, også kendt som solvensgrad. Finansiell gearing afspejler en virksomheds gearing baseret på de regnskabsmæssige værdier. Endelig udtrykker nøgletallet nettorentebærende gæld/EBITDA også selskabets gearing, men her i forhold til virksomhedens driftsmæssige evne til at tilbagebetale sine gældsforpligtelser. Nøgletallet er særligt anvendt i forhold til indgåelse af lån, hvor det indgår som en debt covenants.¹⁰² I caseeksemplet A.P. Møller – Mærsk kan beregningen af nøgletallene illustreres:

$$\begin{aligned}
 \text{ROIC} &= \frac{\text{EBITA}}{\text{Investeret kapital}} \times 100 \\
 \text{ROE} &= \frac{\text{Totalindkomst i moderselskabet}}{\text{Egenkapital ekskl. minoriteter}} \times 100 \\
 \text{Soliditetsgrad} &= \frac{\text{Egenkapital ekskl. minoriteter}}{\text{Aktiver i alt}} \times 100 \\
 \text{Finansiell gearing} &= \frac{\text{Nettorentebærende gæld}}{\text{Egenkapital ekskl. minoriteter}} \\
 \text{Nettorentebærende gæld/EBITDA} &= \frac{\text{Nettorentebærende gæld}}{\text{EBITDA}}
 \end{aligned}$$

Figur 26 - Definition af nøgletal, Kilde: Anbefalinger og Nøgletal 2010, Den Danske Finanalytikerforening

¹⁰¹ Den Danske Finanalytikerforening, "Anbefalinger & nøgletal 2010", s. 7

¹⁰² Den Danske Finanalytikerforening, "Anbefalinger & nøgletal 2010", s. 15

	Med IAS 17	Med ny standard	Ændring i %
ROE	18,8 %	20,8 %	10,9 %
ROIC	20,7 %	22,7 %	9,8 %
Soliditetsgrad	48,5 %	38,0 %	-21,5 %
Finansiell gearing	0,4	1,0	128,5 %
Nettorentebærende gæld/EBITDA	0,8	1,5	73,7 %

Figur 27 - Opgørelse af nøgletal

Beregningerne viser, at A.P. Møller's rentabilitet udadtil er forbedret markant, idet hhv. ROE og ROIC stiger ca. 2 procentpoint. Forbedringerne skyldes dels en reduceret egenkapital på grund af større udgiftsførsel af leasingydelse og dels reduceret nettoinvesteret kapital som følge af, at kapitaliseringen af leasingaftaler kun medfører et leasingaktiv på 70 % af forpligtelsens værdi.

A.P. Møller's finansielle risiko udviser en markant stigning i den finansielle gearing samtidig falder soliditetsgraden. Herudover falder virksomhedens driftsmæssige evne til at tilbagebetale sine forpligtelser.

7.7.2. Kreditvurdering

En af de væsentlige regnskabsbrugere af virksomhedernes årsrapporter er kreditvurderingsbureauerne. De anvender de finansielle informationer som et centralt element i deres kreditvurdering, der ofte angives i et karaktersystem.

Der anvendes adskillige modeller for at kreditvurdere virksomheder. Altman's Z-score er en af de mere detaljerede finansielle modeller, der bygger på analyse af en række finansielle nøgletal. Fra 1985 og fremefter har modellen vundet bred accept blandt analytikere. Forsøg har vist at modellen med en sikkerhed på ca. 80-90 % kan forudsige en konkurs 1 år før begivenheden indtræffer. Modellen kan dog ikke anvendes på finansielle virksomheder bl.a. som følge af deres anderledes kapitalstruktur.

Modellen er udtrykt som et vægtet gennemsnit af 5 specifikke nøgletal der holdes op imod virksomhedens balancesum og egenkapital.¹⁰³ Nøgletallene danner tilsammen en kompleks model, der måler virksomheden ud fra:

¹⁰³ Jesswein, Kurt R (2009), "Analyzing Creditworthiness From Financial Statements In The Presence Of Operating Leases", s. 77-78

- X₁ = Måler let omsættelige aktiver i forhold til virksomhedens størrelse
- X₂ = Refleksion af rentabilitet i forhold til virksomhedens alder og indtjeningsevne
- X₃ = Måler driftsindtjening adskilt fra skat og finansiel leverage i forhold til virksomhedens størrelse
- X₄ = Måler virksomheden i forhold til det aktuelle marked, derigennem tilføjes informationer der ikke direkte fremgår af de bogførte værdier i regnskabet
- X₅ = Måler omsætning i forhold til virksomhedens størrelse

Modellen skal læses som desto højere Z-score er for virksomheden, desto lavere er sandsynligheden for at virksomheden vil få finansielle problemer f.eks. konkurs. En Z-score på 2,9 anses som udtryk for en virksomhed med en lav risiko. Under 1,23 udtrykker derimod en høj risiko. Z-score imellem 1,23 og 2,9 udtrykker en vis grad af usikkerhed omkring virksomhedens finansielle situation, dvs. en "gråzone".

Modellen er udviklet i 1968, men er fortsat modellen som andre sammenligner med og anvendes i høj grad af kreditvurderingsbureauer. Med udgangspunkt i, at modellen kan udtrykke effekten for kreditvurderingsbureauer, vurderes det væsentligt at medtage modellen i den empiriske analyse. Modellen består af følgende elementer:

$$Z = 1,2x_1 + 1,4x_2 + 3,3x_3 + 0,6x_4 + 0,999x_5$$

hvor de udtrykker

- X₁ = Netto arbejdskapital / Aktiver i alt
- X₂ = Frie reserver / Aktiver i alt
- X₃ = EBIT / Aktiver i alt
- X₄ = Markedsværdi af egenkapital / Passiver i alt
- X₅ = Omsætning / Aktiver i alt

For A.P. Møller vil ændringen af leasingstandarderne have følgende påvirkning:

	Med IAS 17	Med ny standard	Ændring i %
Z-Score	2,4	2,0	-17,6 %

Figur 28 - Opgørelse af Z-score

A.P. Møller's kreditvurdering baseret på Z-score viser, at virksomheden før ændringen af leasingstandarderne betragtes som en lav/mellem risiko virksomhed. Men som følge af ændringen af IAS 17 falder vurderingen med ca. 18 % og udtrykker en større usikkerhed om den finansielle situation.

7.8. Delkonklusion

I kapitlet er baggrunden for udvælgelse af årsrapporter til den empiriske analyse redegjort. Analysen af C20 indekset er sket med en teoretisk forankring i ILW-metode for kapitalisering af leasingaftaler. Metoden tager sit udgangspunkt i opgørelse af den leasingforpligtelse, der udspringer fra tidligere operationelle leasingaftaler. Selvom metoden indebærer en række usikkerheder, der er analyseret, viser resultatet fra caseeksemplet med A.P. Møller, at forpligtelsen vil være væsentlig. Opgørelsen af leasingaktivet er ligeledes med udgangspunkt i ILW's metode.

Der er redegjort for, at effekten på resultatopgørelsen netto er nul, men dog medfører omklassificering af udgifter, hvilket ændrer deltotaler som EBITDA. Pengestrømsopgørelsen ændres ligeledes ikke netto, men ændringen i den regnskabsmæssige behandling medfører i stedet omklassificering, så pengestrømme fra driftsaktivitet forbedres, idet omfang af afdrag på leasingforpligtelser flyttes til finansieringsaktivitet.

Den empiriske analyse vil tage afsat i nøgletal for rentabilitet samt finansiell risiko, ligesom kreditvurderingsmetoden Altman Z-score medtages. For caseeksemplet tegner der sig et billede af, at rentabilitetsnøgletallene forbedres, mens de finansielle nøgletal vedrørende gearing og soliditet forværres som følge af ændret leasingstandard.

8. Analyse af resultater fra empirisk analyse

Efter fremgangsmåden beskrevet i kapitel 7 er alle virksomheder i C20 analyseret, hvor konsekvenserne ved kapitalisering af operationel leasing er fundet. I dette kapitel vil resultaterne af analysen blive fremlagt og gennemgået ud fra forskellige parametre. Desuden vil der i et muligt omfang blive draget konklusion om overordnet tendenser i analysen. Kapitlet er struktureret i 3 dele, hhv. a) påvirkning på de enkelte regnskabsposter, b) påvirkning på afledte nøgletal samt c) påvirkning på kreditvurderingsmodellen Z-score.

8.1. Rentebærende gæld, EBITDA og balancesum

I analysen af de enkelte virksomheder vil der være markante forskelle i ændringen af de udvalgte regnskabsposter. Virksomhedsspecifikke forhold vil med tydelighed have effekt på resultaterne. Dette fremgår i nedenstående figur, hvor ændring i 3 regnskabsposter/totaler er opstillet. Det ses, at ændringerne særligt påvirker virksomhederne A.P. Møller, Norden og DSV. Herudover er der virksomheder, der bliver påvirket på enkelte poster eksempelvis i rentebærende gæld som H. Lundbeck og Novozymes. Den gennemsnitlige stigning i nettorentebærende gæld udgør ca. 50 %, mens balancesummen vokser med 6 %. Endelig vil der ske en forbedring af EBITDA på hele 34 % som følge af, at leasing fremover indregnes i resultatopgørelsen som afskrivninger og renter.

Pr. virksomhed	Δ i renteb. gæld	Δ i balancesum	Δ i EBITDA
A.P. Møller	106%	15%	19%
Carlsberg	6%	1%	4%
Chr. Hansen	1%	0%	2%
Coloplast	26%	4%	2%
Danske Bank	1%	0%	4%
Norden	396%	68%	512%
DSV	55%	10%	54%
FLSmidth	12%	0%	0%
GN Store Nord	23%	2%	3%
H. Lundbeck	87%	2%	4%
NKT Holding	13%	3%	25%
Novo Nordisk	25%	3%	4%
Novozymes	66%	1%	3%
Pandora	45%	4%	4%
Sydbank	0%	0%	0%
TDC	28%	7%	1%
Topdanmark	2%	0%	3%
TrygVesta	49%	1%	14%
Vestas	33%	2%	5%
William Demant	19%	4%	10%
Simpelt gns.	50%	6%	34%

Figur 29 - Opstilling C20 - ændring i regnskabsposter

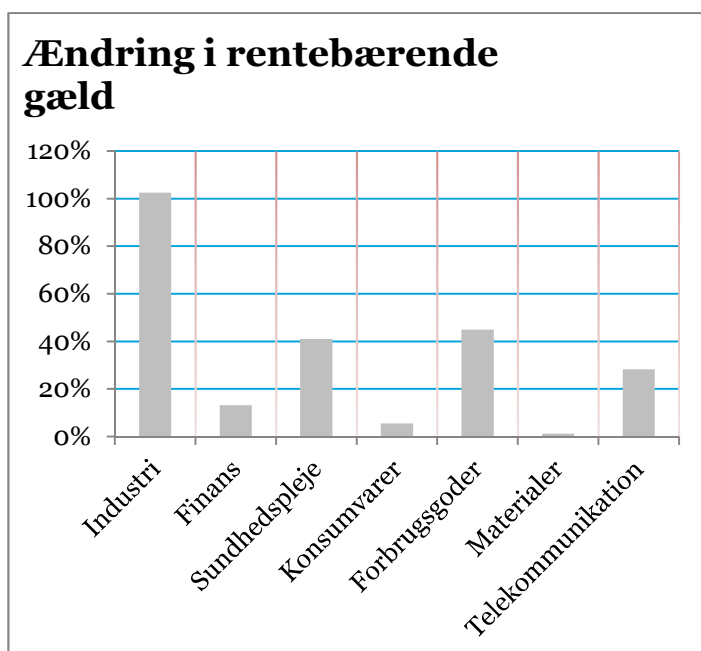
I forhold til tidligere sammenlignelige undersøgelser af ændring af leasingstandarden er tendensen på flere områder ensartet. Revisionsfirmaet PwC har på baggrund af en mere simplificeret model beregnet effekten på 3.000 virksomheder verden over. De konkluderede, at effekten på rentebærende gæld vil være 58 % i gennemsnit og ændring i EBITDA på 18 %.¹⁰⁴ Overordnet er resultatet sammenligneligt med afhandlingens analyse på danske forhold.

Det kan dog være vanskeligt at drage overordnede tendenser baseret på de enkeltstående tal, udover det totale gennemsnit. Det kan derfor med fordel vælges at strukturere resultaterne efter sektorer. C20 indekset kategoriseres således:

Industri	A.P. Møller, DSV, FLSmidt, NKT Holding, Vestas og D/S Norden
Finans	Danske Bank, Sydbank, TopDanmark og TrygVesta
Sundhedspleje	GN Store Nord, Lundbeck, Novo Nordisk, Novozymes, William Dem. og Coloplast
Konsumvarer	Carlsberg A/S
Forbrugsgoder	Pandora A/S
Materialer	Chr. Hansen
Telekommunikation	TDC

Figur 30 - Inddeling af C20 i sektorer, Kilde: www.borsen.dk

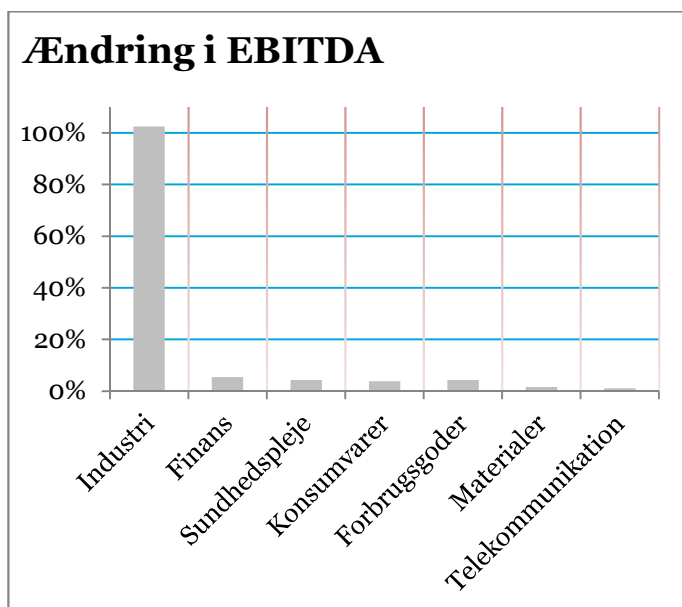
Det skal tilføjes, at enkelte virksomheder reelt dækker flere sektorer eksempelvis A.P. Møller, det er der ikke taget særsigt højde for i følgende kommentering af resultaterne. Herudover vil der være enkelte sektorer, der kun er repræsenteret ved én virksomhed. Udviklingen fordelt på de 3 målepunkter er således:

Figur 31 - Diagram af ændring i rentebærende gæld

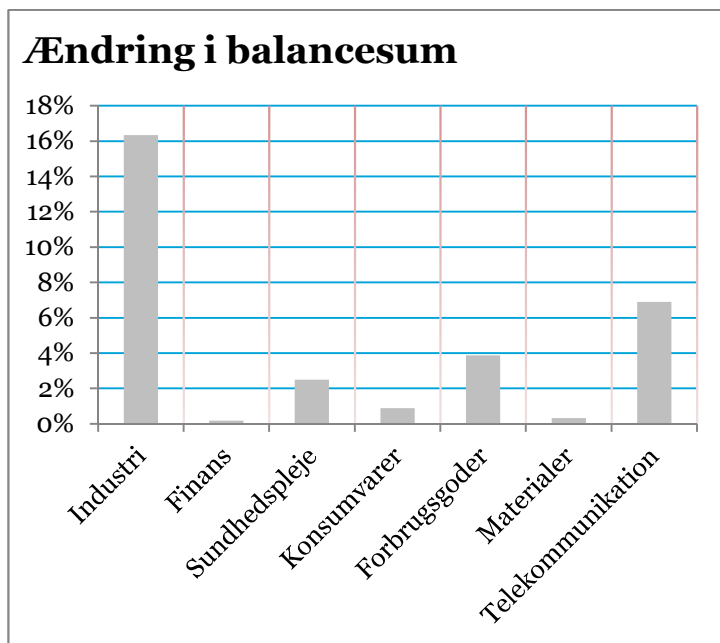
¹⁰⁴ PwC (2010), "The future of leasing", s. 10

Ændringen i rentebærende gæld er primært fordelt på 3 sektorer, industri, sundhedspleje samt forbrugsgoder, herunder særligt industrivirksomhederne. Det er særligt transport og logistikvirksomhederne der rammes, idet et betydeligt antal time-charter aftaler på skibe samt leje af grunde og bygninger (inkl. terminaler) indregnes. Aftalerne udgør en så væsentlig andel af deres finansieringsgrundlag, at udviklingen i gældsforpligtelser på balancen stiger markant.

Figur 32 - Diagram af ændring i EBITDA

Tendenserne er de samme i forhold til ændring i EBITDA, her er forskellene imellem sektorerne endda tydeligere. Industrivirksomhedernes EBITDA stiger markant, idet en stor andel af deres ordinære omkostninger hidrører fra leje af anlægsaktiver. Eksempelvis vil shipping typisk indebære 2 væsentlige arter af omkostninger hhv. drift af skibe (mandskabslønninger og brændstof) samt leje af skibene. Sidstnævnte vil med den nye standard ikke længere indgå i bruttoresultatet, men efter EBITDA. Til sammenligning vil leasing for andre virksomheder i større grad bestå af leje af ikke primære driftsaktiver f.eks. biler m.m., hvormed flytningen af omkostningen i resultatopgørelsen er af mere sekundær betydning.

Figur 33 - Diagram af ændring i balancesum

Balancerne vil vokse med mere end 16 % for industrivirksomheder, mens TDC under telekommunikation vokser 7 %. En traditionel industrivirksomheds aktiver vil i høj grad omfatte langfristede aktiver. I det omfang de langfristede aktiver er leaset, vil effekten af en ny leasingstandard kunne aflæses i balancesummens størrelse.

8.2. Nøgletal

Analysen af nøgletal er opdelt i to grupper; analyse af rentabilitetsnøgletal samt finansielle nøgletal. Det er kun specifikke nøgletal der er udvalgt i analysen, baseret på hvor der kan forventes en ændring pga. leasing. Det vil med andre ord betyde, at analyserne ikke er fuldstændige. Formålet er ikke at analysere betydningen af nøgletallene, men påvirkningen på nøgletallene.

8.2.1. Rentabilitet

I følgende tabel er vist den procentvise ændring i to udvalgte nøgletal fordelt på de enkelte virksomheder i C20-indekset.

Pr. virksomhed	Δ i rentabilitetsnøgletal	
	ROE	ROIC
A.P. Møller Mærsk A/S	10,9%	9,8%
Carlsberg A/S	0,6%	0,5%
Chr. Hansen Holding A/S	0,3%	0,2%
Coloplast A/S	2,7%	2,0%
Danske Bank A/S	0,6%	0,3%
Dampskibsselskabet Norden A/S	32,9%	83,9%
DSV A/S	12,6%	13,2%
FLSmidth A/S	0,0%	0,0%
GN Store Nord A/S	0,8%	1,1%
H. Lundbeck A/S	0,9%	1,0%
NKT Holding A/S	3,1%	2,0%
Novo Nordisk A/S	1,7%	3,2%
Novozymes A/S	0,7%	0,8%
Pandora A/S	2,7%	2,7%
Sydbank A/S	0,0%	0,0%
TDC A/S	7,4%	4,6%
Topdanmark A/S	0,4%	0,3%
TrygVesta A/S	1,1%	1,6%
Vestas Wind Systems A/S	1,6%	1,8%
William Demant Holding A/S	3,4%	2,6%
Simpelt gns.	4%	7%

Figur 34 - opstilling rentabilitetsnøgletal for C20

Som det kan aflæses af tabellen vil virksomhedernes gennemsnitlige forrentning af egenkapitalen stige med 4 %. Som det også fremgik i kapitel 8.1. "Rentebærende gæld, EBITDA og balancesum", er det primært transportvirksomhederne der påvirkes. Deres ROE stiger med ca. 11-33 %, hvor øvrige ligger i intervallet 0-8 %.

Årsagen til en forbedret ROE er, at egenkapitalen vil blive reduceret som følge af ændring i udgiftsmønstret på leasingaftaler i forhold til tidligere. Omvendt er årets indkomst uændret i den empiriske analyse, dvs. der opnås samme forrentning, men baseret på en lavere kapital.

Nøgletallet, afkast af investeret kapital (ROIC), viser samme tendens. Afkastet forbedres i gennemsnit med 7 % i forhold til tidligere. Størst er ændringen for transportindustrien, der forbedres med 10-84 %. Øvrige C-20 virksomheder ligger i intervallet 0-5 %.

Årsagen til forbedringen er et fald i virksomhedernes investerede kapital, idet nettoeffekten af indregning af leasingaftaler er -30 %. Dermed beregnes årets afkast af en reduceret investering.

8.2.2. Finansielle nøgletal

Hvor forrige afsnit har omhandlet rentabilitet og afkast af investeringer, vil dette afsnit tage udgangspunkt i virksomhedernes finansielle forhold. Der er udvalgt 3 nøgletal, der vurderer virksomhedernes finansielle risiko. I nedenstående tabel er ændringen i nøgletallene præsenteret.

Pr. virksomhed	Δ i finansielle risikonøgletal		
	Soliditet	Finansiel gearing	Rentebærende gæld/EBITDA
A.P. Møller Mærsk A/S	-21,5%	128,4%	73,7%
Carlsberg A/S	-1,5%	6,2%	1,7%
Chr. Hansen Holding A/S	-0,6%	1,5%	-0,3%
Coloplast A/S	-6,1%	29,1%	23,3%
Danske Bank A/S	-0,6%	2,1%	-2,8%
Dampskibsselskabet Norden A/S	-55,3%	493,6%	148,4%
DSV A/S	-19,1%	74,9%	0,6%
FLSmidth A/S	0,0%	11,5%	0,0%
GN Store Nord A/S	-2,3%	24,0%	-1,6%
H. Lundbeck A/S	-2,5%	-87,1%	-87,7%
NKT Holding A/S	-5,8%	16,7%	-9,5%
Novo Nordisk A/S	-4,6%	23,5%	27,9%
Novozymes A/S	-1,9%	67,4%	60,7%
Pandora A/S	-6,2%	48,8%	39,0%
Sydbank A/S	0,0%	0,0%	0,0%
TDC A/S	-12,9%	37,7%	26,9%
Topdanmark A/S	-0,5%	2,6%	-1,0%
TrygVesta A/S	-1,6%	48,5%	55,4%
Vestas Wind Systems A/S	-3,4%	34,8%	26,4%
William Demant Holding A/S	-6,8%	23,4%	8,6%
Simpelt gns.	-8%	49%	19%

Figur 35 - Opstilling af finansielle risikonøgletal for C20

Soliditetsgraden i C-20 indekset er påvirket negativt med gennemsnitlig 8 %, igen er det transportindustrien der bærer mest med et samlet fald på ca. 32 %. Nøgletallet der anses som en traditionel måde at anskue virksomheders finansielle styrke på, vil således ændre sig markant for transportsektoren samt enkelte øvrige industrivirksomheder. Den bagvedliggende årsag er stigningen i virksomhedens forpligtelser som følge af indregning af leasingforpligtelser.

Nøgletallet finansiell gearing, der viser virksomhedernes anvendelse af hhv. egenkapital og fremmed kapital i sin finansiering, vil ændre sig markant for størstedelen af C20. Samlet set ændrer nøgletallet sig 49 %, næsten alle virksomheder påvirkes, kun med udtagelse af den finansielle sektor. Forklaringen skal findes i en stigende rentebærende gæld samtidig med en reduceret egenkapital.

Det sidste nøgletal, der viser virksomhedens driftsmæssige tilbagebetalingsevne af sine forpligtelser, er ændret samlet med 19 %. Stigningen dækker dog over væsentlige individuelle forskelle, der ikke præcist kan sættes i forbindelse med en bestemt sektor. Det er de mere virksomhedsspecifikke forhold, der er afgørende for om nøgletallet rentebærende gæld/EBITDA ændres pga. leasingstandarden. Årsagen hertil er, at leasing både påvirker EBITDA og rentebærende gæld, hertil skal det hele sættes i forhold til virksomhedens eksisterende kapitalstruktur. Det giver en række variable, hvormed der hurtigt vil opstå en række variationer blandt virksomhederne.

8.3. Resultat af Z-score

Det sidste parameter i målingen af resultaterne fra den empiriske analyse er påvirkningen på Z-score. I nedenstående tabel er C20 indekset opstillet, hvor Z-score vises før og efter indregning af operationelle aftaler samt med ændringen i faktiske tal og %. De finansielle virksomheder er undladt i analysen, idet modellen ikke er anvendelig på den type virksomheder. Populationen udgør derfor kun 16 virksomheder.

Z-score - kreditvurdering				
Pr. virksomhed	Før	Efter	Ændring	Ændring
A.P. Møller Mærsk A/S	2,38	1,96	-0,42	-17,6%
Carlsberg A/S	1,64	1,61	-0,02	-1,4%
Chr. Hansen Holding A/S	2,11	2,10	-0,01	-0,5%
Coloplast A/S	4,99	4,78	-0,21	-4,2%
Dampskibsselskabet Norden A/S	3,23	1,53	-1,70	-52,7%
DSV A/S	3,21	2,83	-0,37	-11,7%
FLSmidth A/S	2,65	2,65	0,00	0,0%
GN Store Nord A/S	3,22	3,15	-0,06	-2,0%
H. Lundbeck A/S	2,99	2,93	-0,06	-2,2%
NKT Holding A/S	2,30	2,21	-0,10	-4,2%
Novo Nordisk A/S	6,05	5,84	-0,21	-3,5%
Novozymes A/S	4,58	4,52	-0,07	-1,5%
Pandora A/S	5,20	4,97	-0,23	-4,4%
TDC A/S	1,46	1,30	-0,16	-10,7%
Vestas Wind Systems A/S	2,26	2,13	-0,13	-5,6%
William Demant Holding A/S	4,37	4,18	-0,19	-4,4%
Simpel gennemsnitlig	3,29	3,04	-0,25	-7,91%

Figur 36 - Opstilling af Z-score for 16 virksomheder i C20

Indledningsvist skal det bemærkes, at C20 indekset både før og efter indregning af leasing samlet anses som lav-risiko virksomheder, idet scoren er over 2,9. Der fremkommer dog en markant udvikling, idet scoren falder med ca. 8 % i analysen. Samtidig er der 4 virksomheder, hvis fald er 2-cifret. Mest markant er udviklingen hos D/S Norden, hvor Z-score falder fra lav risiko (3,23) til "gråzonen" (1,53). Det skyldes, at Norden i deres nuværende regnskab stort set ikke har rentebærende gæld og i høj grad ikke har indregnet deres leasingaftaler i balancen.

I analysen kan der aflæses en direkte effekt på Z-scoren i de virksomheder, der anvender leasing som en del af deres finansieringskilde. Z-scorens systematisk kan i øvrigt vurderes på en aktuel og debatteret aktie, Pandora, der har tiltrukket stor opmærksomhed siden sin børsnotering. Den beregnede Z-score pr. 31. december 2010 udgør 5,20 jf. ovenstående, mens scoren kun udgør ca. 2,5 pr. 30. september 2011. Den usikkerhed der har været i markedet omkring aktien, er således aflejret i Z-score modellen. Det underbygger modellens pålidelighed og betydning, hvorfor afhandlingens analyse af leasing er vigtig i forhold til kreditvurdering.

Resultaterne fra den empiriske analyse følger til en vis grad resultater fra tidligere undersøgelser. En forskergruppes undersøgelse af børsnoterede virksomheder i USA udviste en negativ ændring på den gennemsnitlige Z-score på ca. 26 %, hvor denne afhandling fastlægger en reduktion på knap 8 %. Årsagerne til forskellen imellem resultatet af disse to undersøgelser skal tillægges forskellige markedsforhold, idet undersøgelsen fra USA er fra 2009.¹⁰⁵ Desuden omfattede deres undersøgelse 595 virksomheder, hvormed eventuelle outliers' effekt vil mindskes. Det vil alt andet lige have en større effekt i denne afhandlings resultat, når populationen kun omfatter 16 virksomheder.

8.4. Delkonklusion

Resultaterne fra den empiriske analyse er vurderet ud fra påvirkningen på enkelte regnskabsposter samt de deraf afledte nøgletal og kreditvurderingsmodellen Z-score. Analysen har vist, at C20's rentebærende gæld i gennemsnit stiger med 50 %, hvor det særligt er logistik og transportsektoren der påvirkes. Balancesummen stiger med over 16 % for industrivirksomheder, mens subtotalen EBITDA også stiger markant. Mellemløsultatet EBITDA anvendes ofte til at foretage et simpelt estimat af de frie pengestrømme fra virksomheden til bl.a. multiple værdiansættelsesmodeller. Denne metode vil ikke være anvendelig i samme grad længere, idet pengestrømme fra leasingaftaler er omklassificeret i resultatopgørelsen.

Tendenser der kan aflæses direkte i ændringen på regnskabsposterne, vil i vid udtrækning også være til stede i flere nøgletal. Rentabilitetsnøgletallene ROE og ROIC stiger med hhv. 4 % og 7 % for C20. Igen er det transport og logistiksektoren der påvirkes mest. De finansielle risikonøgletal viser et fald i virksomhedernes solvens, mens den finansielle gearing øges kraftigt for adskillige virksomheder. Herudover vil stigningen i rentebærende gæld også kunne aflæses i nøgletallene for virksomhedernes driftsmæssige betalingsevne (rentebærende gæld/EBITDA).

Som sidste led i den empiriske analyse er kreditvurderingsmodellen Z-score anvendt. Resultaterne fra Z-score viser en række forhold og tendenser for C20. Der er sket et gennemsnitligt fald på 8 %, hvor enkelte virksomheder har faldt på 10-50 %. Faldet der også medfører ændringer i klassifikation, eksempelvis falder D/S Norden fra at være lav risiko til mellem risiko. Tidligere undersøgelser har vist endnu mere markante fald i Z-score, hvormed tendensen er klar. Fremtidig indregning af alle leasingaftaler vil have en mærkbar negativ effekt på virksomheder, særligt for logistik, transport og telekommunikationsvirksomheder.

¹⁰⁵ Jesswein, Kurt R. (2009) "Analyzing Creditworthiness from Financial Statements In the Presence of Operating Leases"

9. Vurdering af om ændringer giver et mere retvisende billede

I afhandlingens kapitel 5 "Evaluering af IAS 17" er der redegjort for en række problemstillinger med den nuværende regnskabsstandard for leasingaftaler. Problemerne omfatter bl.a., at standardens definition på aktiver og forpligtelser ikke er i overensstemmelse med begrebsrammen, har væsentlige forskelle i forhold til andre kontraktlige arrangementer og er unødigt kompleks. Det har medført manglende sammenlignelighed og gennemsigelighed. Regnskabsbrugerne har været nødsaget til at justere årsregnskabet, idet de anser alle leasingaftaler som ens og mener de skal reflekteres direkte i balancen. Deres justeringer er ofte foretaget på et utilstrækkeligt grundlag og dermed opnås det retvisende billede ikke fuldt ud.

Hertil har ovenstående forhold åbnet mulighederne for, at regnskabsaflæggerne har struktureret deres indgåede leasingaftaler, så de ikke blev indregnet på balancen. Det har accelereret problemet, hvor mere end 9 ud af 10 aftaler i dag ikke indregnes på balancen.

Afhandlingen har analyseret på problemstillingerne og vurderet dem i forhold til IASB's seneste udkast til en ny standard. På den baggrund er der i afhandlingen udviklet en ny standard, der på en lang række områder imødekommer de krav, der har været blandt interessenterne.

Overordnet i forslaget til en ny regnskabsstandard er der foretaget væsentlige ændringer i forsøget på at skabe bedre overensstemmelse med begrebsrammen. Indførelsen af begrebet "right of use" betyder, at leasingaftaler fremadrettet skal bedømmes på, om leasingtager opnår en ubetinget ret til at kontrollere et aktiv i en given periode mod et vederlag. Det er ikke afgørende om leasingtager i sidste ende overtager aktivet. Begrebet vurderes at være i overensstemmelse med begrebsrammen, hvormed nedenstående definition kan opstilles:

1. Virksomheden har kontrol over leasingaktivet
2. Leasingaktivet er opstået som følge af tidligere begivenheder
3. Leasingaktivet forventes at bidrage med fremtidige økonomiske fordele

Herudover har det været vigtigt at skabe overensstemmelse i standardens definition af, hvilke forpligtelser der skal indregnes i balancen. "Right-of-use" begrebet vurderes at opfylde begrebsrammens definition af forpligtelser, der skal indregnes i balancen. Samspillet kan opstilles således:

1. Virksomheden har en pligt overfor leasinggiver
2. Leasingforpligtelsen er opstået som følge af tidligere begivenheder
3. Leasingforpligtelsen forventes at medføre afståelse af fremtidige økonomiske fordele.

Der opstår dog fortsat udfordringer i fastlæggelsen af størrelsen af leasingforpligtelsen. Hvor nuværende IAS 17 opererer med indregning af nutidsværdien af minimumsbetalingerne, skal en ny standard indeholde en sandsynlighedstilgang. Det medfører en vis kompleksitet i opgørelsen, der opstår i, hvornår sandsynligheden for at leasingydelserne vil blive betalt er tilstrækkelig høj til, at de skal indgå i den samlede forpligtelse. Vurderingen skal omfatte fastlæggelse af aftalens længde og ydelsernes størrelse. Længden skal bedømmes efter den længst mulige periode, der med rimelig sikkerhed anvendes. Ydelsernes størrelse skal indeholde alle leasingydelser inklusiv betingede ydelser, baseret på den mest sandsynlige pengestrøm.

Der vil også være andre svagheder i en ny "right-of-use" model. Der vil være tilfælde, hvor det er vanskeligt at adskille leasingydelser fra serviceydelser. Det kan medføre indregning af ydelser, der ikke opfylder definitionen på en leasingforpligtelse. En ny standard vil lægge op til at serviceydelserne adskilles. Såfremt de ikke kan adskilles pålideligt, skal hele aftalen behandles efter den del af kontrakten, der vægter mest, dvs. udgør leasingelementet hovedparten af aftalen, skal hele aftalen anses som leasing.

Endelig er der en væsentlig mangel i standardens scope, idet den i nuværende form kun omfatter materielle aktiver. Immaterielle aktiver er udgået af standarden. Immaterielle aktiver har en anden karakteristika, hvorfor det er vurderet nødvendigt at undlade dem i første omgang fra leasingstandarden. Det skaber på kort sigt en mangelfuld standard, men på længere sigt forventes det udbedret.

Den samlede konklusion på den nye standard er, at den i stort omfang er medvirkende til en mere retvisende regnskabsmæssig behandling af leasingaftaler. Leasingstandarden er i de væsentlige henseender i overensstemmelse med begrebsrammen. Modellen vil dog fortsat indeholde en kompleksitet der kan være vanskelig at gennemskue for regnskabslæseren, men noteoplysninger kan afhjælpe det.

Modellen med indregning af alle leasingaftaler vil højne informationsværdien af årsregnskabet. Virksomhedernes gældsforpligtelser vil blive præsenteret i balancen, uagtet om finansieringsformen er kreditkøb eller leasing, det vil fremme sammenligneligheden mellem årsregnskaberne.

Dette illustreres med tydelighed i den gennemførte empiriske analyse, hvor gældsforpligtelserne i gennemsnit for C20 vil stige med 50 %. For flere analytikere er der tidligere taget højde for dette ved at foretage justeringer i forbindelse med deres analyser. Men alt andet lige vil det være medvirkende til en bedre informationsværdi hos regnskabsbrugere.

10. Konklusion

I marts 2009 udstedte IASB og FASB sine preliminary views til en ny fælles regnskabsstandard for behandling af leasingaftaler. Efterfølgende er der udsendt et exposure draft i august 2010 samt tilhørende basis for conclusions. Årsagen til nødvendigheden af en erstatning til den nuværende leasingstandard er opstået i takt med voksende utilfredshed om, at standarden ikke imødekommer regnskabsbrugernes informationsbehov.

I efteråret 2011 har IASB og FASB valgt at udskyde sin tidsplan for implementering af en ny standard, samtidig vil der blive udsendt et revideret udkast i starten af 2012. Valget er truffet på baggrund af den fortsatte kritik, der har været fra interessegrupper i udkastets høringsperiode samt efterfølgende evaluering.

Følgende afsnit vil konkludere på afhandlingens besvarelse af problemformulering, opdelt på de 3 delspørgsmål, der tilsammen udgør hovedspørgsmålet.

Hvorfor er der forslag om ændringer til den nuværende IAS 17?

I afhandlingen er der indledningsvist redegjort for IFRS's regnskabsmæssige begrebsramme og regnskabsstandard IAS 17 Leases. I evalueringen af IAS 17 Leases, herunder vurdering i forhold til begrebsrammen, er der konstateret en række uhensigtsmæssigheder i standarden. Det er tydeliggjort, at klassifikation mellem operationelle og finansielle aftaler ikke er i overensstemmelse med begrebsrammens definitioner på forpligtelser og aktiver. Klassifikationsproblematikken er en af de helt centrale årsager til, at der er forslag om ændringer til den nuværende IAS 17. Andre årsager til at standarden ønskes ændret er i et vist omfang afledt af klassifikationsproblemstillingen. Den medfører, at regnskabsbrugere er nødt til at justere årsregnskabet for at medtage operationelle aftaler, idet de mener, at alle leasingaftaler skal indregnes i balancen. De 2 klassifikationsmodeller skaber desuden manglende sammenlignelighed for regnskabsbruger og åbner for strukturering af leasingaftaler, så regnskabsaflægger opnår en bestemt regnskabsmæssige behandling. Endelig kritiseres modellen for at være unødigt kompleks og være inkonsistent i sine definitioner i forhold til andre kontraktlige arrangementer.

Hvordan skal en kommende standard udformes?

De fundne forhold, der kræver behov for en revidering af leasingstandarden, er baggrunden for en analyse af, hvordan en ny standard skal udformes så den imødekommer regnskabsbrugernes krav. I afhandlingen er det konkluderet, at hele standarden skal revideres for at opnå den mest optimale løsning. I standardens anvendelsesområde/scope er det fastlagt, at standarden fremover kun vil omhandle materielle anlægsaktiver. Immaterielle aktiver undlades på kort sigt. Standarden skal anvendes på kombinerede service- og leasingaftaler, selvom de ikke kan adskilles, når leasinglelementet udgør den væsentligste andel.

Den mest betydningsfulde ændring i en kommende standard vil være, at klassifikationen mellem operationelle og finansielle aftaler fjernes. Fremadrettet skal alle leasingaftaler indregnes direkte i balancen, dog indføres det, at aftaler under 12 måneder kan måles til en udiskonteret værdi.

I afsnittet om indregning og måling blev det konkluderet, hvordan tilgangen til leasing ændres til at tage sit udgangspunkt i leasingforpligtelsen, mens aktivet er en residual heraf. Opgørelsen af leasingforpligtelsen skal ikke længere kun udtrykke en minimumsbetragtning. Nutidsværdien af forpligtelsen skal opgøres på baggrund af den længst mulig periode, der med rimelig sandsynlighed forventes anvendt. Herudover skal også betingede leasingydelser indgå. Fastlæggelsen af leasingydelsestørrelse skal baseres på den mest sandsynlige pengestrøm der forventes i aftalen. Købsoptioner skal også indgå i det omfang de med rimelig sikkerhed udnyttes.

Revurdering af leasingforpligtelsen skal som et nyt element indgå hvert år. Revurderingen skal indeholde en vurdering af aftalens længde og ydelser, mens diskonteringsrenten som udgangspunkt er uændret.

Det sidste afsnit i standarden er præsentation og oplysninger, hvor en udvidelse af oplysningskravene i noter skal bidrage til at imødekomme regnskabsbrugernes krav.

Hvordan vil ændringerne påvirke årsrapporten?

For at vurdere påvirkningen på årsrapporten er i der i afhandlingen gennemført en empirisk analyse af C20-indekset. På baggrund af den anerkendte ILW-metode for kapitalisering af leasingaftaler, er der en række overordnede tendenser. Analysen viste, at rentebærende gæld stiger med 50 % i gennemsnit, hvor særligt logistik og transportsektoren påvirkes. Den samlede balancesum stiger med 16 % for industrien, ligesom EBITDA forbedres markant, når leasingudgiften flyttes til afskrivninger og renteudgifter.

De udvalgte nøgletal for rentabilitet samt finansiell risiko vil være påvirket af ændringerne i regnskabstallene. ROE og ROIC vil i gennemsnit stige med 4-7 % for C20. De finansielle risikonøgletal som soliditet, finansiell gearing samt rentebærende gæld/EBITDA påvirkes markant i negativ retning. Der er også en væsentlig påvirkning på kreditvurderingsmodellen Z-score, der anvendes til at vurdere virksomhedernes risiko for finansielle problemer. Enkelte virksomheder vil opleve fald på op til 50 %.

Afslutningsvist for afhandlingen kan det konkluderes, at den foreslåede revidering af leasingstandardens vil give en forbedret præsentation af virksomhedens finansielle stilling og økonomiske resultater, når leasing indregnes i balancen på lige vilkår med øvrige finansielle forpligtelser. Modellen vil fortsat indeholde en vis kompleksitet, men vurderes at være en klar forbedring i forhold til nuværende IAS 17.

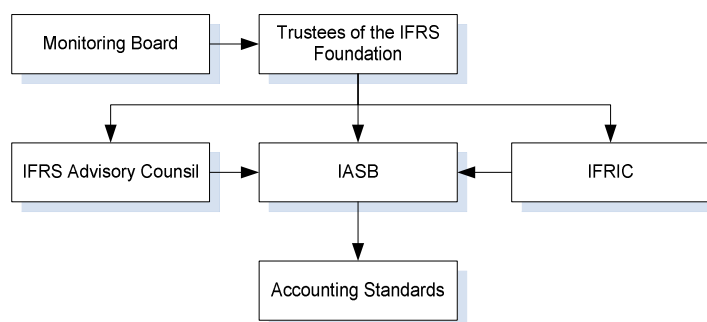
11. Perspektivering

I hele processen har det overordnede formål været at identificere problemstillingerne omkring regnskabsstandarden og hvordan en ny standard udarbejdes, så den fremadrettet imødekommer regnskabsbrugernes krav. Arbejdsprocessen har været særdeles lærerig og udfordrende, særligt under hensyntagen til, at udviklingen af en ny standard fortsat ikke er lykkedes for IASB. Det understreger leasingstandardens kompleksitet og dets betydning bl.a. i forhold til minimering af off-balance sheet forpligtelser.

Det vil derfor også være interessant, i hvilket omfang IASB i deres exposure draft nr. 2 og endelig standard, vil følge de definitioner og principper, som denne afhandling har foreslået i sin analyse. Afhandlingen har netop forsøgt at finde den mest hensigtsmæssige løsning på en regnskabsmæssig behandling af leasing, bl.a. på baggrund af tidligere exposure draft samt efterfølgende høringssvar.

IASB's faktiske arbejdsproces er som nævnt forlænget undervejs og nu udstedes et nyt udkast. Det er således relevant, hvor IASB er i sin proces for udarbejdelse af den nye leasingstandard, samt hvordan de kommer videre og i mål med en endelig regnskabsstandard.

Til brug herfor er det nødvendigt at have overblik over IASB's organisatoriske struktur samt forretningsgange. I nedenstående figur illustreres IASB's struktur.

Figur 37 - Organisationsdiagram IASB, Kilde: www.ifrs.org

Organisationen i figur 37 viser, at øverste organ er Monitoring Board, hvis primære opgaver er at deltage i processen for udnævnelse og godkendelse af trustees (bestyrelsesmedlemmer) i IFRS Foundation¹⁰⁶ samt overvåge at bestyrelsesmedlemmerne udfører deres opgave i overensstemmelse med vedtægterne. De valgte bestyrelsesmedlemmer i IFRS Foundation har til opgave at udpege medlemmerne i IASB, medlemmerne i IFRS Advisory Council samt medlemmer i IFRIC. Herudover skal IFRS Foundation's bestyrelsesmedlemmer sikre de overordnede strategiske målsætninger for organisationen.¹⁰⁷

¹⁰⁶ International Accounting Standards Committee Foundation (IASCF)

¹⁰⁷ Fedders, Jan m.fl. (2008), "Årsrapport efter internationale regnskabsstandarder", s. 69-78

De 3 organer herunder har følgende formål:

- o IASB: Udarbejdelse af regnskabsstandarder
- o IFRS Advisory Council: Rådgive IASB i forbindelse med væsentlige beslutninger
- o IFRIC: Udarbejdelse af fortolkningsbidrag af regnskabsstandarder

IASB der står for udarbejdelsen af regnskabsstandarderne, har en fastlagt høringsproces, når der udstedes nye standarder, som består af 6 trin, hvor tidspunkterne for leasing er anført:

1. Fastlæggelse af dagsorden for hvilke projekter skal behandles (**år 2006**)
2. Projektplanlægning (**år 2006**)
3. Udarbejdelse og offentliggørelse af diskussionspapir (**marts 2008**)
4. Udarbejdelse og offentliggørelse af udkast (**august 2010 og forventet februar 2012**)
5. Udarbejdelse og offentliggørelse af regnskabsstandard (**forventet 2012**)
6. Opfølgning på evt. efterfølgende uhensigtsmæssigheder

Projektet for udstedelse af ny leasingstandard ligger for nuværende hos IASB, der indtil videre er nået til trin 4 omkring udarbejdelse af udkast til regnskabsstandard. Processen i trin 4 nåede i juli 2011 til en kulmination, hvor bestyrelserne for IASB og FASB måtte erkende, at de havde behov for længere tid til at nå et resultat. Det indebar også offentliggørelse af et nyt udkast samt baggrund for deres konklusioner i starten af 2012. Herefter er den sædvanlige høringsperiode 120 dage.

Efter høringsperioden, hvor alle interessegrupper kan afgive deres kommentarer, udarbejder IASB den endelige regnskabsstandard. Det vil formentlig være i slutningen af 2012, mens selve ikrafttrædelsestidspunktet endnu ikke er fastlagt. Det vil bl.a. afhænge af, hvornår andre foreslåede udstedelser foregår, herunder standard for indregning af omsætning. Det ligger dog fast, at en ny standard først træder i kraft, når det kan forventes, at regnskabsaflæggere har haft tilstrækkelig tid til at tilpasse sig de nye principper.

12. Litteraturliste

Bøger

Steffensen, Henrik m.fl. (2008), "Årsrapport efter internationale regnskabsstandarder – fra dansk praksis til IFRS", 3. udgave, Forlaget Thomson, ISBN 978-87-619-2137-6.

Andersen, Ib (2008), "Den Skinbarlige virkelighed – vidensproduktion inden for samfundsvidenskaberne", Forlaget Samfundslitteratur, ISBN 978-87-593-1380-0.

"Regnskabshåndbogen 2011" (2011), 1. udgave, PwC, ISBN 87-91837-21-9.

"Leasing i leasingtagers årsrapport – årsregnskabsloven og IAS 17" (april 2002), 1. udgave, PwC.

"World Leasing Yearbook of 2010" (2010), 1. udgave, Research and Markets, ISBN 978-18-437-4683-6

Artikler og publikationer

Jesswein R, Kurt m.fl. (2009), "Analyzing Creditworthiness from Financial Statements in the presence of Operational Leases", Academy of Accounting and Financial Studies Journal, udgave 13, nr. 1.

Grossman M, Amanda m.fl. (maj 2010), "Capitalizing Lease Payments – Potential Effects of the FADB/IASB Plan, The CPA Journal.

Hepp, John m.fl. (oktober 2010), "Preparing for the new lease accounting – It is a lease, or not a lease?", Financial Executive.

Branswijck, Deborah m.fl. (2011), "The Financial impact of the proposed amendments to IAS 17: Evidence from Belgium and the Netherlands", Accounting and Management Information Systems, udgave 10, nr. 2 s. 275-294.

Beattie, Vivien m.fl. (1998), "The impact of constructive operating lease capitalization on key accounting ratios", Accounting and Business Research, volume 28, no. 4, s. 233-254

Imhoff, Eugene A, m.fl. (1991), "Operating leases: Impact of Constructive Capitalization", Accounting Horizons

"A practical guide to new IFRSs for 2011", (marts 2011), PwC.

"The future of leasing", (2010), PwC Netherlands.

Vejledninger og bekendtgørelser

IFRS bekendtgørelsen, (14. december 2004), Erhvervs- og Selskabsstyrelsen.

Vejledning til IFRS bekendtgørelsen, (14. marts 2005), Erhvervs- og Selskabsstyrelsen.

Discussion Paper, Leases Preliminary Views (marts 2009), IASB.

Exposure Draft, Leases (august 2010), IASB.

Exposure Draft, Leases – Basic for conclusions (august 2010), IASB.

IASB Staff Paper – Effect of board redeliberations on Exposure Draft Leases (juni 2011), IASB.

IASB Update; juni 2010, juli 2010, oktober 2010, januar 2011, 1.-2. februar 2011, februar 2011, 1.-2. marts 2011, 21.-23. marts 2011, marts 2011, april 2011, 11.-12. maj 2011, maj 2011, 31. maj-2. juni 2011, juni 2011, juli 2011.

Love og regnskabsstandarder

Årsregnskabsloven.

Anbefalinger & Nøgletal 2010, Den Danske Finansanalytikerforening.

Framework for the Preparation and Presentation of Financial Statements.

IAS 1 Presentation of Financial Statements.

IAS 7 Statement of Cash Flows.

IAS 17 Leases.

IAS 18 Revenue.

IAS 21 The Effects of Changes in Foreign Exchange Rates.

IAS 32 Financial Instruments, Presentation.

IAS 39 Financial Instruments, Recognition.

IFRIC 4 Determining whether an Arrangement contains a Lease.

SIC-15 Operating Leases – Incentives.

SIC-27 Evaluating the Substance of Transactions Involving the Legal Form of a Lease.

US SFAS 13 Accounting for Leases.

Høringssvar

FSR's høringssvar til European Financial Reporting Advisory Group (EFRAG) af den 30. november 2010.

A.P. Møller-Maersk, comment letter no. 340.

Nordea Finance, comment letter no. 559.

European Financial Reporting Advisory Group (EFRAG), comment letter no. 727.

Deutsche Bank, comment letter no. 439.

PwC, comment letter no. 63.

Standard & Poor's, comment letter no. 748.

Årsrapporter for C20-selskaber

A.P. Møller Mærsk A/S – årsrapport for 2010.

Carlsberg A/S- årsrapport for 2010.

Chr. Hansen Holding A/S – årsrapport for 2009/10.

Coloplast A/S – årsrapport for 2009/10.

Danske Bank A/S – årsrapport for 2010.

Dampskibsselskabet Norden A/S – Årsrapport for 2010.

DSV A/S – årsrapport for 2010.

FLSmidth A/S – årsrapport for 2010.

GN Store Nord A/S – årsrapport for 2010.

H. Lundbeck A/S – årsrapport for 2010.

NKT Holding A/S – årsrapport for 2010.

Novo Nordisk A/S – årsrapport for 2010.

Novozymes A/S – årsrapport for 2010.

Pandora A/S – årsrapport for 2010.

Sydbank A/S – årsrapport for 2010.

Årsrapporter for C20-selskaber

TDC A/S – årsrapport for 2010.

Topdanmark A/S – årsrapport 2010.

TrygVesta A/S – årsrapport for 2010.

Vestas Wind Systems A/S – årsrapport for 2010.

William Demant Holding A/S – årsrapport for 2010.